

วารสารวิชาการโรงเรียนนายเรือ

ด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศึกษาศาสตร์

ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 มกราคม - ธันวาคม 2562

ISSN 2392-5663

RTNA Journal of Social Science, Humanities, and Education

Vol.6 No.1 January - December 2019

“ ต้องทำเหมือนคิงน้ำเจ้าพระยาในยามน้ำขังนั้น ไม่มีใครทราบว่าจะเป็นเช่นใด หากแต่บรรดาภคินทรในพระราชวังเดิม และความรู้สึกลาบในจิตใจของ นักเรียนนายเรือ ครู ข้าราชการทหารเรือทุกคน คงจินตนาการได้ไม่ยาก เพราะอีกไม่กี่นาทีข้างหน้า พิภพแห่งสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จะเสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดพระราชวังเดิม ให้เป็นสถานที่ตั้งอย่างเป็นทางการ ของสถาบันอันทรงเกียรติที่ชื่อว่า **โรงเรียนนายเรือ** ”

วารสารวิชาการโรงเรียนนายเรือด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศึกษาศาสตร์

ISSN 2392-5663

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเผยแพร่ความรู้และผลงานวิจัยที่เป็นประโยชน์ในทางวิชาการ ด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศึกษาศาสตร์
2. เป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นทางวิชาการ ด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศึกษาศาสตร์ ของคณาจารย์ นักวิชาการภายในและภายนอกสถาบัน
3. เพื่อส่งเสริมให้ผู้ทรงคุณวุฒิ คณาจารย์ นักวิชาการภายในและภายนอกสถาบัน เผยแพร่ผลงานวิชาการและงานวิจัยที่มีคุณภาพ
4. เพื่อให้บริการทางวิชาการแก่สังคมในรูปแบบของวารสารวิชาการ

คณะที่ปรึกษา

พลเรือโท สุชา	เคี่ยมทองคำ	ผู้บัญชาการโรงเรียนนายเรือ
พลเรือตรี ชนินทร์	ผดุงเกียรติ	รองผู้บัญชาการโรงเรียนนายเรือ
พลเรือตรี สายัณห์	ไอยรารัตน์	รองผู้บัญชาการโรงเรียนนายเรือ
พลเรือตรี สมพงษ์	ภูเวียง	เสนาธิการโรงเรียนนายเรือ
พลเรือตรี สุภชาติ	นาวิสุรพล	หัวหน้าฝ่ายศึกษาโรงเรียนนายเรือ
พลเรือตรี วีรยุทธ	ตุลวรรธนะ	ศาสตราจารย์ฝ่ายศึกษาโรงเรียนนายเรือ
นาวาเอก จักรชัย	น้อยหัวหาด	รองเสนาธิการโรงเรียนนายเรือ
นาวาเอก อนุรัตน์	ศิริวงศ์	รองหัวหน้าฝ่ายศึกษาโรงเรียนนายเรือ

บรรณาธิการ: นาวาเอก สิริลักษณ์ คำภู

ผู้อำนวยการกองวิชากฎหมายและสังคมศาสตร์ ฝ่ายศึกษา โรงเรียนนายเรือ

กองบรรณาธิการ (ภายใน)

นาวาเอก สิริลักษณ์	คำภู	ผู้อำนวยการกองวิชากฎหมายและสังคมศาสตร์ ฝ่ายศึกษา โรงเรียนนายเรือ
นาวาเอกหญิง รศ.ชนิษนาภ	รัตนพฤกษ์	รองศาสตราจารย์ ฝ่ายศึกษา โรงเรียนนายเรือ
นาวาเอก รศ. อมรเทพ	แก้ววสิกรรม	รองศาสตราจารย์ ฝ่ายศึกษา โรงเรียนนายเรือ
นาวาเอก เจษฎา	ภายวรรธน์	รองผู้อำนวยการกองวิชากฎหมายและสังคมศาสตร์
นาวาเอกหญิง ณิชฐยาน์	ลือชูสกุล	รองผู้อำนวยการกองวิชามนุษยศาสตร์
นาวาโทหญิง สุณิพร	อมตพร	หัวหน้าห้องสมุด ฝ่ายศึกษา โรงเรียนนายเรือ

กองบรรณาธิการ (ภายนอก)

ศาสตราจารย์ ดร.สุรชาติ บำรุงสุข
พลเรือตรี รองศาสตราจารย์ ทองใบ อีรานันท์ทางกูร

พลเรือตรี ไชยวุฒิ นาวิกายจนะ
รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิตรศรี สงวนวงศ์
รองศาสตราจารย์ ดร.พรนภิส ดาราสว่าง
รองศาสตราจารย์ ดร.เบญจวรรณ กี่สุขพันธ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภมิตร ปิติพัฒน์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาษิต สุขวรรณดี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนิษฐา สุขสวัสดิ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กรวิภา พูนผล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กীরติพร จูตะวิริยะ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประทีป ฉัตรสุภาวงศ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชูเกียรติ น้อยฉิม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ณิชพงษ์ พัฒนพงษ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กิตติภูมิ มีประดิษฐ์
นาวาเอก ปฐมพงษ์ แก่นจันทร์
นาวาเอก ศักดิ์ดา วัฒนธรรม
ดร. ภัททิยา ยิมเรวัต
ดร. จิรวัดน์ วีระกร
ดร. จิรณี ตันติรัตนวงศ์
ดร. อัจฉรวรรณ บุรีภักดี
ดร. จเร พันธุ์เปื้อง
นาย ธนรุจ โรจน์มานะวงศ์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
(วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย)
กรมอุทกศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
(วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย)
มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
มหาวิทยาลัยมหิดล
มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีปทุม
กรมอุทกศาสตร์
กองเรือยุทธการ
มหาวิทยาลัยมหิดล
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ข้าราชการบำนาญ สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ข้าราชการบำนาญ สำนักนายกรัฐมนตรี
กรมเจ้าท่า

เจ้าของ โรงเรียนนายเรือ
สำนักงาน อาคาร 6 ชั้น 1 กองวิชากฎหมายและสังคมศาสตร์ ฝ้ายศึกษา โรงเรียนนายเรือ
 เลขที่ 204 ถ.สุขุมวิท ต.ปากน้ำ อ.เมือง จ.สมุทรปราการ 10270
 โทรศัพท์ 02 - 4753984 โทรสาร 02 - 7565916 E-mail:rtna.edu.ls@gmail.com
กำหนดออก ปีละ 1 ฉบับ (มกราคม – ธันวาคม)
พิมพ์ที่ โรงเรียนนายเรือ
ออกแบบปก น.ต. ผศ.สันติ งามเสริฐู

บทบรรณาธิการ

วารสารวิชาการโรงเรียนนายเรือ ด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศึกษาศาสตร์ ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 (มกราคม - ธันวาคม 2562) เป็นการดำเนินการต่อเนื่องจากฉบับที่ผ่านมา เพื่อยกระดับมาตรฐานวารสารวิชาการโรงเรียนนายเรือ ไปสู่ระบบฐานข้อมูลศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal citation index centre: TCI) อย่างสมบูรณ์เป็นสากล

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาวารสารวิชาการโรงเรียนนายเรือ ด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศึกษาศาสตร์ ไม่เคยหยุดนิ่งที่จะเชิญชวนผู้สนใจที่หลากหลายทุกสาขาอาชีพ ให้นำบทความเอกสารทางวิชาการที่เขียนขึ้นแล้ว และเห็นว่ามีค่าทันสมัยเป็นที่น่าสนใจกับทั้งเป็นประโยชน์ในทางวิชาการกับผู้อ่านได้มาตีพิมพ์ในเล่ม เพื่อเผยแพร่ให้ผู้สนใจได้อ่านได้ค้นคว้าเหมือนเช่นฉบับที่ผ่านมา ๆ มา ซึ่งในฉบับนี้มีจำนวน 6 บทความ โดยเนื้อหาครอบคลุมทั้งสามด้านดังกล่าวข้างต้น

กองบรรณาธิการ หวังว่าวารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้อ่านทุกท่าน และหากมีข้อเสนอแนะประการใด อันเป็นประโยชน์ในการจัดทำวารสารวิชาการโรงเรียนนายเรือฉบับต่อไป กองบรรณาธิการ ยินดีรับคำแนะนำหรือชี้แนะจากทุกท่าน เพื่อปรับปรุงให้ทันสมัยและสมบูรณ์ยิ่งขึ้นกับทั้งขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ และหวังว่าจะได้พบกันอีกในฉบับต่อไป

นาวาเอก สิริลักษณ์ คำภู

บรรณาธิการวารสารวิชาการโรงเรียนนายเรือ
ด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศึกษาศาสตร์

วารสารวิชาการโรงเรียนนายเรือ

ด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศึกษาศาสตร์

ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 มกราคม – ธันวาคม 2562

สารบัญ

บทความวิชาการ	หน้า
☛ กฎหมายว่าด้วยการขัดกันด้วยอาวุธและสงครามทางเรือ..... โกวิท ตาละโสภณ	1
☛ The Falklands War..... Kullmanoch Wanwarn	15
☛ ความสามารถของเครื่องฝึกจำลองการเดินเรือและแนวทางการฝึกนักเรียนนายเรือ เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนการฝึกปฏิบัติในทะเล..... อริยพล ชีระชุตีกุล	25
☛ การเตรียมความพร้อมก่อนออกทะเล..... ธวัชชัย เทียนบุญส่ง	35
☛ ศึกษาวิเคราะห์แนวทางการบริหารราชการแผ่นดินจากวรรณกรรม ทางพระพุทธศาสนาเรื่องลุ่มน้ำนัมมทา..... มานพ นักการเรือ ปานชื่น นักการเรือ	43
☛ ธรรมกับการดำเนินชีวิตในยุคประเทศไทย 4.0..... พระมงคลธรรมวิธาน	53

กฎหมายว่าด้วยการขัดกันด้วยอาวุธและสงครามทางเรือ Law of Armed Conflicts and Naval Warfare

โกวิท ตาละโสภณ

Kovit Talasophon

ทัพเรือภาคที่ 3

Third Naval Area Command

k.talasophon@gmail.com

Received 12/06/2019

Revised 20/07/2019

Accepted 14/09/2019

บทคัดย่อ

ทะเลเป็นเส้นทางคมนาคมที่สำคัญสำหรับมนุษยชาติ ทะเลนำความมั่งคั่งมาสู่ผู้ที่สามารถใช้ประโยชน์และครอบครองทะเล รัฐชายฝั่งในฐานะผู้แทนของสังคมมนุษย์จึงได้พยายามปิดกั้นและหวงกันมิให้รัฐอื่นมีสิทธิในการเข้าใช้ทะเลที่ตนครอบครอง การแย่งชิงผลประโยชน์ในการใช้ทะเลจึงเริ่มเกิดขึ้น และนำมาสู่การใช้อาวุธเพื่อแสดงสิทธิในการใช้ทะเลจนนำไปสู่การรบทางเรือ การรบทางเรือที่ขาดการควบคุมย่อมเป็นโอกาสที่ธรรมชาติที่แท้จริงของสงครามจะถูกปลดปล่อยออกมา และสร้างความเสียหายอย่างมหาศาลต่อชีวิต ทรัพย์สิน และสภาพแวดล้อมทางทะเล ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันการรบทางเรือเกิดขึ้นตลอดเวลาและไม่เคยที่จะสิ้นสุดลงเพียงแต่เปลี่ยนวิธีการในการรบทางเรือไปตามข้อจำกัดทางกฎหมายของสังคมมนุษย์ การรบทางเรือจึงไม่เคยสิ้นสุดลงเฉพาะผู้ที่ตายแล้วเท่านั้นที่จะได้เห็นจุดจบของการรบทางเรือ

คำสำคัญ: การใช้กำลัง, กฎหมายสงคราม, กฎหมายว่าด้วยการขัดกันด้วยอาวุธ, สงครามทางเรือ

Abstract

Ocean is a sea lane of communication for humanity. Ocean brings wealth to those who have a control over the sea. Coastal State who represents a coastal society tries hard and even harder to protect and defend their interest over their coastal sea area. Conflict of interest over the sea area is happen and moving from an argument to use of forces in order to present their interest and control over the sea area. Naval warfare without control is a chance to release a true nature of war and course an extensive damage to life, property, and maritime environment. From past to present, Naval warfare happen all the time and never ending but changing the way we fought over the sea from time to time depend on the restrictive guiding of law of armed conflicts over the naval warfare. Naval warfare is never ending only the dead have seen the end of war at sea.

Keywords: Use of Forces, Law of War, Law of Armed Conflict, Naval Warfare

1. ความเป็นมา

Carl von Clausewitz (Carl Von Clausewitz, On War, Princeton University Press, Reprint 1989) ได้อธิบายถึงสงครามไว้ว่า “War therefore is an act of violence to compel our opponent to fulfill our will.” สงครามเป็นการใช้ความรุนแรงเพื่อบังคับให้ฝ่ายตรงข้ามปฏิบัติตามเจตจำนงของฝ่ายเรา คำว่าความรุนแรง “violence” แสดงให้เห็นถึงความโหดร้ายซึ่งเป็นธรรมชาติที่แท้จริงอันส่งผลมาจากการใช้ความรุนแรง สงครามจึงเป็นการทำลายล้างที่กลืนกินตัวเองของรัฐที่เป็นผู้ใช้กำลังและยอมกลืนกินฝ่ายตรงข้ามในสงครามเช่นเดียวกัน

Clausewitz เปรียบเทียบสงครามกับการแข่งขันมวยปล้ำ โดยกล่าวว่า “each strives by physical force to compel the other to submit to his will: his first object is to throw his adversary, and thus to render him incapable of further resistance.” ต่างฝ่ายต่างใช้กำลังเพื่อให้อีกฝ่ายปฏิบัติตามความประสงค์ของตน โดยมุ่งที่จะทุ่มอีกฝ่ายหนึ่งเพื่อให้หมดขีดความสามารถในการขัดขืน สงครามก็เหมือนมวยปล้ำแต่เป็นการใช้กำลังที่มีขนาดใหญ่กว่าและมีผลกระทบที่มากกว่า ไม่มีฝ่ายใดที่จะได้รับชัยชนะโดยปราศจากการบาดเจ็บ โดยเพียงแค่ฝ่ายชนะเป็นฝ่ายที่บาดเจ็บน้อยกว่า หากสงครามยาวนานมากเท่าไรความเสียหายย่อมมีมากขึ้น จนสุดท้ายทำให้วัตถุประสงค์ที่รัฐต้องการให้คู่สงครามต้องปฏิบัติตามกลายเป็นเป้าประสงค์ที่มีมูลค่ามหาศาลเกินความเป็นจริง และหากไม่สามารถควบคุมธรรมชาติที่แท้จริงของสงครามได้ก็จะคงเหลือไว้เพียงแค่ความเสียหายอย่างมหาศาลทางเศรษฐกิจของรัฐคู่สงคราม

มาตรการในการควบคุมการใช้กำลังและอาวุธของรัฐในภาวะขัดแย้งเป็นแบบธรรมเนียมที่รัฐยึดถือปฏิบัติต่อเนื่องยาวนาน จนกลายเป็นรากฐานของกฎหมายระหว่างประเทศ หรือ “Jus Cogen” ในส่วนของกฎหมายว่าด้วยการขัดกันด้วยอาวุธ ซึ่งต่อมามีสถานะเป็นกฎหมายจารีตประเพณีระหว่างประเทศซึ่งยึดถือปฏิบัติกันมาต่อเนื่องยาวนาน จนสุดท้ายได้พัฒนาและกลายมาเป็นกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ และกฎหมายว่าด้วยการขัดกันด้วยอาวุธ

การใช้และการสั่งการที่เกี่ยวข้องกับมาตรการในการควบคุมการใช้กำลังและอาวุธ ขึ้นอยู่กับเจตนารมณ์และความต้องการทางด้านยุทธศาสตร์และทางยุทธวิธีของรัฐในการทำสงคราม ซึ่งล้วนเกิดขึ้นและส่งผลมาจากการพิจารณาสภาวะแวดล้อมในด้านต่างๆ เช่น วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านอาวุธขีดความสามารถทางเศรษฐกิจ สภาพทางด้านจิตวิทยาการเมืองและสังคมของรัฐ และแรงสนับสนุนจากสังคมโลก เจตนารมณ์และความต้องการทางด้านยุทธศาสตร์และทางยุทธวิธีของรัฐในการทำสงคราม ล้วนเกิดขึ้นจากฝ่ายการเมืองซึ่งเป็นผู้กำหนดนโยบายในการบริหารประเทศ ซึ่งเป็นที่แน่นอนว่าย่อมต้องดำเนินไปเพื่อตอบสนองต่อสิทธิประโยชน์ของรัฐตน ความต้องการของฝ่ายการเมืองซึ่งเป็นผู้บริหารประเทศกับความต้องการทางทหารของฝ่ายทหารโดยผู้นำทางทหารในกองทัพของรัฐอาจมีความแตกต่างกัน ซึ่งปรกติแล้วความต้องการทางทหารของฝ่ายทหารย่อมใช้กำลังและอาวุธมากที่สุดเสมือนกับการเล่นมวยปล้ำที่ต้องการใช้กำลังมากที่สุด เพื่อทำลายล้างศักยภาพของฝ่ายข้าศึก เพื่อที่จะให้ฝ่ายตรงข้ามยอมแพ้โดยปราศจากเงื่อนไข ในขณะที่การกระทำตามแนวความคิดของฝ่ายทหารอาจส่งผลให้เจตนารมณ์ของฝ่ายการเมืองได้รับความเสียหายจนถึงขั้นไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ในระดับยุทธศาสตร์ของชาติได้เลย ในทางกลับกันฝ่ายการเมืองอาจเลือกที่จะยุติการใช้กำลังทางทหารและหันกลับมาใช้การเจรจาด้วยสันติวิธีในการบรรลุวัตถุประสงค์ของรัฐแทนก็ได้

ตัวอย่างของกรณีนี้สามารถเห็นได้จากกรณีศึกษาของรัสเซีย (The Russian Quest for Warm Water Ports, www.globalsecurity.org) ที่ใช้กำลังและอาวุธเข้าต่อสู้กันเพื่อแย่งชิงทางออกทะเลซึ่งเป็นเส้นทางคมนาคม แหล่งประมง และแหล่งทรัพยากรทางทะเลในทะเลน้ำอุ่น รัสเซียเป็นประเทศที่ถูกปิดกั้นการเข้าถึงเส้นทางคมนาคมในบริเวณทะเลน้ำอุ่นที่ปราศจากน้ำแข็ง และปราศจากการปิดกั้นทางเข้าออกทางทะเลจากรัฐอื่นๆ ปัญหาของการเข้าถึงทะเลน้ำอุ่นเป็นเหตุให้รัสเซียเสียเปรียบในการรบทางเรือเนื่องจากถูกปิดล้อมที่ Sevastopol ซึ่งเป็นท่าเรือหลักของรัสเซียในทะเลดำ จากบทเรียนดังกล่าวทำให้รัสเซียต้องดิ้นรนในการเข้าถึงทะเลน้ำอุ่นจนเป็นเหตุให้เกิดความขัดแย้งตามมาอีกหลายกรณี เช่นกรณีการควบรวมน (annexed) Kamchatka ในปี 1697 ซึ่งทำให้เข้าถึงทะเลน้ำอุ่นได้เพียง 4 เดือน Vladivostok ซึ่งกลายเป็นท่าเรือหลักของรัสเซียในปี 1860 ก็ยังถูกปิดกั้นด้วยน้ำแข็งถึง 4 เดือน และยังคงปิดกั้นการเข้าออกทะเลหลวงจากอาณาเขตทางทะเลของญี่ปุ่น แม้กระทั่ง Port Arthur ก็ยังมีข้อจำกัดด้านระยะทางซึ่งห่างจาก Moscow ถึง 4,400 ไมล์ การแก้ปัญหาของทางยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงของรัสเซียในการเข้าถึงทะเลน้ำอุ่นโดยการใช้กำลังทางทหารเข้านำแทนที่การใช้วิธีการทางการเมืองระหว่างประเทศปรากฏว่าล้มเหลวอย่างสิ้นเชิง จนสุดท้ายรัสเซียต้องใช้ความสามารถทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเข้าทำการแก้ปัญหาทางด้านยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงทางทะเลของชาติเพื่อทดแทนโอกาสในการเข้าถึงทะเลน้ำอุ่นของรัสเซีย เช่น การพัฒนาศักยภาพของเรือตัดน้ำแข็ง การพัฒนาเพื่อเพิ่มระยะยิงของอาวุธปล่อย และขีดความสามารถของการปฏิบัติการใต้น้ำของเรือดำน้ำ และนักการทหารที่ดีเยี่ยมที่จะต้องสามารถปรับยุทธวิธีในการรบทางเรือเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของยุทธศาสตร์ของชาติได้ภายใต้ข้อจำกัดที่มี

ปัญหาทางเศรษฐกิจเป็นปัญหาอีกประการหนึ่งที่ทำให้รัสเซียต้องปรับเปลี่ยนแนวคิดของการใช้กำลังและอาวุธเพื่อรองรับความต้องการของชาติที่ถูกชี้แนะโดยฝ่ายทหารในการแสวงหาทางออกทะเลน้ำอุ่น การสร้างกองทัพเรือที่มีขนาดใหญ่ในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลในสามมหาสมุทรทำให้รัสเซียต้องพัฒนาฐานทัพ ท่าเรือ อู่เรือ และกองเรือของตนเป็นสามเท่าของปรกติ ยังไม่รวมถึงการพัฒนาพื้นที่เส้นทางขนส่ง ระบบคมนาคม และเมืองที่เป็นที่ตั้งของฐานทัพท่าเรือเหล่านั้น ชาติพันธมิตรในพื้นที่ห่างไกลกลายเป็นสิ่งสำคัญ ความชอบธรรมในการเคลื่อนย้ายกำลังและการมีกำลังทางเรือในพื้นที่ห่างไกล

ควรจะต้องไม่เป็นการสร้างความรู้สึกถึงการคุกคาม แต่ขนาดของกำลังที่มีก็ต้องเพียงพอต่อการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลด้วยเช่นกัน แนวความคิดในการควบคุมการใช้กำลังและอาวุธในพื้นที่ห่างไกลหรือแม้แต่พื้นที่ทางยุโรปของรัสเซียเอง จึงมีความจำเป็นต้องมีการควบคุมอย่างใกล้ชิดไม่ก่อให้เกิดความรู้สึกคุกคามจนเป็นเหตุให้เกิดการรบทางเรือในอดีตที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงชั่วอำนาจทางทะเลของโลก (Martin J. Dougherty, n.d.) เช่น Battle of Tsushima ซึ่งกองเรือของรัสเซียต้องเดินทางกว่าครึ่งโลกเพื่อทำการรบกับกองทัพเรือญี่ปุ่นและต้องประสบความพ่ายแพ้ ตัวอย่างของรัสเซียกับปัญหาทางออกทะเลน้ำอุ่นเป็นกรณีศึกษาที่ดีสำหรับฝ่ายการเมืองกับแนวคิดในการใช้กำลังทางทหาร (ทางเรือ) ในกิจการความสัมพันธ์ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

Michael Walzer (n.d.) ได้อธิบายแนวความคิดของสงครามที่ชอบธรรม (Just War) และสงครามที่ไม่ชอบธรรม (Unjust War) ไว้ว่าเป็นแนวคิดที่ส่งผลต่อความสำเร็จและความมุ่งประสงค์ของการใช้กำลังทางทหารและอาวุธ เหตุทางศีลธรรมและจริยธรรมในการใช้กำลังและใช้อาวุธของรัฐในการเข้าสู่ความขัดแย้งหรือการขัดกันด้วยอาวุธ มีความสำคัญเท่าๆ กับการกำหนดยุทธวิธี ระดับความรุนแรง และขนาดของกำลัง การกำหนดเป้าหมายและชนิดของอาวุธที่จะใช้ในความขัดแย้ง ในปัจจุบันยังรวมถึง

วารสารวิชาการโรงเรียนนายเรือ

ด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศึกษาศาสตร์

ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 มกราคม – ธันวาคม 2562

การยุติของสงครามบนพื้นฐานของความชอบธรรม แนวคิดของกำจัดเหตุที่แท้จริงของความขัดแย้ง และการป้องปรามมิให้ความขัดแย้งกลับมาเกิดขึ้นอีก แนวคิดทั้งหมดนี้ผ่านออกมาสู่หลักการของ Jus Ad Bellum หรือหลักความชอบธรรมในการใช้กำลัง Jus In Bello หรือหลักของการใช้กำลังและใช้อาวุธในระหว่างสงคราม และ Just Post Bellum หรือหลักของการยุติสงครามหรือความขัดแย้งอย่างชอบธรรม หลักกฎหมายสามขาของ การขัดกันด้วยอาวุธเป็นสิ่งที่คู่สงครามต้องยึดถือปฏิบัติเพื่อให้การขัดกันด้วยอาวุธนั้นมีความชอบธรรม (Justified act of war) และสามารถที่จะยอมรับได้ในกิจการระหว่างประเทศ (Guthrie, Charles and Quinlan, Michael, 2007)

การที่จะทำให้สงครามหรือการขัดกันด้วยอาวุธมีความชอบธรรม เพียงการเข้าสู่ความขัดแย้งตามหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย (Jus Ad Bellum) แต่เพียงอย่างเดียวย่อมไม่เพียงพอจะต้องมีการกำหนดเป้าหมายและการใช้อาวุธเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของกฎหมายว่าด้วยการขัดกันด้วยอาวุธด้วย (Jus In Bello) นอกจากนี้เมื่อสงครามหรือความขัดแย้งนั้นสิ้นสุดลงเนื่องจากความเพริศร้างำจนวนำไปสู่ความปราชัยของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ความขัดแย้งนั้นจะต้องสิ้นสุดลงด้วยความเป็นธรรมของทั้งสองฝ่าย โดยทั้งสองฝ่ายจะต้องสามารถดำรงตนอยู่ในฐานะของสถานะของรัฐได้และไม่เป็นการกระทำของฝ่ายที่ชนะเพื่อเหยียบย่ำซ้ำเติมผู้ปราชัย การที่ผู้ชนะไม่สามารถรองตนและควบคุมการใช้กำลังตั้งแต่เริ่มต้นการขัดกันด้วยอาวุธจนถึงจุดสิ้นสุดของสงครามนั้นทำให้ภาพของชัยชนะแปดเปื้อนไปด้วยมลทินเสมือนดังเป็นผู้พ่ายแพ้เสียเอง

Clausewitz (1989) ได้แนะนำฝ่ายทหารไว้ว่าการใช้กำลังและการใช้อาวุธในการปฏิบัติการทางทหารจะต้องใช้ให้เต็มศักยภาพและมีประสิทธิภาพมากที่สุดเท่าที่สามารถที่จะกระทำได้เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของชาติในการทำสงคราม แต่จะต้องอยู่ภายใต้ข้อกำหนดของกฎหมายว่าด้วยการขัดกันด้วยอาวุธซึ่งเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องตั้งแต่การเริ่มต้นการใช้กำลังในระหว่างการใช้กำลัง จนถึงการสิ้นสุดการใช้กำลังในการขัดกันด้วยอาวุธ กฎหมายว่าด้วยการขัดกันด้วยอาวุธจึงเป็นหัวใจสำคัญในการควบคุมรัฐฝ่ายการเมือง และฝ่ายทหาร มิให้ถูกล่อลวงให้ขับเคลื่อนไปตามกิริยาของการทำลายล้าง อันเป็นธรรมชาติแต่กำเนิดของสงคราม

การตีความและการใช้กฎหมายว่าด้วยการขัดกันด้วยอาวุธนั้นไม่ใช่เพียงแค่การตีความตามตัวบทกฎหมายแต่เพียงอย่างเดียว แต่จะต้องนำขีดความสามารถในทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทางทหารของรัฐที่จะต้องนำมาใช้เพื่อให้สามารถปฏิบัติได้ตามข้อจำกัดทางกฎหมายมาคำนึงด้วย จากบทเรียนของกฎหมายว่าด้วยการขัดกันด้วยอาวุธตั้งแต่กฎหมายทรัพย์สินเชลย (Prize Law) มาจนถึงกฎหมายจารีตประเพณีของการรบทางเรือในสมัยใหม่ เช่น คู่มือซานริโม ว่าด้วยกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการรบทางเรือ 1994 (Treaties, States Parties and Commentaries, 1994) จะเห็นได้ว่าสภาวะแวดล้อมด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เศรษฐกิจ การเมือง และสังคม รวมทั้งแนวคิดทางยุทธวิธีในการปฏิบัติการทางทหารล้วนมีส่วนสำคัญในการพัฒนา ตีความ และการนำมาประยุกต์ใช้ของกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยการขัดกันด้วยอาวุธ

ในระบบของการประยุกต์ใช้ การตีความ และการพัฒนาทางกฎหมายนั้น ฝ่ายทหาร ฝ่ายการเมือง นักกฎหมายว่าด้วยการขัดกันด้วยอาวุธ และนักวางแผนทางทหาร ล้วนแต่มีส่วนสำคัญ ในการทำให้การขัดกันด้วยอาวุธนั้นเป็นไปตามหลักการของกฎหมายและมีความชอบธรรม ศาลจะมีส่วนสำคัญก็ต่อเมื่อสงครามหรือความขัดแย้งนั้นได้สิ้นสุดลงแล้ว ศาลจึงเข้ามามีส่วนในการพิจารณาว่านโยบาย

ในการเข้าสู่สงครามโดยฝ่ายการเมืองนั้นมีความชอบธรรมหรือไม่ รวมทั้งการพิจารณากำหนดเป้าหมาย การใช้กำลังและการใช้อาวุธของฝ่ายทหารมีความสอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยการขัดกันด้วยอาวุธหรือไม่

Kaplan, Morton A. and Katzenbach, Nicholas deB. (1961) ได้อธิบายว่ากฎหมายว่าด้วยการขัดกันด้วยอาวุธประกอบด้วยกฎหมายและยุทธวิธีในการขัดกันด้วยอาวุธที่ผูกมัดคู่สงครามให้ต้องยึดถือและปฏิบัติ เพื่อที่จะควบคุมธรรมชาติของสงครามและจำกัดความเสียหาย นอกจากนี้ยังกำหนดถึงบทบาทของฝ่ายเป็นกลางในสงคราม พร้อมทั้งสิทธิและหน้าที่ของคู่สงครามในการขัดกันด้วยอาวุธต่อกันและต่อชาติเป็นกลางอันจะล่วงละเมิดไม่ได้

2. กรณีศึกษาของกฎหมายว่าด้วยการขัดกันด้วยอาวุธและสงครามทางเรือ

กฎหมายว่าด้วยการขัดกันด้วยอาวุธนั้นมีวิวัฒนาการที่ต่อเนื่องยาวนาน โดยวิวัฒนาการของตัวกฎหมายอยู่ในความสนใจของนักการเมือง นักกฎหมาย และนักการทหารมาโดยตลอด วัตถุประสงค์สำคัญของกฎหมายสงครามมุ่งเน้นไปที่การทำให้สงครามเกิดความชอบธรรม ลดความเสียหายทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อเอื้อต่อการฟื้นฟูของผู้อยู่อาศัยในสังคมและสภาวะแวดล้อม รวมทั้งสิ่งจำเป็นในการดำรงอยู่ของทางสังคม ซึ่งเจตนารมณ์ดังกล่าวนี้ขัดต่อธรรมชาติที่แท้จริงของสงครามเอง กฎหมายสงครามควบคุมการตัดสินใจในการใช้กำลังในกิจการระหว่างประเทศหรือเพื่อวัตถุประสงค์ด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ รวมทั้งควบคุมการใช้อาวุธและการพิจารณากำหนดเป้าหมายในการโจมตีด้วยอาวุธ ศักยภาพทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของรัฐจึงกลายเป็นปัจจัยสำคัญในการที่จะทำให้รัฐคู่สงครามสามารถที่จะเลือกใช้อาวุธที่เคยถูกห้ามตามกฎหมายหรือสามารถเลือกทำการโจมตีต่อเป้าหมายบางอย่างที่ถูกห้ามตามกฎหมายได้ ตัวอย่างของกรณีนี้ได้แก่สงครามเรือดำน้ำที่เคยถูกมองว่าการรบด้วยเรือดำน้ำเป็นอาวุธของผู้ที่ไม่กล้าหาญและไม่มีความเป็นสุภาพบุรุษ

สงครามทางเรือในช่วงก่อนศตวรรษที่ 18 เป็นการรบที่เกิดขึ้นบนผิวน้ำเป็นหลัก และถูกควบคุมการรบทางเรือในการใช้อาวุธและการกำหนดเป้าหมายโดยกฎหมายทรัพย์สินเชลย (Prize Law) หลักเกณฑ์และข้อกำหนดต่างๆ ล้วนพัฒนามาจากพื้นฐานของกฎในการเข้าสู่สงครามทางบกและทำสงครามทางบกของอัศวินในยุคกลางหรือ the Chivalric Code of Conduct ภายใต้หลักการนี้เรือรบถูกถือเสมือนนักรบหนึ่งคนซึ่งเมื่อเข้าทำการสู้รบจะต้องแต่งตัวตามแบบแผนและแสดงตนพร้อมซักราชนาวิ ก่อนเริ่มการต่อสู้ นอกจากนี้เรือรบของรัฐจะทำการรบได้ก็เฉพาะกับเรือรบชาติศัตรูเท่านั้น จะเห็นได้ว่าเรือดำน้ำเพียงเริ่มเข้าทำการรบก็ผิดต่อหลักการของการรบทางเรือในยุคนั้นแล้วเพราะไม่สามารถที่จะแสดงตนพร้อมซักราชนาวิก่อนเข้าโจมตีเรือรบของฝ่ายศัตรูได้ อีกทั้งธรรมชาติของเรือดำน้ำคือการโจมตีจากใต้น้ำโดยปกปิดตำบลที่ของตนเอง

Lincoln Diamant (2004) ได้กล่าวถึงการรบด้วยเรือดำน้ำในสงครามประกาศอิสรภาพของสหรัฐพร้อมอธิบายถึงปัญหาและสิ่งท้าทายของเรือดำน้ำกับกฎหมายสงคราม ซึ่งเริ่มขึ้นในปี ค.ศ.1770 เมื่อนักประดิษฐ์ชาวสหรัฐชื่อ David Bushnell ได้คิดค้นระเบิดใต้น้ำขึ้นโดยระเบิดใต้น้ำนี้เคลื่อนที่ได้โดยพลังขับเคลื่อนของมนุษย์ซึ่งนั่งปั่นกังหันใบจักรอยู่ในถังทรงกลมโดยเคลื่อนที่ไปพร้อมระเบิดโดยจะนำไปใต้ท้องเรือรบทำการเจาะตัวเรือไม้ด้วยดอกสว่านและฝังระเบิดเข้าไปในตัวลำเรือเพื่อทำการจุดระเบิดทำลายเรือผิวน้ำนั้นต่อไป โดยในตอนต้นฤดูใบไม้ผลิปี ค.ศ.1776 Bushnell ได้เสนอแนวความคิดของตนให้กับพลเอก George Washington เพื่อใช้ในการป้องกัน New York และ Long Island จากการปิดล้อมทางทะเลของพลเรือเอก Richard Howe แห่งราชนาวิอังกฤษ โดยพลเรือเอก Washington ได้เห็นชอบและสนับสนุน

วารสารวิชาการโรงเรียนนายเรือ

ด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศึกษาศาสตร์

ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 มกราคม – ธันวาคม 2562

เงินทุนเพื่อทำวิจัยเพิ่มเติมเพื่อเตรียมเรือดำน้ำตามความคิดของ Bushnell เพื่อเข้าทำการรบ เรือดำน้ำนี้ได้ถูกตั้งชื่อว่า Turtle อันมาจากรูปทรงที่เหมือนเต่าของเรือ เรือมีความยาว 3 เมตร สูง 1.8 เมตร และกว้าง 0.9 เมตร ตัวเรือถูกสร้างขึ้นด้วยไม้ ถูกทาและยาด้วยน้ำมันสน และมีวงแหวนรัดโดยรอบเรือ Turtle โดยหลักการแล้วนับว่าเป็นเรือดำน้ำที่สามารถเข้าทำการรบได้เป็นลำแรกในโลก เนื่องจากสามารถ ดำน้ำ เคลื่อนที่ได้ น้ำ มีปริมาณอากาศภายในเรือที่มากพอที่จะสนับสนุนให้ผู้ควบคุมเรือสามารถปฏิบัติงานใต้น้ำได้ และสามารถบรรทุกอาวุธที่สามารถใช้ต่อตีเรือผิวน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อย่างไรก็ตามพลเอก Washington ไม่เคยขึ้นระวางประจำการเรือ Turtle เข้าสู่กองเรือ Continental Navy อีกทั้งรัฐสภาของทวีป (Continental Congress) ก็ไม่เคยออกหนังสือตราสารสำหรับการยึดคร่าทรัพย์สิน หรือ letter of marque and reprisal แก่เรือ Turtle หรือ Bushnell เลย เมื่อสิ้นเดือนสิงหาคม 1776 การรบที่ Long Island สิ้นสุดลงโดยการล่าถอยของพลเอก Washington ไปยัง Manhattan และกองเรือของราชนาวีอังกฤษภายใต้การนำของพลเรือเอก Howe ได้เข้าถอดสมอในอ่าว New York ต่อมาในเวลา 2300 ของวันที่ 6 กันยายน 1776 ภายใต้การอนุมัติให้เรือ Turtle เริ่มทำการเข้าโจมตีกองเรือของราชนาวีอังกฤษในอ่าว New York ของพลเอก Washington จำเอก Ezra Lee จึงได้อำสานำเรือ Turtle เข้าโจมตี HMS Eagle เรือธงของพลเรือเอก Howe ในเวลา 0100 ของวันที่ 7 กันยายน 1776 เรือ Turtle ได้ถูกนำออกไปยังอ่าว New York และมุ่งหน้าไปยัง HMS Eagle เพื่อเข้าทำการโจมตี ความพยายามในครั้งแรกไม่ประสบผลเนื่องจากไม่สามารถเจาะตัวเรือได้ ความพยายามในครั้งที่สองไม่ประสบความสำเร็จเนื่องจากถูกยามบนฝั่งของอังกฤษตรวจพบทำให้ต้องตัดระเบิด Torpedo ที่ตั้ง และต่อมาระเบิดดังกล่าวเกิดระเบิดขึ้นกลางแม่น้ำ

การโจมตีด้วยเรือ Turtle เป็นการขัดต่อหลักการของการรบทางเรือในห้วงเวลานั้นอย่างชัดเจน เนื่องจากเรือ Turtle มิได้ลบล้างแสดงตนพร้อมชกธงของ the Continental Navy ก่อนเข้าทำการโจมตี อีกทั้งเรือ Turtle ก็ไม่ได้รับอนุญาตให้ปฏิบัติการทางเรือในฐานะกองเรือเอกชนหรือ Privateering ตามที่กฎหมายทรัพย์สินหรือ prize law ได้กำหนดไว้ ความสัมพันธ์ของหลักการการรบทางบกที่ถูกนำมาปรับใช้ในการรบทางเรือในห้วงเวลาดังกล่าวได้ถูกอ้างถึงโดย Mike Rindskopf (1997) ในการรบที่ Salamis (480 BCE) กฎของการรบทางบกถูกนำมาใช้ในการรบทางเรือบนดาดฟ้าของเรือรบของกรีกและเปอร์เซีย โดย Ariabignes (commander of the Persian fleet) และ Themistocles (commander of the Hellenic fleet) หลักการนี้ถูกใช้ต่อเนื่องสืบมาจนถึงการกำเนิดขึ้นของสงครามเรือดำน้ำโดยเรือ Turtle ในการรบระหว่างพลเอก Washington และพลเรือเอก Howe ในสงครามปลดปล่อยอเมริกา (American Revolutionary War)

Don Higginbotham (1983) ได้บรรยายไว้ว่าในช่วงของสงครามปลดปล่อยอเมริกา (American Revolutionary War) กองเรือ Continental Navy ของอเมริกันจัดตั้งขึ้นเมื่อ ตุลาคม 1775 เริ่มต้นโดยมีเรือคละแบบเล็กใหญ่เพียง 31 ลำเป็นเรือฟรีเกตเพียง 13 ลำ ไม่สามารถเทียบเคียงกับกองเรือของราชนาวีอังกฤษได้เลย จึงมีความจำเป็นที่รัฐทั้ง 13 จะต้องนำแนวคิดในการใช้กองเรือเอกชนหรือ Privateering มาใช้เพื่อยึดคร่าเรือรบและเรือลำเลียงของราชนาวีอังกฤษตามหลักการของกฎหมายทรัพย์สินหรือ Prize Law นั้นเอง ข้อมูลจาก 'Privateers and Mariners (2018) ยืนยันว่ามีกลาสีเรืออเมริกัน 50,000 คนเข้าทำการรบในสงครามปลดปล่อยอเมริกาในฐานะกลาสีของกองเรือเอกชน (Privateering)

McKay (1974) กล่าวว่า กองเรือเอกชน (Privateering) คือ เรือรบของเอกชนที่ได้รับอนุญาตจากรัฐในการปฏิบัติการภายใต้กรอบของกฎหมายทรัพย์สินหรือ Prize Law ในการยึดคร่าเรือของฝ่ายตรงข้าม

เพื่อทำการขายเรือและสินค้าในระวางในศาลทรัพย์สินเชลยแก่ผู้ที่ประมูลให้ราคาสูงที่สุดและภายหลังแบ่งผลประโยชน์กับรัฐผู้อนุญาตให้ปฏิบัติการภายใต้กฎหมายทรัพย์สินเชลยแล้วสามารถเก็บกำไรส่วนนั้นไว้เป็นของตนและลูกเรือได้ (Richard Pares, 1938) แนวคิดกองเรือเอกชน (Privateering) ดังกล่าวเป็นที่ยอมรับโดยกว้างขวางในยุโรปเนื่องจากกองเรือประจำหรือ Standing Navy เป็นสิ่งที่มีราคาแพง เฉพาะรัฐที่มั่งคั่งเท่านั้นที่สามารถคงการมีกองเรือขนาดใหญ่ ไว้ใช้ในการรบได้ นอกจากนั้นการสร้างกองเรือประจำให้มีขนาดใหญ่โดยทันทีย่อมทำได้ยาก กองเรือเอกชนหรือ Privateering จึงกลายเป็นทางออกที่ทำให้รัฐต่างๆ สามารถขยายกองทัพเรือเพื่อทำการรบในทะเลได้อย่างรวดเร็ว กฎหมายทรัพย์สินเชลยหรือ Prize Law จึงเป็นตัวอย่างที่ดีของแนวความคิดทางกฎหมายที่ถูกนำมาใช้เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการทางทหาร โดยสามารถปลดข้อจำกัดทางกฎหมายของการรบทางเรือที่ต้องทำโดยเรือรบของกองเรือประจำหรือ Standing Navy ของรัฐออกไปได้ โดยนำเรือรบเอกชนที่รัฐยอมรับเข้ามาในฐานะเรือรบสำรองหรือ Reserve Naval Force เข้าช่วยทำการรบแทน โดยเรือและประจำเรือถูกผูกมัดให้ปฏิบัติตามกฎหมายทรัพย์สินเชลยหรือ Prize Law ของรัฐเจ้าของธงนั่นเอง Reuben Elmore Stivers (1975) ยืนยันว่ามีเรือรบเอกชนไม่น้อยกว่า 800 ลำเข้าทำการรบในฐานะเรือรบสำรองหรือ Reserve Naval Force ในขณะที่กองทัพเรือของอเมริกาในระหว่างสงครามปลดปล่อยอเมริกามีเรือประจำการเพียง 198 ลำ ซึ่งในจำนวนทั้งหมดนี้ไม่มีลำไหนมีชื่อว่า Turtle เลยแม้แต่ลำเดียว คำถามที่กฎหมายสงครามจะต้องหาคำตอบให้ได้ก็คือ เรือ Turtle มีสถานะทางกฎหมายเช่นเดียวกับเรือรบของราชนาวีอังกฤษ เรือรบของกองทัพเรืออเมริกันหรือไม่ เรือ Turtle มีสถานะของเรือรบเอกชนที่ได้รับอนุญาตให้ยึดคร่าเรือและยึดทรัพย์สินเชลยได้หรือไม่ หากย้อนกลับไปยังกฎหมายเทียบเคียงที่สามารถนำมาใช้กับการรบทางเรือในทะเลได้ก็คือ ระเบียบของราชนาวีอังกฤษในช่วงปี ค.ศ. 1661 (The 1661 British naval regulation) ซึ่งระเบียบดังกล่าวได้กล่าวถึงเรือรบเอกชนและสิทธิในการยึดคร่าทรัพย์สินเชลยในทะเล พร้อมระเบียบปฏิบัติที่เรือรบและเรือรบเอกชนสังกัดราชนาวีอังกฤษที่ต้องปฏิบัติในการรบในทะเล นอกจากนั้นเพื่อรองรับสิทธิดังกล่าว รัฐบาลอังกฤษจึงได้จัดตั้งศาลทรัพย์สินเชลยขึ้นโดยอาศัยอำนาจจากกฎหมายทรัพย์สินเชลยในการรบทางเรือ ปี ค.ศ.1664 (the Naval Prize Act of 1664) อังกฤษยึดถือหลักกฎหมายทรัพย์สินเชลยและแนวทางการปฏิบัติของกฎหมายเป็นหลักและแนวทางสำคัญของการปฏิบัติการรบในทะเล ซึ่งหลักการในลักษณะเดียวกันนี้ได้เกิดขึ้นทั่วไปในยุโรปและถือเป็นกฎหมายจารีตประเพณีที่คู่สงครามต้องปฏิบัติในการรบทางทะเล

เมื่อเรือ Turtle ไม่ได้เป็นเรือรบที่ขึ้นระหว่างประจำการในกองทัพเรืออเมริกันหรือเรือรบเอกชนที่ได้รับอนุญาตจากรัฐบาลอเมริกันในการยึดคร่าเรือรบของอังกฤษแล้วนั้น เรือ Turtle จึงคงเหลือเพียงสถานะเดียวที่ปรากฏตามคำจำกัดความของกฎหมายทรัพย์สินเชลยในเวลานั้นซึ่งก็คือเรือโจรสลัด หรือ Pirate Ship/Vessel นั่นเอง หากเรือ Turtle และผู้ควบคุมเรือคือ Ezra Lee ถูกจับกุมเรือและผู้ควบคุมเรือย่อมอยู่ในฐานะของโจรสลัดซึ่งจะต้องถูกลงโทษสถานเดียวคือประหารชีวิตโดยการแขวนคอและเรือ Turtle จะต้องถูกทำลาย กฎหมายทรัพย์สินเชลยและหลักการของกฎหมายดังกล่าวจึงถูกนำมาใช้ในสถานะระเบียบของราชนาวีหรือกองทัพเรือว่าด้วยการรบในทะเลมาอย่างยาวนาน สิ่งที่ต้องพึงระวังเมื่อกล่าวถึงกฎหมายทรัพย์สินเชลยก็คือกฎหมายดังกล่าวเป็นกฎหมายภายในประเทศของรัฐเจ้าของเรือรบที่นำมาใช้เป็นหลักในการพิจารณาความชอบธรรมในการที่เรือรบของรัฐนั้นเองเข้ายึดคร่าเรือรบของชาติศัตรูในการรบทางทะเล กระนั้นก็ดีหลักการของกฎหมายทรัพย์สินเชลยได้กลายเป็นกฎหมายจารีตประเพณีระหว่างประเทศสืบมา จากกรณีศึกษาของเรือ Turtle จะพบว่าหลักการของกฎหมายจารีตประเพณีว่า

วารสารวิชาการโรงเรียนนายเรือ

ด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศึกษาศาสตร์

ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 มกราคม – ธันวาคม 2562

ด้วยการรบทางเรือในช่วงสงครามประกาศอิสรภาพของอเมริกันไม่สามารถนำมาปรับใช้กับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทางทหารเช่นเรือดำน้ำในเวลานั้นได้อย่างทันที่เรือดำน้ำจึงกลายเป็นสิ่งที่อยู่นอกเหนือกฎหมายและกลายเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมายและรัฐมหาอำนาจทางทะเลพยายามที่จะห้ามมิให้รัฐต่างๆ นำมาใช้ อย่างไรก็ตามเรือดำน้ำเป็นอาวุธที่รัฐที่มีได้เป็นมหาอำนาจทางทะเลนิยมใช้ต่อต้านเรือผิวน้ำ และป้องกันฝั่งของตนจากการปิดล้อมทางทะเล หลักการสำคัญที่รัฐมหาอำนาจทางทะเลพยายามกดดันให้เรือดำน้ำกลายเป็นสิ่งที่ต้องห้ามในการรบทางเรือก็คือ การที่เรือดำน้ำเป็นอาวุธของผู้ซัดเมื่อจะเข้าทำการรบไม่ลอยลำซึ่งราชชนวีและเข้าทำการรบอย่างเปิดเผย ธรรมชาติของเรือดำน้ำก็คือการโจมตีเรือรบอื่นโดยที่เรือรบที่ตกเป็นเป้าหมายนั้นไม่สามารถตรวจพบและต่อต้านการโจมตีของเรือดำน้ำได้เลย หากเรือดำน้ำไม่สามารถโจมตีในลักษณะดังกล่าวได้ไม่ว่าเป็นเพราะเรือดำน้ำไม่มีศักยภาพในการรบใต้น้ำหรือถูกบังคับตามกฎหมายให้ไม่สามารถทำการรบใต้น้ำได้ เรือดำน้ำก็จะมีประโยชน์เพียงแค่ว่าเรือหาข่าวเท่านั้นเองไม่มีคุณค่าในฐานะเรือรบหลักของกองทัพเรือ

ปัญหาของเรือดำน้ำเป็นปัญหาทางกฎหมายที่สืบเนื่องยาวนานมาเป็นศตวรรษ ฝ่ายของผู้ที่สนับสนุนการใช้เรือดำน้ำอ้างถึงความจำเป็นในการมีเรือดำน้ำในการรักษาฝั่งและต่อต้านการปิดล้อมทางทะเลของรัฐอื่น โดยฝ่ายที่ไม่สนับสนุนเรือดำน้ำก็อ้างว่าเรือดำน้ำเป็นอาวุธที่ถูกห้ามตามหลักการของกฎหมายและรัฐต่างๆ ควรที่จะปฏิเสธการนำมาใช้ การใช้เรือดำน้ำในช่วงท้ายศตวรรษที่ 19 จึงเป็นการใช้เพื่อป้องกันการปิดอ่าวและป้องกันฝั่งเป็นหลัก มากกว่าที่จะนำไปใช้ในการรบแบบกองเรือ (Fleet Battle) หรือเป็นส่วนหนึ่งของกองเรือ (J.A. Hall, 1914) กฎหมายหลักๆ ที่เกี่ยวข้องกับการรบทางเรือในช่วงนี้ได้แก่ the Declaration of Paris, the Geneva Convention, and the third Hague convention of 1899 ซึ่งกฎหมายเหล่านี้ล้วนพัฒนาหรือได้รับอิทธิพลแนวความคิดมาจากหลักของอัศวินและกฎหมายทริพย์เซลย ซึ่งล้วนยืนยันหลักการของการแสดงตัวก่อนเข้าทำการรบและจะต้องรบโดยเปิดเผย ซึ่งแนวคิดของกฎหมายจารีตประเพณีเหล่านี้ล้วนขัดกับธรรมชาติที่แท้จริงของเรือดำน้ำซึ่งถูกออกแบบมาให้ซ่อนตัวในการเข้าโจมตีและไม่เปิดโอกาสให้อีกฝ่ายต่อสู้หรือหลบหนี การปฏิบัติตามกฎหมายจารีตประเพณีเหล่านี้จึงเท่ากับบังคับให้ผู้ควบคุมเรือดำน้ำกระทำการจี้ฆ่าตัวตายโดยที่ไม่มีทางเลือก ไม่มีกฎหมายจารีตประเพณีใดๆ รวมทั้งหลักการทางศีลธรรมใดๆ (Moral Code of Conduct for soldier or Chivalric code of conduct for knight) บังคับให้ทหารที่เข้าทำการรบต้องตายในทุกครั้งที่ทำการรบ กฎหมายจารีตประเพณีเหล่านี้จึงล้วนถูกปรับใช้โดยเหล่านักกฎหมายที่ปราศจากความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีทางอาวุธและข้อจำกัดของอาวุธเหล่านั้น อย่างไรก็ตามวิวัฒนาการของกฎหมายที่เกี่ยวกับการรบทางเรือ เช่น the Declaration of Paris 1856 ได้ส่งผลต่อกฎหมายสงครามว่าด้วยการรบทางเรือในภายหลัง เช่น การกำจัดสิทธิของรัฐในการอนุญาตให้กองเรือของเอกชนทำการยึดคร่าในทะเล (Abolish privateering) เรือที่จะทำการรบในทะเลโดยติดอาวุธได้จะต้องเป็นเรือรบที่มีการขึ้นระวางประจำการในกองเรือประจำการของรัฐคู่สงคราม อย่างไรก็ตามการยึดคร่าทริพย์เซลยในทะเลยังคงสามารถที่จะกระทำได้โดยจะต้องเป็นเรือรบของรัฐเท่านั้น

ในระหว่างที่สงครามโลกครั้งที่ 1 ดำเนินไป เหตุการณ์การจมเรือ RMS Lusitania นอกฝั่งไอร์แลนด์ในสงครามโลกครั้งที่ 1 จนเป็นเหตุให้สหรัฐอเมริกาเข้ามาในสงครามนี้ ได้ก่อให้เกิดการโต้เถียงกันทางกฎหมายโดย A. Pearce Higgins Defensively-Armed Merchant Ships and Submarine Warfare (1917) ได้เริ่มการรบทางกฎหมาย (Waging of Lawfare) ขึ้นระหว่างนักกฎหมายของอังกฤษและนักกฎหมายของเยอรมัน (Professor A. Pearce Higgins of Cambridge, และ Professor Jonkheer W.J.M. von

Eysinga of the University of Leyden) ในเรื่องสิทธิในการใช้เรือสินค้าติดอาวุธของอังกฤษและสงครามเรือดำน้ำของราชนาวีเยอรมัน ซึ่งโดยข้อเท็จจริงของกฎหมายจารีตประเพณีในเวลานั้น เรือสินค้าติดอาวุธและเรือดำน้ำ ล้วนถูกห้ามในการใช้สนับสนุนการรบในทะเล ข้อเท็จจริงที่ปรากฏจากประวัติศาสตร์การรบทางเรือในสงครามโลกครั้งที่ 1 พบว่าฝ่ายอังกฤษใช้เรือสินค้าติดอาวุธในการล่อเรือดำน้ำให้เข้ามาติดกับและทำลายเรือดำน้ำเหล่านั้น ในขณะที่เรือดำน้ำของฝ่ายเยอรมันลอบล่าเพื่อแสดงตัวก่อนโจมตีเรือสินค้าอังกฤษ จนในที่สุดฝ่ายเยอรมันก็เลือกเข้าทำการโจมตีเรือสินค้าของอังกฤษโดยไม่แสดงตน การรบทางเรือในสงครามโลกครั้งที่ 1 จึงมุ่งใช้เรือดำน้ำเพื่อมุ่งไปที่การปฏิบัติการทางเรือเพื่อสร้างความกองเรือลำเลียงของรัฐคู่สงคราม และไม่เคยมีการรบทางเรือในสงครามโลกครั้งที่ 1 โดยใช้เรือดำน้ำเป็นส่วนหนึ่งของกองเรือ (Fleet Battle) อย่างไรก็ตามแม้เรือดำน้ำจะถูกจำกัดบทบาทเพียงแค่การป้องกันฝั่งและการล่าทำลายเรือสินค้าของฝ่ายข้าศึก จากข้อมูลเชิงสถิติของ U-Boat.net' (Ships hit during WWI, Ship losses by month' accessed on 17 November 2018) พบว่าเรือดำน้ำของเยอรมันในช่วง 9 เดือนแรกของสงครามโลกครั้งที่ 1 ได้จมเรือรบของอังกฤษ 9 ลำ และเรือสินค้าอีก 4 ลำ เป็นจำนวน 64,163 ตัน ลงสู่ก้นทะเลพร้อม 2,898 ชีวิต โดยในจำนวนนี้ไม่มีพลเรือนเลยแม้แต่คนเดียว หากมองในแง่ของเจตนารมณ์ของกฎหมายสงครามแล้วการที่ทหารฆ่าทหารในการรบย่อมเป็นเรื่องปกติหากการทำลายล้างนั้นเกิดขึ้นจากการรบที่ชอบธรรมตามกฎหมาย

ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 1 และสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้เกิดความพยายามครั้งสำคัญในการจำกัดการแข่งขันด้านกำลังทางเรือและการใช้เรือดำน้ำในการรบทางทะเล ในปี 1930 the London Naval Treaty ได้ถูกลงนามโดยสหราชอาณาจักร จักรวรรดิญี่ปุ่น ฝรั่งเศส อิตาลี และสหรัฐอเมริกา จากบันทึก Documents of the London Naval Conference, 1930 ประเทศสหรัฐอเมริกาเสนอให้จำกัดเรือดำน้ำที่ใช้ในการรบออกไปหรือต้องจำกัดให้ปฏิบัติการรบในทะเลโดยใช้หลักการเดียวกับเรือผิวน้ำที่ต้องแสดงตนและชักธงราชนาวีก่อนเข้าทำการรบ ซึ่งต่อมาหลักการนี้ได้ถูกบัญญัติไว้ในมาตรา 22 ของ Treaty for the Limitation and Reduction of Naval Armaments, London, 22 April 1930 ว่า

“1 In their action with regard to merchant ships, submarines must conform to the rules of International Law to which surface vessels are subject. 2 In particular, except in the case of persistent refusal to stop on being duly summoned, or of active resistance to visit or search, a warship, whether surface vessel or submarine, may not sink or render incapable of navigation a merchant vessel without having first placed passengers, crew and ship's papers in a place of safety. For this purpose the ship's boats are not regarded as a place of safety unless the safety of the passengers and crew is assured, in the existing sea and weather conditions, by the proximity of land, or the presence of another vessel which is in a position to take them on board. The High Contracting Parties invite all other Powers to express their assent to the above rules.”

อย่างไรก็ตาม 1930 the London Naval Treaty ไม่ได้ถูกให้สัตยาบันโดยฝรั่งเศส และอิตาลี ในระยะเวลาที่กำหนดคือ ปี ค.ศ.1936 เพื่อให้มาตรการบางอย่างที่ถูกกำหนดขึ้นโดย 1930 the London Naval Treaty มีผลบังคับต่อไป Procès-verbal ได้ถูกส่งออกไปโดยรัฐบาลอังกฤษในวันที่ 6 พฤศจิกายน 1936 อ้างถึงกฎของการรบของเรือดำน้ำที่ถูกกำหนดไว้ในส่วนที่ 4 ของ the Treaty of London เมื่อ 22 เมษายน 1930 ณ กรุงลอนดอน เพื่อยืนยันว่าหลักการของกฎหมายดังกล่าวยังคงมีผลผูกพันต่อไป

วารสารวิชาการโรงเรียนนายเรือ

ด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศึกษาศาสตร์

ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 มกราคม – ธันวาคม 2562

โดยไม่มีระยะเวลา Procès-verbal relating to the Rules of Submarine Warfare set forth in Part IV of the Treaty of London of 22 April 1930 กำหนดไว้ว่า

“(1). In their action with regard to merchant ships, submarines must conform to the rules of international law to which surface vessels are subject.

(2). In particular, except in the case of persistent refusal to stop on being duly summoned, or of active resistance to visit or search, a warship, whether surface vessel or submarine, may not sink or render incapable of navigation a merchant vessel without having first placed passengers, crew and ship's papers in a place of safety. For this purpose the ship's boats are not regarded as a place of safety unless the safety of the passengers and crew is assured, in the existing sea and weather conditions, by the proximity of land, or the presence of another vessel which is in a position to take them on board.”

จากบทบัญญัติดังกล่าวส่งผลให้เรือดำน้ำเมื่อจะเข้าทำการรบในทะเลจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายสงครามที่เกี่ยวข้องเหล่านี้ 1936 Procès-verbal จึงกลายเป็นประเด็นสำคัญในการรบทางทะเลในสงครามโลกครั้งที่ 2 เมื่อกองเรือดำน้ำของเยอรมันเข้าทำการรบในการยุทธ์ที่มหาสมุทรแอตแลนติก (Battle of Atlantic) ฝ่ายสัมพันธมิตรได้กล่าวอ้างว่ากองเรือของเยอรมันเริ่มทำการรบโดยใช้ยุทธวิธี Unrestricted Submarine Warfare ในการจมเรือ SS Athenia เมื่อ 3 กันยายน 1939 โดยเรือ U-30 ภายใต้การควบคุมของ นาวาตรี Fritz-Julius Lemp โดยไม่มีการแจ้งเตือนก่อนมาโจมตีและไม่มีการแสดงตนตามที่ 1936 Procès-verbal (1936 Submarine Protocol) ได้กำหนดไว้ จากกรณีดังกล่าวเมื่อสิ้นสุดสงครามเหตุการณ์การจมเรือ SS Athenia ถูกนำมาใช้เป็นหลักฐานของการละเมิดกฎหมายสงครามโดยการใช้ Unrestricted Submarine Warfare ของ จอมพลเรือ Karl Dönitz ใน Nizkor Project, 'The Nizkor Project: Judgment, The Defendants: Doenitz' ได้ระบุถึงการพิจารณาคดีอาชญากรรมสงครามของ จอมพลเรือ Karl Dönitz ที่ Nuremberg ไว้อย่างละเอียด อย่างไรก็ตามประเด็นที่สำคัญอย่างหนึ่งในการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ Unrestricted Submarine Warfare อย่างจริงจังก็คือฝ่ายพันธมิตร เช่น สหรัฐอเมริกาเองก็ใช้มาตรการ Unrestricted Submarine Warfare กับญี่ปุ่นโดยทันทีที่ถูกลูกเรือโจมตีที่ Pearl Harbor เมื่อ 7 ธันวาคม 1941 ด้วยเช่นกัน หากพิจารณาเผินๆ แล้ว พลเรือเอก Chester Nimitz ก็น่าจะต้องถูกนำตัวขึ้นศาลอาชญากรรมสงครามด้วยเช่นกันเพราะการสั่งใช้มาตรการ Unrestricted Submarine Warfare กับญี่ปุ่นซึ่งเป็นการขัด 1936 Procès-verbal (1936 Submarine Protocol) ด้วยเช่นกัน หากพิจารณาประเด็นในการต่อสู้ของฝ่ายสหรัฐและฝ่ายเยอรมัน ในการใช้ Unrestricted Submarine Warfare กับฝ่ายตรงข้ามในสงครามแล้วนั้นจะพบว่าการใช้มาตรการ Unrestricted Submarine Warfare ของกองทัพเรือเยอรมันนั้นขาดความชอบธรรมเนื่องจากเยอรมันเป็นรัฐที่เริ่มเข้าสู่สงครามเองในขณะที่ Unrestricted Submarine Warfare ของกองทัพเรือสหรัฐนั้นเป็นการตอบโต้โดยใช้กำลัง (Retaliation and Reprisal) ต่อการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายของญี่ปุ่นซึ่งก็คือ การโจมตี Pearl Harbor อย่างไรก็ตามหลักการของการตอบโต้โดยใช้กำลัง (Retaliation and Reprisal) จะต้องกระทำภายใต้ความได้สัดส่วนและความจำเป็นของสถานการณ์

ไม่ว่าจะอย่างไรก็ตามกฎหมายสงครามก็ยังคงถูกนำมาใช้ในการควบคุมการรบทางเรืออย่างต่อเนื่อง แม้กระทั่งภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 การรบทางเรือขนาดใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับกรณีศึกษาของการใช้เรือดำน้ำในการรบทางเรือก็คือสงคราม Falkland ระหว่างอังกฤษและอาร์เจนตินาในปี 1982 กฎหมายสงครามว่าด้วยการรบทางเรือที่เกี่ยวข้องกับการใช้เรือดำน้ำก็ยังคงถูกนำมาใช้อ้างอิงโดยฝ่ายอาร์เจนตินา ในการจมของเรือ ARA General Belgrano โดยเรือดำน้ำ HMS Conqueror เมื่อ 2 พฤษภาคม 1982 ตามรายงานของ BBC ('On this day 1950-2005, May 2, 1982: British sub sinks Argentine cruiser') แม้เทคโนโลยีหลังสงครามโลกทั้ง 2 ครั้งจะช่วยให้เรือดำน้ำมีศักยภาพในการจำแนกเสียงใบจักรและตรวจสอบกับคลังปืนที่กเสียงของเรือ จนมั่นใจได้ว่าเรือรบดังกล่าวคือเรืออะไรของชาติอะไร วิวัฒนาการของการอำนวยความสะดวก แนวคิดในการประกาศพื้นที่การรบทางเรือได้มีวิวัฒนาการมากยิ่งขึ้น อังกฤษได้มีการประกาศเขตควบคุมเฉพาะการปฏิบัติการทางเรือหรือ Maritime Exclusion Zone ในบริเวณพื้นที่ 200 ไมล์รอบเกาะ Falkland เพื่อให้เรือต่างๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องหลบหลีกออกไป เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของเทคโนโลยีและข้อเท็จจริงเรื่องพื้นที่แล้วจะพบว่า การจมเรือ ARA General Belgrano โดยเรือดำน้ำ HMS Conqueror ของอังกฤษนั้นเป็นการโจมตีของเรือดำน้ำที่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ของ 1936 Procès-verbal (1936 Submarine Protocol) เทคโนโลยีใช้เวลา 46 ปี ในการไล่พัฒนาติดตามแนวความคิดทางกฎหมายเพื่อพิสูจน์ว่าเทคโนโลยีสามารถทำให้เรือดำน้ำกลายเป็นอาวุธที่สามารถยอมรับได้ว่าสามารถใช้ในการรบทางเรือได้อย่างชอบธรรม

3. สถานการณ์บังคับใช้ของกฎหมายสงครามว่าด้วยการขัดกันด้วยอาวุธในทะเลในปัจจุบัน

คู่มือซานรีโม 1994 (San Remo Manual on International Law Applicable to Armed Conflicts at Sea, 12 June 1994) เป็นคู่มือของการใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการรบทางเรือในปัจจุบัน มันถูกร่างขึ้นโดยผู้ชำนาญการด้านกฎหมายสงคราม ว่าด้วยการรบทางเรือและนักปฏิบัติการทางเรือ ซึ่งเป็นการชำระแนวความคิดทางกฎหมายของกฎหมายจารีตประเพณีกับการปรับใช้กับการปฏิบัติการทางทหารในการรบทางเรืออย่างจริงจัง คู่มือซานรีโม 1994 กำหนดให้รัฐคู่สงครามนำกฎหมายว่าด้วยการขัดกันด้วยอาวุธมาใช้โดยทันทีที่การขัดกันด้วยอาวุธเริ่มต้นขึ้น “The parties to an armed conflict at sea are bound by the principles and rules of international humanitarian law from the moment armed force are used.” คู่มือซานรีโม 1994 ได้คำนึงถึงขีดความสามารถของเทคโนโลยีของสงครามกับการปฏิบัติการทางทหาร ในปัจจุบันผู้บังคับการเรือดำน้ำถูกขอให้ตรวจจับและพิสูจน์ทราบเป้าหมายก่อนการใช้อาวุธโดยมีได้บังคับให้ต้องลอยลำและแสดงธงก่อนการเข้าโจมตีอีกต่อไป การโจมตีจะต้องคำนึงถึงความเสียหายข้างเคียง (Collateral Damage) ไม่ว่าจะอย่างไรการรบทางเรือจะต้องคำนึงถึงกฎหมายว่าด้วยการขัดกันด้วยอาวุธ ไม่ว่าจะการรบนั้นจะเกิดขึ้นอีกกี่ปีข้างหน้า เทคโนโลยีและการปรับใช้กฎหมายจะต้องเดินคู่กันไปเสมอ และอย่างที่ Plato กล่าวไว้ “Only the dead have seen the end of war”

วารสารวิชาการโรงเรียนนายเรือ

ด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศึกษาศาสตร์

ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 มกราคม – ธันวาคม 2562

4. บรรณานุกรม

Carl Von Clausewitz. (1989). **On War: Reprint edition**. Princeton University Press: New Jersey.

Don Higginbotham. (1983). **The War of American Independence: Military Attitudes, Policies, and Practice**. Lebanon, New Hampshire: Northeastern University Press

Documents of the London Naval Conference. (1930). London Conference.

Guthrie, Charles and Quinlan Michael. (2007). "The Structure of the Tradition". *Just War: The Just War Tradition: Ethics in Modern Warfare*. United Kingdom: Bloomsbury Publishing PLC.

International Committee of Red Cross, TREATIES AND STATES PARTIES TO SUCH TREATIES, San Remo Manual on International Law Applicable to Armed Conflicts at Sea, 12 June 1994, Retrieved on 7 November 2018, from <https://bit.ly/3aU3iO5>

International Committee of Red Cross, TREATIES AND STATES PARTIES TO SUCH TREATIES, Procès-verbal relating to the Rules of Submarine Warfare set forth in Part IV of the Treaty of London of 22 April 1930. London, 6 November 1936. Rules 1 and 2, Retrieved 15 November 2018, from <https://bit.ly/2W8zQzU>

J.A. Hall. (1914). **The law of Naval Warfare**. London: Chapman & Hall.

Kaplan, Morton A. and Katzenbach, Nicholas deB. (1961). **The Political Foundations of International Law**. New York: John Wiley & Sons, Inc.

Lincoln Diamant. (2004). **The Fight for the River in the American Revolution**. New York: Fordham University Press.

Martin J. Dougherty. (n.d.). **100 Battles, Decisive Battles that Shaped the World**. Parragon Books.

Michael Walzer. (n.d.). **Just and Unjust Wars, A Moral Argument with Historical Illustrations**, 5th Edition. Basic Books Classic.

McKay. (1974). **Mark Mayo Boatner III Encyclopedia of the American Revolution**. New York.

Nizkor Project, **The Nizkor Project: Judgment, The Defendants: Doenitz**. Retrieved 10 November 2018, from <https://bit.ly/2TQtLqj>

On this day 1950-2005, May 2, 1982: British sub sinks Argentine cruiser' (BBC News report). Retrieved 10 November 2018, from <https://bbc.in/2wUnTmL>

Paducah. (1997). **Mike Rindskopf Steel Boats, Iron Men: History of the U.S. Submarine Force**: Turner Publishing.

Privateers and Mariners in the Revolutionary War. Retrieved 12 November 2018, from <http://www.usmm.org/revolution.html>

Richard Pares. (1938). **Colonial Blockade and Neutral Rights**. Oxford: Clarendon Press.

Stevens and Sons Limited. (1917). **A. Pearce Higgins Defensively-Armed Merchant Ships and Submarine Warfare**. London: N.P.

Ships hit during WWI, Ship losses by month. Retrieved 18 November 2018, from <https://bit.ly/2W8zQzU>

The Russian Quest for Warm Water Ports. Retrieved on 13/09/2018, from <https://bit.ly/2QfJmxv>

Treaties, States Parties and Commentaries, ICRC INTERNATIONAL COMMITTEE OF THE RED CROSS. (1994). **San Remo Manual on International Law Applicable to Armed Conflicts at Sea**, retrieved on 17 September 2018, from <https://bit.ly/2QfJmxv>

Treaty for the Limitation and Reduction of Naval Armaments, (Part IV, Art. 22, relating to submarine warfare). London, 22 April 1930, Retrieved on 5 September 2018, from <https://bit.ly/2OC3N6F>

วารสารวิชาการโรงเรียนนายเรือ
ด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศึกษาศาสตร์
ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 มกราคม – ธันวาคม 2562

The Falklands War

Kullmanoch Wanwarn

Department of Naval Operations

email: wanwarn.k@outlook.com

Received 13/06/2019

Revised 25/07/2019

Accepted 14/09/2019

Abstract

The British-Argentine dispute on the Falkland Islands in 1982 gives a clear picture of complex war-like interrelationships: the linkages between military and diplomacy, the incorporation into territories, the sea and air, the primary role of campaign support operations as well as the geographical and attractive superiority of strategic concepts. It began on 2 April 1982 and ended on 14 June 1982. The war broke out when Argentina was under the government of *General Leopoldo Fortunato Galtieri*, the commander of Argentina's governing military junta. *General Galtieri* decided to invade the Falkland Islands because he wanted to draw attention away from difficulties in *Buenos Aires* with patriotic incentives and because it seemed to him as an easy conqueror.

On April 2, *General Galtieri* ordered the Argentinean armed forces to strike the islands; at first, the small British garrison resisted, but by April 4, the Argentinean armed forces had seized Port Stanley, which is the capital city of the Falkland Islands. The British government were ruled by Margaret Thatcher, who not only accepted the challenge but took advantage of the occasion to make the national pride stand out again.

After making diplomatic tension against Argentina, Thatcher ordered the assemblage of the British Naval Task Force, which is the most significant naval task force since World War 2, to recapture the Falkland Islands. Commanded by Admiral of the Fleet John David Elliott Fieldhouse, Baron Fieldhouse, GCB, GBE, the task force consisted of various groups of forces. In mid-April, as the London operation was underway, Admiral Fieldhouse began to head south to supply a large fleet of freighters and tankers.

The initial phases of the Falklands War were mostly at sea between the British Navy and the Argentinian Air Force; on May 2, the British nuclear-powered submarine sank the Argentinean navy light cruiser, *ARA General Belgrano*. On May 21, the British armed forces landed, and after consolidating his position, Major General John Jeremy Moore began the attack on Port Stanley on June 11. Surrounded on land and blockaded at sea, the Argentinean commander, *Brigadier General Mario Benjamin Menéndez*, realized his situation was desperate and surrendered on June 14, ending the conflict. The British sovereignty of the Port Stanley and the surrender of the Argentinean armed forces in the Falklands followed. The British declared a formal finish to military operations on June 20. The Falklands War lasted only seventy-four days

Keyword: The Falklands War, The Falkland Islands, Port Stanley

The Falklands War

The dispute between Britain and Argentina over the Falkland Islands in 1982 is a strong example of the dynamic interrelationships of war: the ties between diplomacy and military action, the integration of land, sea and air powers, the central role of campaign support operations and the geographical and atmospheric dominance in strategic concepts. The referendum on the Falkland Islands is an almost perfect example of a campaign: geographically isolated, providing different advantages and disadvantages to each foe, battled against high-tech weapons systems, set against a strong political backdrop, and in just seventy-four days took the British to a final win. While it was not without its part of dooms, this campaign was primarily remembered by military forces trying to accomplish their task as they understood it for brilliantly executed, well-led, bravely fought battles.

This essay aims to understand what triggered the Falklands War by illustrating its consciousness to some of the themes, political motives, the country's historical and psychological torments.

By the fall of 1981, the Argentinean government, under the leadership of *General Leopoldo Fortunato Galtieri* and the military junta was experiencing a significant decrease in power due to economic and political problems. To distract the population, *General Galtieri* sought to turn military and informational (psychological) strength into political capital. *General Galtieri* intended to ignite a nationalistic fervour by conquering and exercising the Falkland Islands while preventing general strikes and a potential overthrow of the government. (Freedman, 2004a)

General Galtieri had an excellent reason to believe that he was going to succeed. The Falkland Islands people, however, did not want autonomy. The people can retain colonial status with mostly the British heritage. Argentina and the British were invited by the United Nations (UN) to address the Falkland Islands question peacefully in 1965. (Laver, 2001) Despite several aborted attempts to resolve this issue in the international courts, no progress was made. The Argentinean Government withdrew from negotiations, not willing to risk losing their political claim. (Cardoso, Kirschbaum, Kooy, & Australian National University. Australian National Centre for Latin American Studies. Barry Carr, 1987) Additionally, Argentina had been claiming the Falkland Islands, or *Las Islas Malvinas* as they call it, since 1883. (Badsey, Havers, Grove, & Australian National University. Australian National Centre for Latin American, 2005)

Moreover, *General Galtieri* felt that he would have international political support after an invasion. He also worked with the Reagan administration to fund Nicaragua's Contras. (Freedman, 2004a) Furthermore, *General Galtieri* felt that he would push Washington into pressuring London to seek a diplomatic rather than military resolution to

the conflict. He felt the British did not have the political will to use military force to recapture the Falkland Islands. (Hastings & Jenkins, 1997)

The British went through a difficult time during the 1980s, and the government faced many difficulties and problems. By 1979, Margaret Thatcher was being criticised for the failure of her programme and her loudest critics were saying that she mostly could not handle the Prime Minister's job. (Cannadine, 2016) However, no one had anticipated the Falklands War or Thatcher's fighting spirit as suggested when she famously said "I have only one thing to say. You turn if you want to, the Lady is not for turning." (M Thatcher, 1980)

As stated earlier, the UN and the British had been trying to settle the Falkland Islands conflict by talking and negotiating for the past seventeen years, but according to Thatcher, it was time to take action. As Fox News suggests, Thatcher believed that aggression should not be tolerated. (News, 2013) The war was crucial to Thatcher as, in her memoirs, she stated that, "What we fought for 8,000 NM in the South Atlantic, though important, it was not just the territory and people of the Falkland Islands. We have maintained the integrity and fundamental principles of our country for the world as a whole." (Margaret Thatcher & Thatcher, 1993)

Thatcher's comment also shows how the Falklands War helped the British by giving the country a sense of hope and pride. By 1982, Thatcher had no choice but to use military forces, although she worked closely with the United States (US) at trying to achieve a diplomatic solution, as suggested. Nevertheless, she immediately sent a military task force that had accomplished its target when negotiators had struggled. (News, 2013)

Military action was ultimately immediately successful, and by June 1982, the Falkland Islands were back under British rule. Once the announcement was made that Argentina had surrendered, Thatcher famously said: "Great Britain is great again." (Booth, 1982) Thatcher had taken a significant risk and did what not many leaders of that time were willing to do. Her decision was precarious, but Thatcher's resolve has given rise to public confidence in her leadership. As the Falklands War proceeded, support went up. Initially, support for the military invasion was 40 per cent, but by the time of the invasion – after HMS Sheffield, Type 42 guided-missile destroyer, and HMS Antelope, Type 21 frigate, were attacked – 80 per cent of those polled thought that the government was right to take measures to capture the Falkland Islands. (Darley, 2005)

The war on the Falkland Islands began on Friday, April 2, 1982, when the Argentine Special Forces (ASP) landed in the Mullet Creek in the eastern part of the islands. Under *Operation Rosario*, (Watson & Dunn, 1984) the Argentine government advanced against the unorganized British Royal Marines (BRM) base on the island at the Port Stanley government house. There was little resistance, and soon the ASP took control of Port Stanley, the Falkland Islands capital, the brigade barracks, and the house of state forcing the governor

to leave the islands. (Great Britain. Ministry of, 1982) On the same day, the Falkland Islands Governor was appointed by *Brigadier General Mario Benjamin Menéndez*, and Port Stanley was promptly renamed, *Puerto Argentino*. (Koburger, 1983)

However, as the invasion was predicted by the British, they quickly assembled and responded with the British's UN Ambassador, Sir Anthony Derrick Parsons, to present a motion for a resolution to the United Nations Security Council (UNSC) condemning the hostilities and demanding immediate the Argentinean forces ultimately withdrawal from the Falkland Islands. (Freedman, 2004b) Upon rejection of the British demands, London announced military forces would retake the Falkland Islands and deployed the British Naval Task Forces to recapture the Falkland Islands from the Argentineans.

Since Buenos Aires expected London to cede sovereignty of the Falkland Islands with little or no conflict, no response planning had been performed, or preparations made to defend the Falkland Islands by forces extensively. Furthermore, the Argentinean government was obliged to hastily prepare for war with the British Naval Task Forces expecting to arrive within three to four weeks seeking to reclaim the Falkland Islands. This upcoming war was to be Argentina's first war in almost 120 years since the Dirty War in Argentina and the military coup of 1976. (Anderson, 2014)

The Argentine junta combat operation was led by a professional military staff structured in a complex command structure overseeing a poorly trained and inexperienced battle force. Under *Vice Admiral Juan Jose Lombardo*, a theatre command, the South Atlantic Operations Theatre (SATO), was formed to command the Argentine naval units and the Falkland Islands garrison. (Freedman, 2004b) Under his authority, the Falkland Islands Governor, *Brigadier General Mario Benjamin Menéndez*, commanded all army, navy and air force units assigned to the Falkland Islands. Under the command of Air Force Brigadier, *General Ernesto Horacio Crespo*, the *Fuerza Aerea Sur* (FAS), the Argentinean Special Forces or the Southern Air Force (SAF), was formed. The FAS/SAF was outside the theatre commander's jurisdiction and reported directly to the junta while sharing power with other commands as well. (Strange, 1983)

In strategic planning and joint operations, the disorganised control structure without a single theatre commander overall operating forces was unsuccessful. In the article of the Joint Forces Quarterly 1994, Robert L. Scheina, the American historian, notes that the organisational and tactical grades of the Argentine Armed Forces (AAF) during *the Malvinas conflict* existed together, but that neither strategically nor doctrinally did they exist. He also explained how Latin American history tends to provide services with separate identities that it should not be shocking, despite this tradition, that in *the Malvinas dispute* with the British, the Argentinian Army, Navy and Air Force fought three battles. (Scheina, 1994) Nevertheless, it must be recognised that the Argentinean view of service identity, as

developed and strengthened by tradition, is the greatest obstacle to joint operation, regardless of how urgently circumstances push for such an innovation. The lack of overall unity, particularly joint training, was a significant factor in Argentina's defeat in this war.

Once the decision was taken by the British Government to contest the occupation of Argentina by the armed forces, the British's military power was rapidly mobilised. Operation Corporate was launched from the headquarters in England of over 8,000 NM away. The British chain of command fell under the British Commander-in-Chief Fleet (CINCFLEET), Admiral of the Fleet John David Elliott Fieldhouse, Baron Fieldhouse, GCB, GBE. (Freedman, 2004a) The Task Force Commander located at Northwood near London, England. Admiral Fieldhouse reported directly to the Chief of Defence Staff, Admiral of the Fleet Terence Thornton Lewin, Baron Lewin. (Cannadine, 2016)

Admiral Fieldhouse commanded and controlled the South Atlantic Operation (SAO) from Northwood through his field commanders located in the area of operations (AO). Subordinate to Admiral Fieldhouse was the Carrier Battle Group Task Force (CBG-TF) commanded by Rear Admiral John Forster "Sandy" Woodward and the Amphibious Group Task Force (AG-TF) commanded by Commodore Michael C. Clapp. (Fremont-Barnes, 2012) Additionally, the British nuclear-powered submarines engaged in the corporate operation area reported back to Northwood through Vice-Admiral Peter Geoffrey Marshall Herbert who reported directly to Admiral Fieldhouse. (Nott, 2002)

The ground commander was Major General John Jeremy Moore who initially remained at Northwood and directed the 3rd Commando Brigade commanded by Brigadier General Julian Howard Atherden Thompson and the 5th Infantry Brigade controlled by Brigadier General Mathew John Anthony "Tony" Wilson. When Major General Moore arrived, he assumed command of the 3rd Commando Brigade and the 5th Infantry Brigade from aboard the HMS Fearless, an amphibious assault ship. (Fowler, 1982) However, he was not in command of HMS Fearless, which had other priorities and on occasion conflicted with his command and control (C2) priority of the ground forces.

The missing command element was a three-star TFC located within the AO who would report directly to Admiral Fieldhouse at Northwood. This missing command element led to friction and loss of C2, particularly over logistic assets within the AO. Any deconflict between field commanders had to be resolved from Northwood located almost 8,000 NM away. This difficulty increased distance of space led to increased time requirements needed to resolve decisional conflicts between element commanders, thus having a direct adverse impact on forces.

The British Naval Task Force, which composed of three subordinate task groups, consist of the Carrier Battle Group (CBG), the Amphibious Battle Group (ABG) and the Submarine Battle Group (SBG). (Freedman, 2004a) The British Naval Task Force saw the

operations as a conventional naval deterrent in support of diplomacy. The primary campaign objectives of the British Naval Task Force included; military deployment and operations to repel attacks on the British citizen and territory; support the removal of Argentinian forces from the Falkland Islands and the return of the British Government as soon as possible. (English & Watts, 1982) In order to achieve the campaign objectives, the British principally applied two maritime capabilities, sea control and combat operation against the land. Each of these capabilities is paramount in the British's operations in order to achieve their campaign objectives.

From the perspective of sea control, it is evident that the British Naval Task Force wants to quickly establish sea control around the Falkland Islands in the littoral waters with naval assets and the Argentinean counter and use land-based assets. Sea control is characterized as the conditions under which one has the freedom of action to use the sea at a specified time for one's own purposes and, where possible, to refuse enemy use. (Milan, 2009) Thus, the British Naval Task Force in support of its efforts to obtain sea control established a 200 NM, namely Total Exclusion Zone (TEZ) from the centre of the Falkland Islands, in which any vessels or aircraft from other countries may be fired upon without warning. (English & Watts, 1982) Consequently, the declaration of the TEZ hinders the British Naval Task Force mobility and ability to gain sea control outside the TEZ. This is evident when the nuclear-powered submarine, HMS Conqueror was ordered to engage the Argentinean navy light cruiser, *ARA General Belgrano*, contrary to the Rule of Engagement (ROE) outside the TEZ. (Anderson, 2014)

Nonetheless, because of the number of elements intersecting such as its complex topography (underwater and near-land interface), the scale of commercial transport (high noise signal ratio – cluster control, pattern discrimination) and the various challenges (anti-shield), the British Naval Task Force is considered to have difficulties in naval operations in coastal waters such as the Complex Adaptive Environment (CAE). (GlobalSecurity.org)

Subsequently, during sea control operations within the littorals, the British Naval Task Force lost four warships, the Royal Fleet Auxiliary (RFA) vessel, and the British merchant ship. A further 21 other warships and RFA ships sustained damage by Argentinean land-based aircraft bomb and missile attacks. (Great Britain. Ministry of, 1982) Sea control no longer means control over an enemy's fleet, but control over all his navel and land-based assets or systems are required.

In the Falklands War, sea control was the precursor to conducting combat operations against the land including Anti-Air Warfare (AAW), Naval Gunfire Support (NGS) and Amphibious Forces Operation (AFO) in order to conduct a military deployment and operations to repel attacks on the British citizen and territory. The principal means of combat operations against land executed by the British Naval Task Force was the AFO and

Amphibious Landing Operation (ALO). However, the key to AFO/ALO was a surprise. (Fowler, 1982) The British Naval Task Force saw that the Falkland Islands covered enough real estate to assure that the ground forces could get ashore remote from Port Stanley, using the navy's mobility for a surprise. Undoubtedly, the navy's mobility allows it to strike across vast distances before the enemy can prepare a fortified defensive position.

However, one must note that during AFO/ALO such as the British Naval Task Force was conducting; a fleet temporarily surrenders it the tactical advantage of mobility while it guards the beachhead. While guarding the beachhead, a naval force is vulnerable and must depend on defensive systems to fend off attacks. We see clear evidence of this when five Argentinean air forces, Douglas A-4B/C/Q Skyhawk, bombed three of the British ships, damaging two RFAs, and sinking one Landing Craft Utility (LCU) while conducting the Amphibious Resupply Operation (ARO). (Chant, 2013) Furthermore, one must not go that during the AFO/ALO was distributed among the number of ships arriving in the area at different times.

The sailing of the British Naval Task Force in order to achieve advance sea control demonstrated the diplomatic and military roles of the navy. Diplomatically, political action takes place without engaging in war or the use of violence, coercion or the threat of using force, stopping the deployment of the AAF, raising the trust of the islanders and, symbolically, of the British. Militarily, there are maritime power projection, sea control and battlespace dominance. Combat operations against the land are a military role associated with the maritime power projection.

The British logistic effort was complicated by both rapid mobilization and distance between Britain, the British Forward Operating Base (FOB), namely the Ascension Islands and the Falkland Islands. Over 10,000 tons of freight, 95 aircraft and 400,000 tons of fuel had to be loaded and transported into a conflict area over 8,000 NM away. During the height of the war over 10,000 British personnel, 44 warships and Ships Taken Up From Trade (STUFT) were located in the AO. ("Falklands War," 2015)

Additionally, converting the STUFT for use as a military transport ship required a significant effort. Due to the shortage of time allowed for embarkation, combat loading was not employed, and the ships were loaded in a disorganized fashion so that they can drive as quickly as possible towards the Falkland Islands. (Wiese, 2014) Once loaded, there was little understanding of what was placed where and on what ship. Efforts were made to inventory the ships once underway. However, command and communication issues prevented the inventories from full completion before reaching the FOB. A re-load was required on the FOB of all ships before any landings on the Falkland Islands could take place.

Once on the Falkland Islands, lift and movement would become a logistical challenge. The terrain and weather on the Falkland Islands were challenging and affected the land force logistics. In many places, peat bog with abundant tussock grass existed

along with numerous rock outcroppings. (Bingham) A loaded wheeled vehicle towing any equipment would be limited in capability. Fortunately, the British had the foresight to consider these factors and were somewhat prepared to take on the challenging conditions. A decision on the early planning stage was made to take a minimum number of wheeled vehicles, and the British brought a lot of stacked over-snow vehicles to be transverse the problematic terrain. (Great Britain. Ministry of, 1982) Besides, airlift capabilities were on hand to assist with logistic movements.

The British logistics system had several challenges and setbacks throughout the war such as the sinking of the SS Atlantic Conveyor, the British merchant navy ship which was attacked by two Argentinean Air-Launched Exocet missiles (AM39). (Badsey et al., 2005) A higher-level overall commander forward with the three task groups would have assisted in providing more excellent command and control over the British logistic challenges freeing time and also reducing the overall of the British battlespace.

In conclusion, many in the naval community believed that it was impossible to take the Falkland Islands back. However, the Falklands War is an excellent example of how a naval force can be utilised to project naval diplomacy and power 8,000 NM from its home station in order to gain sea control of complex littoral waters and launch the AFO/ALO to regain control over a territory. The Falklands War was not easy for the British; their abilities to gain sea control and the Argentinean land-based aircraft and missiles contested their conduct of combat operations against the land. Nonetheless, the Falklands War indicates the need for naval capabilities in the modern spectrum of operations.

Furthermore, the Falklands War has many strategic and political lessons to be learned. The British's C2 structure was missing a critical operational command element component in the theatre. The Argentinean armed forces were lacking joint coordination among their services, which were army, navy and air force. Both sides struggled with operational factors such as time, space and force, which during the fog of war, went unnoticed. Besides, the Argentine defeat led to *General Galtieri's* collapse, and it also helped depict Thatcher as a reliable, stable and decisive leader. Nevertheless, the status of the islands continues to cause problems in the relationship between the two countries.

Bibliography:

- Anderson, D. (2014). **The Falklands War 1982**: Bloomsbury Publishing.
- Badsey, S., Havers, R. P. W., Grove, M. J., & Australian National University. Australian National Centre for Latin American, S. (2005, 2005). **The Falklands conflict twenty years on: lessons for the future**, London: New York.
- Bingham, D. M. (n.d.). **FALKLANDS FLORA & FAUNA**. Retrieved from <https://bit.ly/390VGYR>
- Booth, C. (1982). **Thatcher: "Great Britain is great again"**. Retrieved from <https://bit.ly/3b7kH5U>
- Cannadine, D. (2016). **Margaret Thatcher: a life and legacy**: Oxford University Press.
- Cardoso, O. R., Kirschbaum, R., Kooy, E. v. d., & Australian National University. Australian National Centre for Latin American Studies. Barry Carr, c. (1987). **Falklands, the secret plot**. East Molesey, Surrey, UK: Preston Editions.
- Chant, C. (2013). **Air war in the Falklands 1982**: Bloomsbury Publishing.
- Darley, W. M. (2005). War policy, public support, and the media. **Parameters**, 35(2), 121.
- English, A., & Watts, A. (1982). **Battle for the Falklands (2): Naval Forces** (Vol. 2): Osprey Publishing.
- Falklands War. (2015). In (3 ed.): Oxford University Press.
- Fowler, W. (1982). **Battle for the Falklands (1): Land Forces**. (Vol.1): Osprey Publishing.
- Freedman, L. (2004a). **The Official History of the Falklands Campaign, Volume 1: The Origins of the Falklands War**: Routledge.
- Freedman, L. (2004b). **The Official History of the Falklands Campaign, Volume 2: War and diplomacy**: Routledge.
- Fremont-Barnes, G. (2012). **The Falklands 1982: Ground operations in the South Atlantic**: Bloomsbury Publishing.
- GlobalSecurity.org. **Future Naval Capabilities (FNCs): Innovative Naval Prototypes**. Retrieved from <https://bit.ly/2UjtUBH>
- Great Britain. Ministry of, D. (1982). **The Falklands campaign: the lessons** (Vol. 8758). London: HmsO.
- Hastings, M., & Jenkins, S. (1997). **The battle for the Falklands**. London: Pan Books.
- Koburger, C. W. (1983). **Sea power in the Falklands**. New York: Praeger.
- Laver, R. C. (2001). **The Falklands/Malvinas case: breaking the deadlock in the Anglo-Argentine sovereignty dispute**. (Vol. 40): Martinus Nijhoff Publishers.
- Milan, V. (2009). **Operational Warfare at Sea: Theory and Practice**, Londres-Nueva York. In: Routledge.
- News, F. (2013, December 18, 2016). **Margaret Thatcher's Legacy Partly Hinged On Falklands Islands War**. Retrieved from <https://fxn.ws/2IVBvku>
- Nott, J. (2002). **Here Today, Gone Tomorrow: Recollections of an Errant Politician**: Politicos Pub.
- Strange, I. J. (1983). **The Falkland Islands**: David & Charles Publishers.

วารสารวิชาการโรงเรียนนายเรือ

ด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศึกษาศาสตร์

ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 มกราคม – ธันวาคม 2562

Thatcher, M. (1980). **Speech to Conservative Party Conference ('The Lady's Not for Turning')['The Reason Why']**, 10 October. In.

Thatcher, M., & Thatcher, M. (1993). **The downing street years**: HarperCollins London.

Watson, B. W., & Dunn, P. M. (1984). **Military lessons of the Falkland Islands war: views from the United States**: Westview Press.

Wiese, J. (2014). The Falklands war. **Marine Corps Gazette**, 98(5), 62.

ความสามารถของเครื่องฝึกจำลองการเดินเรือและแนวทางการฝึกนักเรียนนายเรือ
เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนการฝึกปฏิบัติในทะเล
The ability of the ship handling simulators and the guidelines for training
Naval Cadets to prepare before training at sea English

อริยพล ธีระชุติกุล

Ariyaphon Teerachutikul

โรงเรียนนายเรือ

Royal Thai Navy Academy

email: ariyaphon@gmail.com

Received 9/02/2019

Revised 16/04/2019

Accepted 14/06/2019

บทคัดย่อ

เครื่องฝึกจำลองการเดินเรือรุ่นแรกที่ได้รับการยอมรับระดับสากลเกิดขึ้นใน ค.ศ. 1995 ต่อมาความก้าวหน้าของเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และความสามารถของซอฟต์แวร์ทำให้ระบบเครื่องฝึกจำลองการเดินเรือพัฒนาความสามารถในการจำลองสถานการณ์ จนกระทั่งในปัจจุบันเครื่องฝึกจำลองการเดินเรือมีสมรรถนะในการจำลองสถานการณ์การเดินเรือทะเลเปิด การนำเรือในพื้นที่จำกัด และการปฏิบัติในสถานการณ์ฉุกเฉินได้เสมือนจริงจนสามารถนำมาทดสอบสมรรถนะของคนประจำเรือตามอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยมาตรฐานการฝึก อบรม การออกประกาศนียบัตร และการปฏิบัติหน้าที่ยามในเรือของคนประจำเรือ ค.ศ. 2010 แก้ไขล่าสุดได้ ดังนั้นเพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพของการฝึกปฏิบัติในทะเลของนักเรียนนายเรือ รวมทั้งเสริมสร้างทักษะและความชำนาญให้แก่ นักเรียนนายเรือในการปฏิบัติหน้าที่ยามในสะพานเดินเรือให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาโรงเรียนนายเรือโรงเรียนนายเรือจึงควรจัดการฝึกเครื่องฝึกจำลองการเดินเรือให้แก่ นักเรียนนายเรือทุกชั้นปีได้ปฏิบัติหน้าที่ตามความรับผิดชอบของแต่ละชั้นปีระหว่างปีการศึกษา

คำสำคัญ: เครื่องฝึกจำลองการเดินเรือ สมรรถนะของเครื่องฝึกจำลองการเดินเรือ ประสิทธิภาพของการฝึกโดยใช้เครื่องฝึกจำลองการเดินเรือ การฝึกนักเรียนนายเรือ

Abstract

The first internationally recognized ship handling simulator was born in 1995. Later, the advancement of computer technology and software capabilities enabled the navigational simulation system to develop simulation capabilities. Until now, the navigational simulation machine can simulate the open sea navigation situation, navigating in a limited area and practice in emergencies as real until being able to test the performance of the ship's crew according to International Convention on Standards of Training, Certificate and Watchkeeping for Seafarers 2010 Last modified. To increase the efficiency of the sea training of the naval Cadets as well as enhancing skills and expertise for the naval Cadet to perform duty on the bridge following the course of the Royal Naval Academy Hence, the Naval Academy should organize training for

วารสารวิชาการโรงเรียนนายเรือ

ด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศึกษาศาสตร์

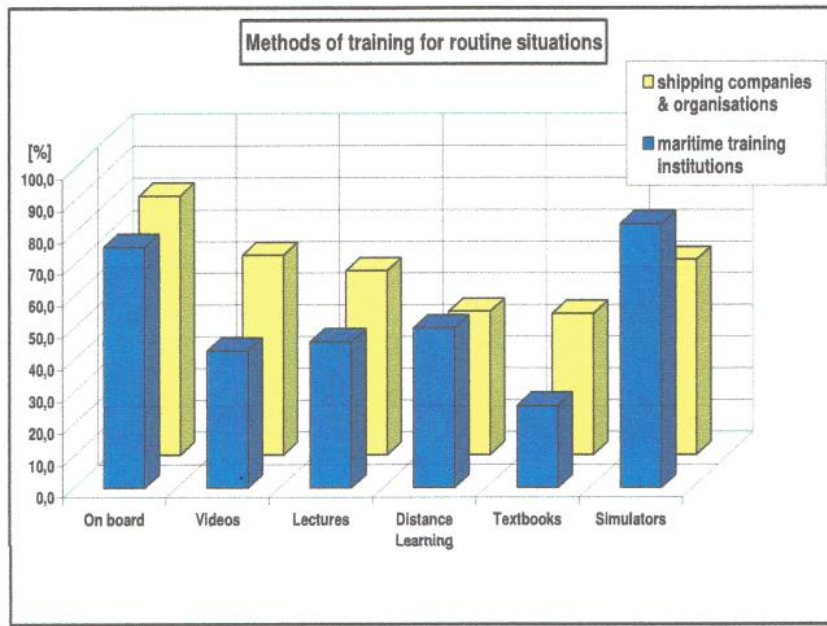
ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 มกราคม – ธันวาคม 2562

navigational simulators for every class of year student to operate their duties in agreement with the responsibility of each class during the academic year.

Keywords: Ship handling simulator, Performance of ship handling simulator, Efficiency of training using ship handling simulator, Naval Cadet Sea Training

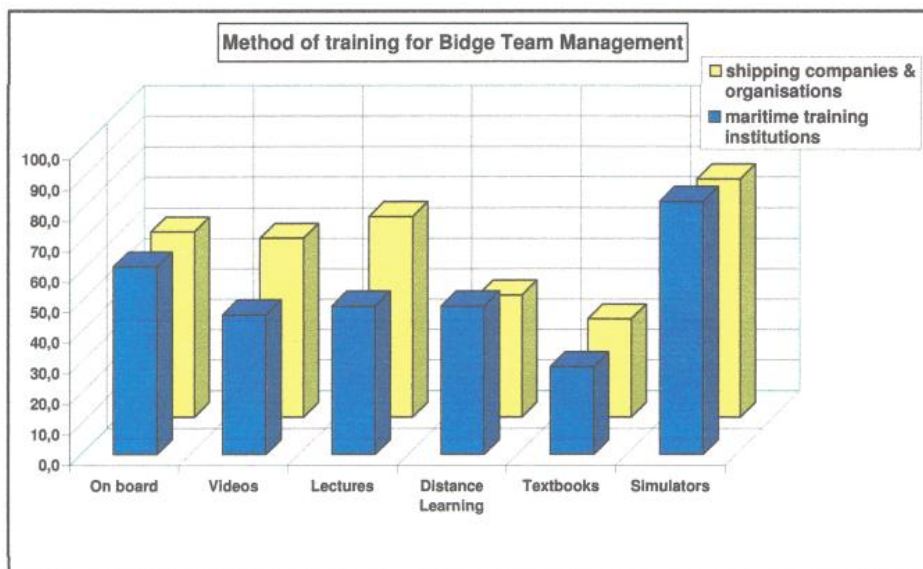
ความเป็นมาของเครื่องฝึกจำลองการเดินเรือ

หลังจากอุตสาหกรรมการบินเป็นผู้ริเริ่มสร้างเครื่องฝึกจำลองการบินได้ไม่นาน อุตสาหกรรมการเดินเรือได้เริ่มทำการสร้างเครื่องจำลองการเดินเรือตั้งแต่ต้นทศวรรษ 1980 ซึ่งในขณะนั้นการแสดงภาพทำได้ยาก อีกทั้งยังต้องใช้ระบบไฮดรอลิกช่วยในการเคลื่อนไหวเสมือนจริง จากองค์ประกอบดังกล่าวทำให้อุปกรณ์เดินเรือมีราคาสูงและใช้พื้นที่ในการจัดเก็บใหญ่ เป็นผลให้สถาบันการศึกษาด้านการเดินเรือของภาครัฐและเอกชนจึงเลือกการต่อเรือฝึกเป็นของตนเองเพื่อทำการฝึกนักเรียนเดินเรือของตน แต่หลังจากทศวรรษ 1990 สถานการณ์ทั้งหมดได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วภายใต้ปัจจัยสามประการได้แก่ การพัฒนาความสามารถของคอมพิวเตอร์อย่างก้าวกระโดด การแพร่หลายของระบบปฏิบัติการวินโดวส์ และกฎระเบียบและข้อบังคับมาตรฐานการฝึกคนประจำเรือในระดับสากล โดยใน ค.ศ. 1995 องค์การทางทะเลระหว่างประเทศ(International Maritime Organization; IMO) ได้บังคับใช้อนุสัญญาระหว่างประเทศ ว่าด้วยมาตรฐานการฝึก อบรม การออกประกาศนียบัตร และการปฏิบัติ หน้าที่ยามในเรือของคนประจำเรือ ค.ศ.1995(International Convention on Standards of Training, Certificate and Watchkeeping for Seafarers 1995; STCW1995) ซึ่งกำหนดให้นายยามเรือเดินต้องผ่านการฝึกเครื่องฝึกจำลองเรดาร์ (Radar Simulator) และการนำเรือผ่านเครื่องฝึกจำลองการเดินเรือ(Full Mission Bridge Simulator; FMBS) ทำให้สถาบันการเดินเรือต่าง ๆ ลงทุนจัดหาระบบเครื่องฝึกจำลองเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและลดปริมาณการต่อเรือฝึกอย่างต่อเนื่อง จากการสำรวจของ Warsash Maritime Center ในปี ค.ศ.2001 เรื่องการฝึกอบรมนายยามเรือเดินสำหรับสถานการณ์การเดินเรือปกติของบริษัทเรือและองค์กรที่เกี่ยวข้อง และสถาบันการศึกษาทางทะเล ได้ข้อสรุปว่า สถาบันการศึกษาทางทะเลใช้เครื่องฝึกจำลองการเดินเรือในการฝึกถึงร้อยละ 70 และในส่วนของบริษัทเรือและองค์กรที่เกี่ยวข้องใช้เครื่องฝึกจำลองการเดินเรือร้อยละ 59

รูปที่ 1 การเปรียบเทียบวิธีการฝึกหน้าที่นายยามเรือเดินในสถานการณ์เดินเรือปกติ ของสถาบันการศึกษาทางทะเลกับบริษัทเรือและองค์กรที่เกี่ยวข้อง (Habberley et al., 2001)

หากเป็นการฝึกอบรมการบริหารทีมในสะพานเดินเรือซึ่งเป็นหลักสูตรบังคับตาม STCW95 ได้ข้อสรุปว่า ทั้งสถาบันการศึกษาทางทะเลและบริษัทเรือใช้เครื่องฝึกจำลองการเดินเรือในการฝึกถึงร้อยละ 70 ของวิธีการฝึก

รูปที่ 2 การเปรียบเทียบวิธีการฝึกการบริหารสะพานเดินเรือของสถาบันการศึกษาทางทะเลกับบริษัทเรือและองค์กรที่เกี่ยวข้อง

วารสารวิชาการโรงเรียนนายเรือ

ด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศึกษาศาสตร์

ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 มกราคม – ธันวาคม 2562

จากปริมาณการซื้อขายเครื่องฝึกจำลองการเดินทางที่เพิ่มขึ้นตามลำดับทำให้ราคาเครื่องฝึกจำลองมีราคาถูกลงกว่าในอดีตอีกทั้งยังสามารถจำลองสิ่งแวดล้อมและคุณลักษณะเรือในสภาวะอากาศต่าง ๆ ที่เสมือนจริง ทำให้การใช้เครื่องฝึกจำลองการเดินทางเรือมีความคุ้มค่าในการลงทุนมากขึ้น

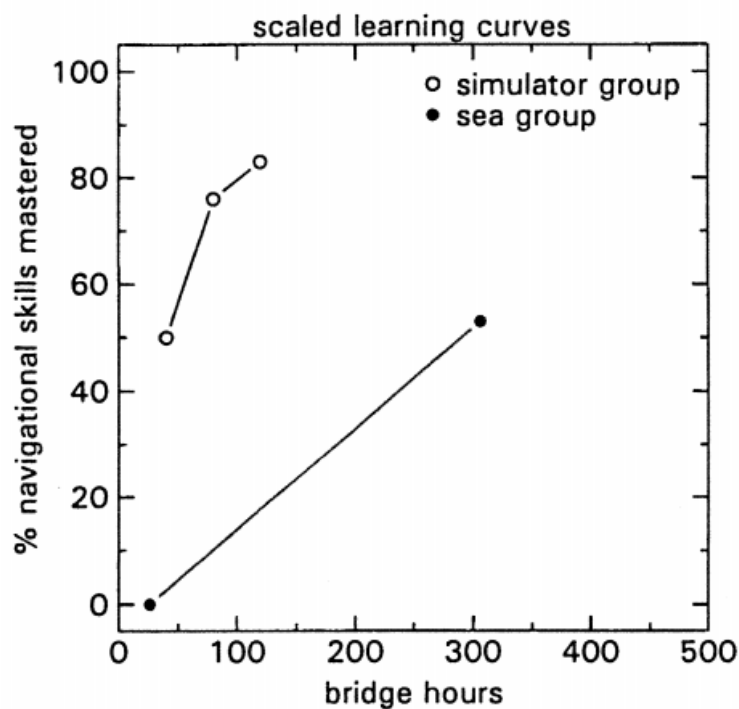
สมรรถนะของเครื่องฝึกจำลองการเดินทางในปัจจุบัน

จากการศึกษาของโครงการ EU FP 4 MASSTER (Maritime Standardised Simulator Training Exercises Register) โดยใช้ STCW1995 เป็นเกณฑ์มาตรฐานการในการฝึกพบว่ามียังน้อย 140 หัวข้อในระดับปฏิบัติงานและ 160 หัวข้อในระดับบริหารที่สามารถสอนและประเมินผลได้ผ่านการใช้ Full Mission Bridge Simulator แบบ Class A ตั้งแต่ขั้นตอนการเดินทางเรือขั้นพื้นฐานและขั้นตอนการเข้ามายามเรือเดินรวมถึงการวางแผนการเดินทาง การนำเรือในน่านน้ำจำกัด การสื่อสารภาษาอังกฤษทางทะเล การช่วยเหลือผู้ประสบภัยในทะเล และการใช้ระบบนำทางฉุกเฉิน จากการศึกษาอนุสัญญาระหว่างประเทศ ว่าด้วยมาตรฐานการฝึก อบรม การออกประกาศนียบัตร และการปฏิบัติ หน้าที่ยามในเรือของคนประจำเรือ ค.ศ.2010 แก์โซล่าสุด (International Convention on Standards of Training, Certificate and Watchkeeping for Seafarers 2010: STCW2010) พบว่ามีสมรรถนะด้านการเดินทางเรือที่ไม่สามารถประเมินผ่านเครื่องฝึกจำลองการเดินทางเรือได้แก่ การเดินเรือดาราศาสตร์ การฝึกการเดินทางเข็มทิศโยโร การประเมินความเสียหายและการปฏิบัติในกรณีที่เกิดเหตุฉุกเฉินระหว่างการเดินเรือ การใช้หางเสืออะไหล่ การช่วยเหลือผู้รอดชีวิตจากเรือกู้ภัยและการใช้เรือกู้ภัย อีกทั้งยังมีสมรรถนะด้านอื่น ๆ ที่ไม่สามารถวัดขีดสมรรถนะได้หากผู้เข้ารับการฝึกไม่ได้รับการฝึกอบรมในเรือได้แก่ การตรวจสอบการบรรทุก การเก็บรักษา การขนถ่ายสินค้า การดูแลสินค้าระหว่างการเดินทาง การตรวจสอบการปฏิบัติตามข้อกำหนดด้านการป้องกันมลพิษ การป้องกันและควบคุมไฟบนเรือ และการใช้อุปกรณ์ช่วยชีวิตเท่านั้น จากการศึกษาของ Eugen BARSAN พบว่าเหตุผลสำคัญสี่ประการในการฝึกเครื่องฝึกจำลองการเดินทางเรือสำหรับนักเรียนเดินเรือมีดังนี้

1. ทักษะและขีดความสามารถที่เกิดขึ้นระหว่างการฝึกจำลองจะมีความถูกต้องมากขึ้นหากสภาพแวดล้อมของการจำลองเสมือนความจริง
2. เมื่ออยู่บนเรือฝึกนักเรียนเดินเรือจะมั่นใจในการกระทำของตนเองมากขึ้น เนื่องจากเข้าใจถึงความคล้ายคลึงกันระหว่างสภาพแวดล้อมจำลองกับสภาพแวดล้อมทางทะเลจริง
3. ถ้านักเรียนเดินเรือมีโอกาสที่จะอยู่บนเรือที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับแบบจำลองจำลองหรือทำการฝึกผ่านพื้นที่ทางทะเลที่ใช้เป็นพื้นที่จำลอง นักเรียนเดินเรือจะความรู้สึกว่าเคยปฏิบัติหน้าที่มาแล้วทำให้สามารถปฏิบัติได้เป็นอย่างดี
4. หลังจากผ่านการฝึกปฏิบัติในทะเลแล้ว นักเรียนเดินเรือจะเข้าใจถึงความสำคัญของการฝึกเครื่องฝึกจำลองและเมื่อเข้ารับการฝึกเครื่องฝึกจำลองอีกครั้งหลังจากฝึกปฏิบัติในทะเล นักเรียนเดินเรือจะมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาฝึกที่กำหนดให้ได้มากขึ้น

ประสิทธิภาพของการฝึกโดยใช้เครื่องฝึกจำลองการเดินทางเรือเมื่อเทียบกับชั่วโมงการฝึกในทะเล

ด้วย STCW 1995 ได้เริ่มต้นบังคับให้นักเรียนเดินเรือฝึกปฏิบัติในทะเลเป็นเวลา 12 เดือนและต้องผ่านการบันทึกในหนังสือบันทึกการฝึกอบรมว่าเป็นนายยามเรือเดินในระดับปฏิบัติการอย่างน้อยหกเดือนภายใต้การกำกับดูแลของนายยามเรือเดินที่ได้รับการรับรอง (IMO, 1995) ทำให้หน่วยงานที่รับรองมาตรฐานของแต่ละประเทศต้องดำเนินการตรวจระยะเวลาการฝึกปฏิบัติตามข้อกำหนดโดยเคร่งครัด ส่งผลให้สถาบันการเดินทางเรือต้องปรับตัวในการลดต้นทุนในการฝึก ในปี 1994 คณะกรรมการกำกับดูแลเรือสินค้าของประเทศเนเธอร์แลนด์ได้ลดระยะเวลาเรียนของวิทยาลัยการเดินเรือลงจาก 330 วันเป็น 300 วัน และให้ Directorate - General of Shipping and Maritime Affairs (DGSM) ศึกษาการฝึกโดยใช้เครื่องฝึกจำลองการเดินทางเรือทดแทนระยะเวลา 30 วันที่ลดลง ดังนั้นสถาบันความปลอดภัยทางทะเลนานาชาติรอตเทอร์ดามและ TNO Human Factors Research Institute ได้ร่วมกันวิจัยเรื่อง เวลาการฝึกเครื่องฝึกจำลองและการเทียบชั่วโมงทะเล ผ่านการวัดความสามารถของกลุ่มการทดลองของกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการฝึกปฏิบัติบนเรือแบบเต็มเวลากับกลุ่มของนักเรียนที่ได้รับการฝึกเครื่องฝึกจำลองการเดินทางเรือเป็นระยะเวลาสามสัปดาห์ การวัดผลใช้เส้นโค้งประสบการณ์ (Learning Curve) ของชั่วโมงการปฏิบัติหน้าที่ในสะพานเดินเรือ โดยให้กลุ่มที่ฝึกปฏิบัติบนเรือวัดผลผ่านสมุดแบบฝึกหัด (Workbook) ในส่วนกลุ่มการฝึกเครื่องฝึกจำลองใช้การทดสอบผ่านเครื่องฝึกแล้วนำมาหาอัตราส่วนเปรียบเทียบชั่วโมงทะเลต่อชั่วโมงการฝึกเครื่องฝึกจำลอง ผลของงานวิจัยคือ เวลา 30 วัน สามารถทดแทนได้ด้วยการฝึกเครื่องฝึกจำลองเป็นระยะเวลา 40 ชั่วโมงและได้ผลลัพธ์ดีกว่าการฝึกบนปฏิบัติบนเรือถึง 50 % แต่หากทำการฝึกเครื่องฝึกจำลองเป็นเวลา 80 ชั่วโมงจะทำให้ผลลัพธ์ดีขึ้นกว่าการฝึก 40 ชั่วโมง 50% หรือดีกว่า 76% เมื่อเทียบกับการฝึกปฏิบัติบนเรือ (DGSM, 1994)

รูปที่ 3 โค้งประสบการณ์เปรียบเทียบของกลุ่มการฝึกปฏิบัติในทะเลและฝึกเครื่องฝึกจำลองการเดินทางเรือ

วารสารวิชาการโรงเรียนนายเรือ

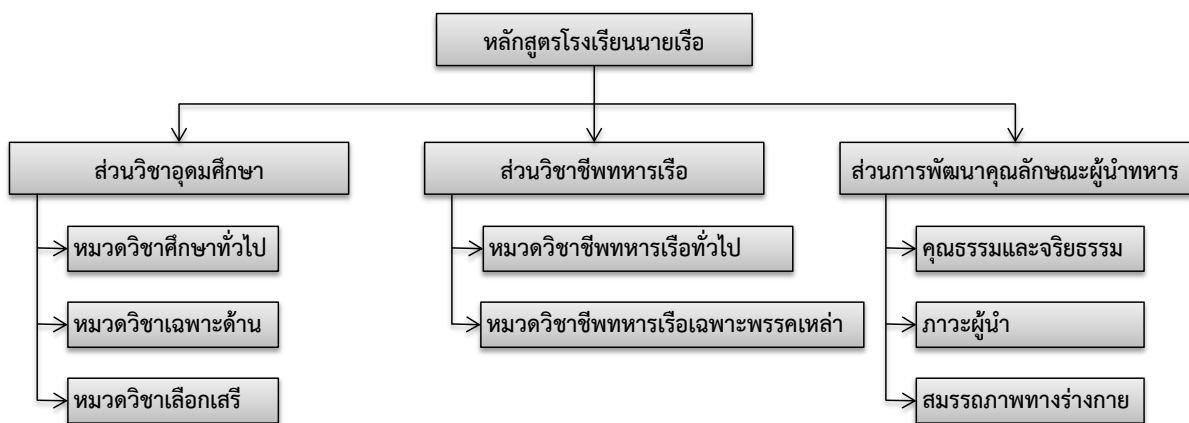
ด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศึกษาศาสตร์

ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 มกราคม – ธันวาคม 2562

บทสรุปของงานวิจัยดังกล่าวทำให้สถาบันความปลอดภัยทางทะเลนานาชาติรอตเทอร์ดามและ TNO Human Factors Research Institute กำหนดอัตราส่วน 7.25 ชั่วโมงการฝึกปฏิบัติบนเรือเท่ากับ 1 ชั่วโมงการฝึกเครื่อง (DGSM, 1994) ต่อมาในปี 1996 คณะกรรมการสถาบันการจำลองการเดินทางเรือของ สหรัฐ (US Maritime Academy Simulator: MASC) ได้ทำการสำรวจเพื่อเปรียบเทียบการฝึกบนสะพานเรือและการฝึกสะพานเรือจำลองเต็มรูปแบบเพื่อตรวจสอบความเทียบเท่าได้อัตราเป็น 12 ต่อ 1 โดยการฝึกปฏิบัติสถาบันการศึกษาทางทะเลจัดผู้รับการฝึกจำนวน 3 นายต่อเรือฝึก 1 ลำ ทำการฝึกเข้ายามภายใต้การกำกับดูแล 8 ชม.ต่อวันเป็นเวลาประมาณ 4 – 6 เดือน (CSBST, 1996)

หลักสูตรของโรงเรียนนายเรือปัจจุบัน

โรงเรียนนายเรือเป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาของกองทัพเรือมีหน้าที่ให้การศึกษา ฝึกและอบรมนักเรียนนายเรือด้านวิทยาการ วิชาทหาร จริยศึกษาและพลศึกษา เพื่อให้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์เหมาะสมที่จะเป็นนายทหารสัญญาบัตรของกองทัพเรือ แบ่งหลักสูตรการศึกษาออกเป็น 2 หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรการศึกษาโรงเรียนนายเรือ พ.ศ.2558 และ หลักสูตรการศึกษาโรงเรียนนายเรือ พ.ศ.2558 (ภาคปฏิบัติ) ซึ่งทั้งสองหลักสูตรกำหนดการเรียนและการฝึกทักษะและประสบการณ์ในวิชาซีพทหารเรือ ให้แก่นักเรียนนายเรือ เป็นระยะเวลาทั้งหมด 5 ปี เพื่อให้เป็นนายทหารสัญญาบัตรที่มีขีดสมรรถนะตรงตามความต้องการของกองทัพเรือ เพื่อบรรลุแผนยุทธศาสตร์ของโรงเรียนนายเรือ และแผนยุทธศาสตร์ของกองทัพเรือ โดยหลักสูตรการศึกษาโรงเรียนนายเรือ พ.ศ.2558 แบ่งการศึกษาและการฝึกออกเป็น 3 ส่วนคือ ส่วนวิทยาการอุดมศึกษา ส่วนการฝึกทักษะประสบการณ์ในวิชาซีพทหารเรือ และส่วนการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำ คุณธรรมและจริยธรรมของนายทหาร แสดงตามแผนภาพด้านล่าง

รูปที่ 4 โครงสร้างหลักสูตรของโรงเรียนนายเรือ

การฝึกทักษะและประสบการณ์ในวิชาซีพทหารเรือ นั้น ได้จัดทำเป็นหลักสูตรการศึกษาภาคปฏิบัติ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการศึกษาของโรงเรียนนายเรือ มีความมุ่งหมาย ให้นักเรียนนายเรือ มีความรู้และประสบการณ์ ความชำนาญด้านวิชาซีพทหารเรือตามลำดับขั้น ตั้งแต่ขั้นพื้นฐานจนถึงขั้นปฏิบัติงาน เพื่อให้พร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่นายทหารสัญญาบัตรในหน่วยงานต่างๆ ของกองทัพเรือ

ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานได้เท่าเทียมผู้ทำการในเรื่องตามมาตรฐานสากล มีพื้นฐานเพียงพอที่จะรับการศึกษาเพิ่มเติมสำหรับการปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบในระดับสูงขึ้นไป โดยกำหนดให้มีการฝึกร่วมกันทุกพรรค-เหล่าในแต่ละปีไว้เป็นเวลารวมประมาณ 10 สัปดาห์

การจัดการฝึกภาคปฏิบัตินั้น เป็นการฝึกปฏิบัติในทะเล โดยจัดตั้งเป็นหมู่เรือฝึกนักเรียนนายเรือ หรือ หน่วยฝึกนักเรียนนายเรือเพื่อดำเนินการฝึกนักเรียนนายเรือทั้งที่ โรงเรียนนายเรือ กองการฝึกกองเรือยุทธการ ฐานทัพเรือสัตหีบ และทำการฝึกในทะเลทั้งน่านน้ำในประเทศและต่างประเทศ โดยขอรับการสนับสนุนเรือฝึกจากกองเรือยุทธการ และหน่วยสนับสนุนต่าง ๆ แบ่งเนื้อหาการฝึกให้เหมาะสมกับการเรียนรู้และการเสริมสร้างทักษะในวิชาชีพทหารเรือของนักเรียนนายเรือแต่ละชั้นปีไว้ดังนี้

ชั้นใหม่ (นักเรียนนายเรือที่เพิ่งรับมาจากโรงเรียนเตรียมทหาร) เป็นการฝึกเพื่อปรับสภาพสร้างพื้นฐานขนบธรรมเนียมประเพณีทหารเรือและความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพทหารเรือ สร้างประสบการณ์ชาวเรือและความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการเรือและการเดินเรือ

ชั้นปีที่ 1 เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะชาวเรือ และฝึกปฏิบัติในวิชาชีพทางเรือและวิชาชีพทหารเรือ ประกอบด้วย การเรือ เดินเรือ และพื้นฐานการจักรกล ในลักษณะการปฏิบัติงานของลูกยาม

ชั้นปีที่ 2 เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะชาวเรือ และฝึกปฏิบัติในวิชาชีพทางเรือและวิชาชีพทหารเรือ ในด้านเครื่องจักรกลและอุปกรณ์ไฟฟ้าในเรือ รวมทั้งการฝึกทักษะเกี่ยวกับการเรือและเดินเรือ

ชั้นปีที่ 3 เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะชาวเรือ ทักษะการปฏิบัติงานทางเรือ และฝึกปฏิบัติในวิชาชีพทหารเรือตามพรรค-เหล่า โดยพรรคกลินเน้นฝึกปฏิบัติในด้านเครื่องจักรกลและอุปกรณ์ไฟฟ้าในเรือ ส่วนพรรค-เหล่าอื่น ๆ เน้นฝึกปฏิบัติในด้านการเรือ เดินเรือ และการปฏิบัติงานของจำยาม/พันจำยาม

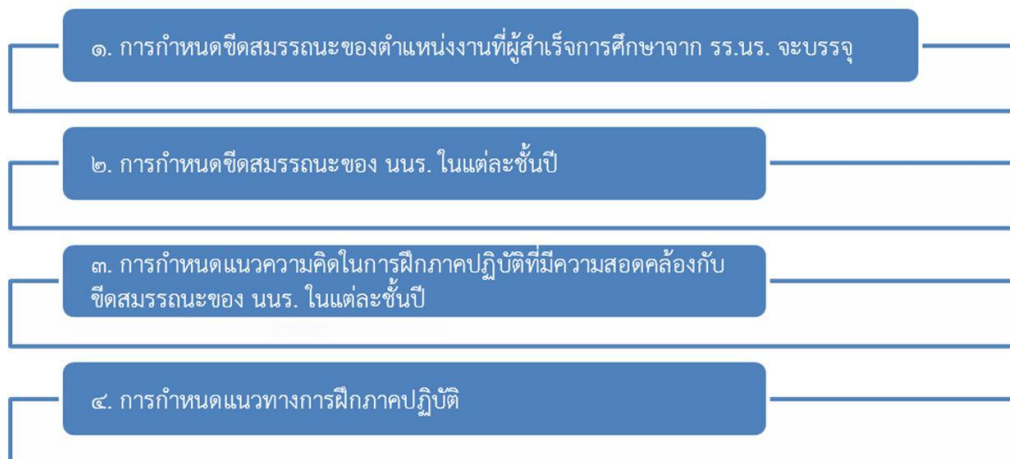
ชั้นปีที่ 4 เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะชาวเรือ ทักษะการปฏิบัติงานทางเรือ และฝึกปฏิบัติในวิชาชีพทหารเรือตามพรรค-เหล่า โดยพรรคกลินเน้นฝึกปฏิบัติในด้านเครื่องจักรกลและอุปกรณ์ไฟฟ้าในเรือ ส่วนพรรค-เหล่าอื่น ๆ เน้นฝึกปฏิบัติในด้านการเรือ เดินเรือ และการปฏิบัติงานของพันจำยาม /ผู้ช่วยนายยาม

ชั้นปีที่ 5 เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะชาวเรือ ทักษะการปฏิบัติงานทางเรือ และฝึกปฏิบัติในวิชาชีพทหารเรือตามพรรค-เหล่า โดยพรรคกลินเน้นฝึกปฏิบัติในด้านเครื่องจักรกลและอุปกรณ์ไฟฟ้าในเรือ เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่เป็นนายช่างกล หรือนายทหารไฟฟ้าอาวุโส ส่วนพรรค-เหล่าอื่น ๆ เน้นฝึกปฏิบัติในด้านการนำเรือ และเดินเรือในสภาวะการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่เป็นนายยามเรือเดินและผู้ควบคุมเรือ

วารสารวิชาการโรงเรียนนายเรือ

ด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศึกษาศาสตร์

ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 มกราคม – ธันวาคม 2562

รูปที่ 5 แนวทางการฝึกภาคปฏิบัติ

แนวทางการฝึกนักเรียนนายเรือเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนการฝึกปฏิบัติในทะเลโดยใช้เครื่องฝึกจำลองการเดินเรือ

ดังที่กล่าวมาแล้วเครื่องฝึกจำลองการเดินเรือในปัจจุบันมีขีดความสามารถในการฝึกการเดินเรือขั้นพื้นฐานและขั้นตอนการเข้ายามเรือเดินรวมถึงการวางแผนการเดินเรือและการนำเรือในน่านน้ำจำกัดสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษทางทะเล SAR และระบบนำทางฉุกเฉิน หากเครื่องฝึกนั้นได้รับการรับรองมาตรฐานเป็น FMB Class A และถ้าหากสถาบันการศึกษาปฏิบัติตามมาตรฐาน STCW 2010 จะทำให้ผู้เข้ารับการฝึกมีความรู้และประสบการณ์เกือบเทียบเท่ากับการฝึกภาคปฏิบัติในทะเล สำหรับโรงเรียนนายเรือนั้นมีเครื่องฝึกจำลองที่ติดตั้งจากบริษัท Rheinmetall defenses รุ่น Ans5000 ซึ่งได้รับการรับรองเป็นเครื่องฝึก FMB Class A ดังนั้นแนวทางการฝึกนักเรียนนายเรือทุกชั้นปีอย่างต่อเนื่องตลอดปีการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนการฝึกปฏิบัติในทะเลโดยใช้เครื่องฝึกจำลองการเดินเรือแบ่งเป็น 3 ช่วง ดังนี้

1. การฝึกเครื่องฝึกจำลองการเดินเรือให้แก่ นักเรียนนายเรือ ชั้นปีที่ 1 - 5 ภาคต้น หัวข้อการนำเรือในร่องน้ำเจ้าพระยา มีวัตถุประสงค์เพื่อเตรียมนักเรียนนายเรือเข้าใจในการนำเรือในร่องน้ำเจ้าพระยา การทำงานของชุดนำเรือ การปฏิบัติเมื่อเกิดความเสียหายในการโดนกัน การสื่อสาร และเตรียมพร้อมกับการฝึกนำเรือในร่องน้ำเจ้าพระยาโดยใช้เรือของตรวจการปืนของกองเรือยุทธการ แบ่งการฝึกของแต่ละชั้นปีดังนี้

ชั้นปีที่ 5 ฝึกปฏิบัติหน้าที่นายยามเรือเดิน รับผิดชอบการนำเรือ การวางแผนเดินเรือ และการปกครองบังคับบัญชาชุดนำเรือ

ชั้นปีที่ 4 ฝึกปฏิบัติหน้าที่ผู้ช่วยนายยามเรือเดิน รับผิดชอบการตรวจสอบตำบลที่เรือ การแนะนำเส้นทางเดินเรือ และการพูดวิทยุ

ชั้นปีที่ 3 ฝึกปฏิบัติหน้าที่พนักงานเรดาร์ รับผิดชอบการเดินเรืออิเล็กทรอนิกส์

ชั้นปีที่ 2 ฝึกปฏิบัติหน้าที่พนักงานพล็อต รับผิดชอบการพล็อต การแนะนำเส้นทางเดินเรือ

ชั้นปีที่ 1 ฝึกปฏิบัติหน้าที่พนักงานถือท้ายและสั่งจักร รับผิดชอบการถือท้ายและสั่งจักร

2. การฝึกเครื่องฝึกจำลองการเดินเรือให้แก่ นนร. ชั้นปีที่ 1 - 4 ภาคปลาย หัวข้อ การนำเรือเข้า - ออกจากเทียบ และการฝึกแปรกระบวน มีวัตถุประสงค์ให้นักเรียนนายเรือเข้าหลักการนำเรือใหญ่เข้าเทียบ - ออกจากเทียบ การเดินเรือในท่าเรือแหลมเทียน การจัดกำลังรบ การสื่อสารทางยุทธวิธี การขีดกระดานดานหนและแปรกระบวน แบ่งการฝึกของแต่ละชั้นปี ดังนี้

นนร. ชั้นปีที่ 4 ฝึกปฏิบัติหน้าที่นายยามเรือเดิน รับผิดชอบ การนำเรือ การวางแผนเดินเรือ การปกครองบังคับบัญชา

นนร. ชั้นปีที่ 3 ฝึกปฏิบัติหน้าที่ผู้ช่วยนายยามรับผิดชอบ การใช้กระดานหน การแนะนำเส้นทาง การเดินเรือ การพูดวิทยุโทรศัพท์

นนร.ชั้นปีที่ 2 ฝึกปฏิบัติหน้าที่พนักงานเรดาร์รับผิดชอบ การเดินเรืออิเล็กทรอนิกส์โดยใช้เรดาร์เบื้องต้น

นนร. ชั้นปีที่ 1 ฝึกปฏิบัติหน้าที่พนักงานพล็อต รับผิดชอบ การพล็อต พนักงานถือท้ายและสั่งจักร รับผิดชอบเกี่ยวกับการถือท้ายและสั่งจักร

3. การฝึกเครื่องฝึกจำลองการการเดินเรือให้แก่ นนร. ชั้นปีที่ 1 - 4 ทบทวนก่อนการฝึกปฏิบัติในทะเลต่างประเทศของ นนร. หัวข้อ การนำเรือในทะเลเปิด การแปรกระบวน และการเก็บคนตกน้ำ ใช้แนวความคิดจำลองเรือ และพื้นที่การฝึกและสถานการณ์ฝึกให้ตรงกับเรือในหมู่เรือฝึก (Using Adaptive Learning for Effective Vessel Specific Training) มีวัตถุประสงค์ให้นักเรียนนายเรือได้ทำความเข้าใจกับคุณลักษณะของเรือและพื้นที่การฝึก การฝึกเก็บคนตกน้ำด้วยเรือใหญ่ การสื่อสารยุทธวิธีและการสื่อสารสากล ชุดนำเรือในทะเลเปิด การขีดกระดานดานหน การแปรกระบวน และการปฏิบัติตามกฎการเดินเรือสากล แบ่งการฝึกของแต่ละชั้นปี ดังนี้

นนร. ชั้นปีที่ 4 ฝึกปฏิบัติหน้าที่นายยามเรือเดิน รับผิดชอบ การนำเรือ การวางแผนเดินเรือ การปกครองบังคับบัญชา

นนร.ชั้นปีที่ 3 ฝึกปฏิบัติหน้าที่ผู้ช่วยนายยาม รับผิดชอบ การใช้กระดานหน การแนะนำเส้นทาง การเดินเรือ การพูดวิทยุ

นนร.ชั้นปีที่ 2 ฝึกปฏิบัติหน้าที่พนักงานเรดาร์ รับผิดชอบ การเดินเรืออิเล็กทรอนิกส์เบื้องต้น

นนร. ชั้นปีที่ 1 ฝึกปฏิบัติหน้าที่พนักงานพล็อต รับผิดชอบ การพล็อต การแนะนำเส้นทาง การเดินเรือ และพนักงานถือท้ายและสั่งจักร รับผิดชอบเกี่ยวกับการถือท้ายและสั่งจักร

บทสรุป

เครื่องฝึกจำลองการเดินเรือของโรงเรียนนายเรือในปัจจุบันมีความสามารถในการจำลองการฝึก การเดินเรือในทะเลเปิดและการนำเรือในน่านน้ำจำกัดจะทำให้ให้นักเรียนนายเรือได้ประสบการณ์การเรียนรู้ โดยการสะท้อนคิดประสบการณ์จากสถานการณ์จำลองช่วยถ่ายโยงความรู้จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ และสามารถสรุปหลักการหรือแนวคิดที่จะนำไปประยุกต์ในสถานการณ์ใหม่ อีกทั้งยังช่วยให้นักเรียนนายเรือสร้างความเคยชินในการปฏิบัติหน้าที่ต่างๆ บนสะพานเดินเรือก่อนการฝึกภาคทะเลได้เป็นอย่างดี ดังนั้น การใช้เครื่องฝึกจำลองการเดินเรือเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนการฝึกปฏิบัติในทะเลของนักเรียนนายเรือจะเพิ่มประสิทธิภาพในการฝึกปฏิบัติในทะเลได้เป็นอย่างดี

วารสารวิชาการโรงเรียนนายเรือ

ด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศึกษาศาสตร์

ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 มกราคม – ธันวาคม 2562

บรรณานุกรม

- โรงเรียนนายเรือ. (2558). **หลักสูตรการศึกษาโรงเรียนนายเรือ พ.ศ.2558**. สมุทรปราการ: โรงเรียนนายเรือ.
- โรงเรียนนายเรือ. (2558). **หลักสูตรการศึกษาโรงเรียนนายเรือ พ.ศ.2558 (ภาคปฏิบัติ)**. สมุทรปราการ: โรงเรียนนายเรือ.
- Barsan. (2004). **Sea Service Equivalency for Full Mission Simulator Training**. Egil DGSM (Director General of Shipping and Maritime Affairs). 1994. **Simulator Time and Its Sea-Time Equivalency**. DGSM Project No. 634(70/3/017). Marine Safety Eugen
- Captain Stephen Cross. (2012). **Aspects of Simulation in MET – Improving Shipping Safety and Economy**. Retrieved February 25, 2018, from <https://www.nauticalsimulation.com/1354-2/>
- International Rotterdam and TNO Human Factors Research Institute. Rijswijk. Netherlands.
- Institute of Ship Operation. (1998). **Maritime Standardized Simulator Training Exercises Register**. Retrieved February 20, 2018, from http://www.issus.fh-hamburg.de/iss_web/projekte/masster/
- International Maritime Organization. (1995). **International Convention on Standards of Training Certificate and Watchkeeping for Seafarers; STCW1995**. 4 Albert Embankment, London SE1 7SR, United Kingdom.
- International Maritime Organization. (2010). **International Convention on Standards of Training Certificate and Watchkeeping for Seafarers; STCW2010**. 4 Albert Embankment, London SE1 7SR, United Kingdom.
- Maritime Transport & Navigation Journal**, 1 (2009) Constanza Maritime University. Constanza. Romania.
- Pedersen. Kinzo Inoue/Masanori Tsugane. (2003). Simulator Studies on a Collision Avoidance Display that Facilitates Efficient and Precise Assessment of Evasive Manoeuvres in Congested Waterways. **The Journal of Navigation**, 56 (3). 411 - 427.
- William Wagenaar. Jop Groeneweg. (1987). Accidents at sea: Multiple causes and possible consequences. **International Journal of Man-Machine Studies**, November, 587 - 598.

การเตรียมความพร้อมก่อนออกทะเล

The Preparation of The Upcoming Navigation

ธวัชชัย เทียนบุญส่ง

Thawatchai Thianboonsong

โรงเรียนนายเรือ

Royal Thai Naval Academy

e-mail: teenage1010@gmail.com

Received 14/06/2019

Revised 16/07/2019

Accepted 05/08/2019

บทคัดย่อ

จากนักเรียนนายเรือที่จะสำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายเรือที่ต้องการให้นายทหารเรือที่ต้องเป็นผู้นำหน่วยในระดับต้นและสามารถปฏิบัติการเป็นนายทหารยามเรือเดินได้ จึงเกิดมีการฝึกกรรมการปฏิบัติการศูนย์ยุทธการเบื้องต้น โดยให้มีการฝึกของนักเรียนนายเรือทั้ง 4 ชั้นปี และมีแบบบูรณาการโดยดำรงการฝึกแบบ “พี่สอนน้อง”

คำว่า “ศูนย์ยุทธการ” นั้นเปรียบเสมือน “สมอง” ของเรือรบก็ว่าได้ โดยศูนย์ยุทธการของเรือรบประเภทต่าง ๆ ย่อมมีขนาดและอุปกรณ์ รวมถึงระบบต่างๆ ที่แตกต่างกันไปเพื่อให้ได้ประโยชน์กับเรือชนิดนั้นอย่างสูงที่สุด สำหรับภารกิจภายในศูนย์ยุทธการสามารถแบ่งได้เป็น 2 ภารกิจ ประกอบด้วยภารกิจหลัก คือ “การดำรงไว้ซึ่งข้อมูลข่าวสาร ในกาที่จะทำให้หน่วยควบคุมหรือสั่งการได้ทราบหรือมีความเข้าใจในสถานการณ์ทางยุทธวิธีอยู่ตลอดเวลา” อีกภารกิจหนึ่งคือ ภารกิจรอง คือ “การควบคุมและ/หรือช่วยเหลือในการปฏิบัติการสาขาต่าง ๆ” ทั้งนี้การฝึกการปฏิบัติการในศูนย์ยุทธการของนักเรียนนายเรือจะแบ่งการฝึกนักเรียนนายเรือและหน้าที่ออกตามชั้นปี ดังนี้

ชั้นปีที่ 1 ทำหน้าที่ถือท้าย (บังคับควบคุมเรือ) เป็นหลัก

ชั้นปีที่ 2 ทำหน้าที่สั่งจักร (ควบคุมเครื่องยนต์) และควบคุมการใช้งานของระบบเรดาร์เรือ

ชั้นปีที่ 3 ทำหน้าที่ขีดเข็ม (กำหนดเส้นทางเดินทางของเรือ) หาที่เรือและพุดวิทยุโทรศัพท์

ชั้นปีที่ 4 ทำหน้าที่เป็นนายยามเรือเดินนักเรียนและผู้ช่วยนายยามเรือเดินนักเรียนเพื่อปฏิบัติ

ภารกิจตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในแต่ละครั้งไป

จะสังเกตได้ว่านักเรียนชั้นปีที่ 4 จะต้องทราบความเป็นไปของสถานการณ์ทั้งหมดโดยได้จากการสังเกตหรือได้รับรายงานจากนักเรียนนายเรือชั้นปีที่ต่ำกว่าลงมา ทำให้สอดคล้องกับภารกิจของศูนย์ยุทธการในการฝึกของนักเรียนนายเรือ สำหรับจุดประสงค์ในภาพรวมนั้นก็เพื่อให้นักเรียนนายเรือทุกคนได้มีประสบการณ์ และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่และภารกิจการปฏิบัติการในศูนย์ยุทธการเบื้องต้น ในส่วนของหัวข้อรายละเอียดที่จะทำการฝึกประกอบด้วย การออกคำสั่งในการปฏิบัติต่าง ๆ ตามระเบียบราชการ ความรู้เกี่ยวกับการนำเรือขึ้นสูง การใช้กระดานหนและเรดาร์ การขีดเข็มการเดินทางเรือ การแปรกระบวน การใช้ศูนย์ยุทธการในการช่วยเหลือการเดินทางเรือ ระบบ Network-Centric/Link และแนะนำห้องศูนย์ยุทธการในกองทัพเรือ เป็นต้น

คำสำคัญ : ศูนย์ยุทธการ

Abstract

The purposes of Royal Thai Naval Academy, for all the naval cadets who have graduated from, are to be the leadership and to be able to do the duty as the “Officer of the watch”, therefore, the academy has developed the Combat Information Center (CIC) simulator to train and prepare all naval cadets for the coming Sea-Training program. The CIC simulator, which simulates the CIC system from the ship, will make naval cadets get used to the training scenario. The way we conduct this training program is senior naval cadets train/instruct junior naval cadets, and naval cadets range from 1st year to 4th year.

Combat information center (CIC) is equivalent to “**the brain**” of the battleship. For the best use of CIC on each battleship, there must be a specific equipment and system installed in itself. There are 2 main missions for CIC, the first and the most important one is “picture compilation” which means that CIC has to gather all the information available for the command and control unit to be able to deal with/understand the current tactical situation. The secondary mission is to support other units on their operations. The CIC training program for Royal Thai naval cadets is explained below:

1st year cadet: learn how to control the ship.

2nd year cadet: learn how to use the engine and the radar system of the ship.

3rd year cadet: learn how to plot and plan the navigation route.

4th year cadet: learn how to carry on the duty of “officer of the watch” and complete the given mission as a duty of “Navigation Officer”

We can observe that 4th year naval cadets have to know the situation reported from junior naval cadets to decide what to do, which is exactly the purpose for the training program. Another advantage from this purpose is more experience earned, they will learn how to act on the given duty and to carry on the mission assigned. The subject for the program consists of the following: the rule of maneuvering and governing for Royal Thai Navy, knowledge and skill of navigation, using Mo-board and radar for problem solving, planning the navigation route, forming the ship formation and altering the ship formation, assistance of CIC to the navigation officer, Network Centric Warfare Operation and introduction to CIC in Royal Thai Navy.

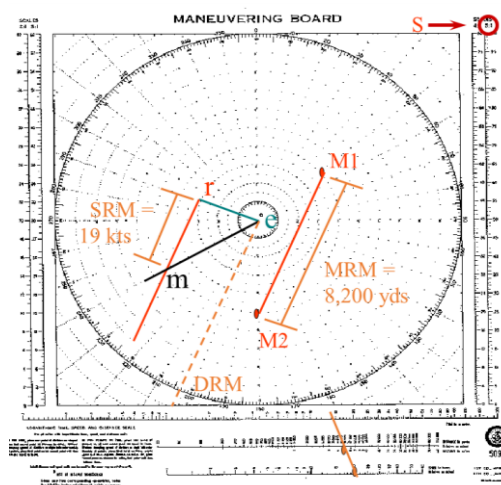
Keyword: Combat information center

รูปที่ 1 ห้องฝึกศุนย์ยุทธการในเรือ กวอย.ฝศช.ร.ร.นร.

1. จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

กรอบการฝึกนักเรียนนายเรือจะอยู่ภายใต้ค่านิยมโรงเรียนนายเรือ กล่าวคือ T-Talent (มีความเป็นเลิศในวิชาซีพและวิชาการ) I-Integrity (มีคุณธรรม) M-Model (เป็นแบบอย่างที่ดี) โดยการฝึกปฏิบัติการในศุนย์ยุทธการของนักเรียนนายเรือทั้ง 4 ชั้นปี มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ นักเรียนนายเรือมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติการในศุนย์ยุทธการเบื้องต้นของกองทัพเรือ และสอดคล้องกับค่านิยมโรงเรียนนายเรือเป็นสำคัญ (โรงเรียนนายเรือ, 2558) ทั้งนี้ตลอดระยะเวลาที่นักเรียนนายเรือได้ฝึกหัดศึกษาศึกษาการฝึกปฏิบัติการในศุนย์ยุทธการเบื้องต้นในหลักสูตรของโรงเรียนนายเรือทำให้เมื่อนักเรียนนายเรือจบการศึกษา จากโรงเรียนนายเรือไปแล้ว นักเรียนนายเรือทุกคนสามารถนำความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ที่ได้รับจากโรงเรียนนายเรือไปพัฒนาตนเอง รวมถึงไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการตามตำแหน่งที่ได้รับมอบหมายภายในกองทัพเรือต่อไป

รูปที่ 2 การฝึกการขีดเข็มเดินเรือบนกระดานหน เพื่อไปใช้เป็นข้อมูลประกอบในการกำหนดตำบลที่เรือ (กองเรือยุทธการ, 2534)

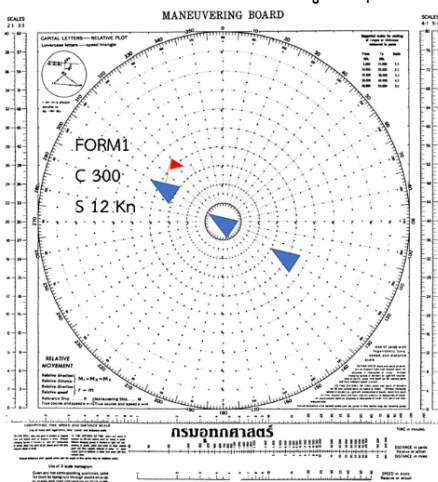
วารสารวิชาการโรงเรียนนายเรือ

ด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศึกษาศาสตร์

ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 มกราคม – ธันวาคม 2562

2. หัวข้อการฝึก

ในการฝึกนักเรียนนายเรือจะนำหัวข้อการฝึกที่สัมพันธ์กับโครงสร้างหลักสูตร มาใช้ในการฝึกตั้งนี้ การออกคำสั่งในการปฏิบัติต่างๆ ตามระเบียบราชการ หน้าที่และภารกิจของศูนย์ยุทธการ การใช้กระดานหนกกับเรดาร์ ความรู้เกี่ยวกับการนำเรือ การขีดเข็มการเดินเรือ ปฏิบัติการประมวลสัมพันธ์มิติ การสื่อสารทางยุทธวิธี การปฏิบัติการจัดรูปขบวนแบบต่าง ๆ การแปรกระบวนเรือและการรายงานตำบลที่ การพล็อตและการรายงานเป้าพื้นน้ำ การพล็อตและการรายงานในการป้องกันภัยทางอากาศ การพล็อตและการรายงานในการปราบเรือดำน้ำ การใช้ศูนย์ยุทธการในการช่วยเหลือการเดินเรือ ระบบ Network-Centric/Link และแนะนำห้องศูนย์ยุทธการในกองทัพเรือ (กองทัพเรือ, 2546 ; โรงเรียนนายเรือ, 2558)

รูปที่ 3 แสดงการนำเรือของนักเรียนนายเรือเพื่อเข้ากระบวนในห้องฝึกจำลองที่โรงเรียนนายเรือ (กองทัพเรือ, 2546)

รูปที่ 4 แสดงการนำเรือของนักเรียนนายเรือเพื่อเข้ากระบวนเรือที่กำหนดไว้

3. ลักษณะและการดำเนินการ

เนื้อหาวิชาของการฝึกปฏิบัติการในศูนย์ยุทธการที่ใช้ทั้งหมดนั้นเป็นวิชาชีพเฉพาะของทหารเรือและสามารถใช้ได้ทั้งสถานการณ์ที่อยู่ในภาวะสงครามและไม่อยู่ในภาวะสงคราม การฝึกหัดศึกษามีทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ รวมถึงการเชิญบุคลากรที่มีความรู้และประสบการณ์มาบรรยาย ในแต่ละห้วงปีการฝึกหัดศึกษา คณะครูผู้สอนจะนำนักเรียนนายเรือไปดูงานและเยี่ยมชมการฝึกปฏิบัติการใน

ศูนย์ยุทธการในการกิจจริงตามหน่วยต่าง ๆ ของกองทัพเรือเมื่อโอกาสเอื้ออำนวย สำหรับการกำหนดหน้าที่ต่างๆ ในการฝึกปฏิบัติการในศูนย์ยุทธการเบื้องต้นจะดำเนินการโดยกำหนดหน้าที่ตามชั้นปีของนักเรียนนายเรือจากทั้งสิ้น 4 ชั้นปี (โรงเรียนนายเรือ, 2558)

ในระหว่างปีการศึกษาจะมีการฝึกในเครื่องฝึกจำลองศูนย์ยุทธการทุกๆ สัปดาห์ และจะจัดนักเรียนนายเรือทั้งหมดออกเป็นชุด ๆ เพื่อให้นักเรียนนายเรือทุกคนได้มีส่วนร่วม โดยครูผู้สอนจะกำหนดภารกิจในแต่ละครั้งต่อเนื่องกันไป และระหว่างภาคการศึกษาจะมีการฝึกภาคทะเล (เป็นการฝึกที่ได้นำความรู้ที่ได้เรียนมาไปใช้จริง) ทั้งการฝึกภาคทะเลในประเทศและการฝึกภาคทะเลต่างประเทศ ทำให้นักเรียนนายเรือเห็นภาพการปฏิบัติมากขึ้นและได้มีโอกาสพัฒนาทักษะความรู้ความสามารถของการใช้ภาษาต่างประเทศในสถานการณ์จริงให้ดียิ่งขึ้น

จะเห็นว่าเมื่อมีเรือหลายลำที่ทำการฝึกภายในสถานการณ์และภารกิจเดียวกันนั้น นักเรียนนายเรือที่ทำหน้าที่นำยามเรือเดินของเรือแต่ละลำจำเป็นต้องทราบภารกิจที่ได้รับมอบหมายและสถานการณ์ต่าง ๆ เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะนำเรือไปที่ไหน ทำอะไร หรืออย่างไร นอกเหนือไปจากนั้นการดำรงการสื่อสารระหว่างกันให้สามารถใช้การได้ก็มีความสำคัญอย่างยิ่ง จึงพบว่าระบบการเชื่อมต่อหรือ Network-Centric ที่ใช้เพื่อแบ่งปันข้อมูลและการรับ-ส่งข้อมูลแบบ Real-Time มีความจำเป็นที่ต้องทำให้สามารถใช้การได้ตลอดเวลา

รูปที่ 5 การเรียนการสอนในวิชาศูนย์ยุทธการของเรือรบ

วารสารวิชาการโรงเรียนนายเรือ

ด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศึกษาศาสตร์

ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 มกราคม – ธันวาคม 2562

ก่อนการฝึกในทุก ๆ ครั้งครูผู้สอนจะกำหนดภารกิจเพื่อฝึกนักเรียนนายเรือรวมถึงให้คิดแก้ปัญหา ระหว่างการฝึก อาทิเช่น การแปรกระบวนเรือในรูปแบบต่างๆ (การเข้าแถวของเรือ) การนำเรือไปยังที่หมายในสภาพอากาศที่ไม่เอื้ออำนวย การคิด-ตัดสินใจแก้ปัญหาเมื่อจำเป็น การขีดเข็มเพื่อนำเรือไปยังที่หมายที่กำหนดได้ปลอดภัยและใช้เวลาน้อยที่สุด การทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะให้ได้ประสิทธิภาพสูงสุดทั้งกับเพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา การฝึกความอดทนต่ออาการเรือตามสภาวะอากาศต่าง ๆ จิตสำนึกในการเป็นผู้นำและความเสียสละ เป็นต้น (กองทัพเรือ, 2546ก, 2546ข)

ในแต่ละภารกิจที่นักเรียนนายเรือได้รับมอบหมาย นักเรียนนายเรือจะต้องนำเสนอแผนงานก่อน การปฏิบัติการ รวมถึงสรุปผลการปฏิบัติการให้ครูผู้สอนที่รับผิดชอบต่อภารกิจนั้น ๆ ทราบด้วย จากนั้น นักเรียนนายเรือจะได้รับการประเมินและรับฟังข้อเสนอแนะจากครูผู้สอนอีกครั้งหนึ่ง

ในอนาคตอาจมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการฝึกให้สอดคล้องตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงเวลา ไปเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถนักเรียนนายเรือให้เกิดความชำนาญและมีความพร้อมรับมือกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปตามสภาพการรวมถึงการฝึกการทำแผนเผชิญเหตุ (Action Phase) ด้วย (โรงเรียนนายเรือ, 2558)

4. ความรู้และประสบการณ์ที่นักเรียนนายเรือจะได้รับ

จุดประสงค์ของการฝึกคือเพื่อสร้างนายทหารเรือมืออาชีพที่มีความรู้และประสบการณ์ตรงตามที่ได้ระบุไว้ตามหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียนนายเรือ (โรงเรียนนายเรือ, 2558) นักเรียนนายเรือจะได้รับความรู้และประสบการณ์ ดังนี้

4.1 ความรู้และความเข้าใจในการปฏิบัติการในศูนย์ยุทธการเบื้องต้นเพื่อการประยุกต์ใช้กับกองทัพเรือ เมื่อจบการศึกษาออกไป รวมถึงสามารถค้นคว้าและวิจัยงานนวัตกรรมทางเทคโนโลยีในศูนย์ยุทธการที่จำเป็นต่อกองทัพเรือในอนาคต

4.2 ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการที่สำคัญ ทั้งในเชิงทฤษฎีและเชิงปฏิบัติ ในการปฏิบัติการในศูนย์ยุทธการเบื้องต้น

4.3 สามารถบูรณาการความรู้ในสาขาวิชาที่ศึกษากับความรู้ในศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

4.4 สามารถวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาด้วยวิธีที่เหมาะสม รวมถึงการประยุกต์ใช้เครื่องมือที่เหมาะสม

4.5 สามารถใช้ความรู้และทักษะในสาขาวิชาของตนเอง ในการประยุกต์แก้ไขปัญหในงานจริงได้

4.6 ได้เรียนรู้ทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ

4.7 สามารถทำงานร่วมกับหน่วยปฏิบัติการทางทหาร-เอกชนของประเทศพันธมิตรได้อย่างดี

4.8 เรียนรู้ในการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ

4.9 สามารถตัดสินใจในการแก้ปัญหาต่างๆ ทั้งในยามวิกฤติและยามสงบได้

4.10 การมีภาวะผู้นำในสถานการณ์ต่างๆ

4.11 ได้มีการบูรณาการการเรียนรู้อาชีพทฤษฎีด้านวิศวกรรมศาสตร์มาประยุกต์ใช้กับการฝึกหัดศึกษา

5. การใช้งานและคุณสมบัติสำคัญของเครื่องจำลองการฝึกศุนย์ยุทธการ

เครื่องจำลองการฝึกศุนย์ยุทธการเป็นการจำลองระบบศุนย์ยุทธการให้มีบรรยากาศและขีดความสามารถใกล้เคียงกับระบบบนเรือรบมากที่สุด การฝึกนักเรียนนายเรือภาคปฏิบัติจะใช้เครื่องจำลองการฝึกศุนย์ยุทธการเป็นหลัก โดยจะแบ่งนักเรียนนายเรือคณะทุกชั้นปีออกเป็นกลุ่มเพื่อทำการฝึกร่วมกันตามจำนวนของเครื่องจำลองการฝึกศุนย์ยุทธการที่มี ทั้งนี้เครื่องจำลองการฝึกศุนย์ยุทธการจะติดตั้งโปรแกรมและเมนูฟังก์ชันต่างๆ ที่สำคัญในการอำนวยความสะดวกให้นักเรียนนายเรือโดยครูผู้สอนจะควบคุมการปฏิบัติในภาพรวมที่ห้องควบคุมอีกครั้งหนึ่ง การดำเนินการฝึกนั้นนักเรียนนายเรือจะเริ่มปฏิบัติตั้งแต่การทดสอบการติดต่อสื่อสาร การออกเรือ การแปรกระบวน ฯลฯ ไปจนจบภารกิจที่ได้รับมอบหมาย ผ่านวิทยุโทรศัพท์ที่มีภายในเครื่องจำลองการฝึกศุนย์ยุทธการที่ประจำอยู่ในขณะเดียวกันนักเรียนนายเรือจะต้องบังคับเรือให้ไม่ชนกับเรือต่างๆ ที่ปรากฏบนจอด้วย

มีการออกแบบฟังก์ชันให้สอดคล้องกับการฝึกศุนย์ยุทธการในเรือรบ (กองทัพเรือ, 2546ก, 2546ข; โรงเรียนนายเรือ, ฝ่ายศึกษา, 2559ก, 2559ข) เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ความรู้ในด้านต่างๆ ที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. การใช้กระดานหนกับเรดาร์
2. การนำเรือร่วมกันเป็นกระบวน
3. การฝึกหัดการขีดเข็มการเดินเรือ
4. การปฏิบัติการประมวลผลสัมพันธมิตรและการสื่อสารทางยุทธวิธีระหว่างเรือ
5. การปฏิบัติการจัดรูปขบวนแบบต่าง ๆ
6. การแปรกระบวนเรือและการรายงานตำบลที่
7. การพล็อตและการรายงานเป้าพื้นน้ำ - อากาศ - เรือดำน้ำ
8. การใช้ศุนย์ยุทธการในการช่วยเหลือการเดินเรือ

เมื่อมีนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่ถูกสร้างขึ้นมาในการช่วยเหลือการนำเรือ อาทิเช่น ระบบอำนวยความสะดวกแบบใหม่ ระบบการประมวลผลข้อมูลที่มีความรวดเร็วมากขึ้น หรือระบบการจำลองสถานการณ์ที่ซับซ้อนได้มากขึ้นก็สามารถนำมาติดตั้งเสริม/ปรับปรุงเข้ากับเครื่องจำลองการฝึกศุนย์ยุทธการที่มีได้

6. ผลที่ได้รับและความคาดหวัง

หลังจากที่มีการเรียนการสอนทั้งในภาคทฤษฎีภายในห้องเรียนและในภาคปฏิบัติผ่านเครื่องจำลองการฝึกศุนย์ยุทธการเป็นประจำทุกสัปดาห์ นักเรียนนายเรือเกิดประสบการณ์ ความชำนาญและความมั่นใจในการสั่งการปฏิบัติทางเรือได้เป็นอย่างดี โดยหลักสูตรของโรงเรียนนายเรือในปัจจุบัน ได้ถูกปรับปรุงให้เป็นไปตามมาตรฐานสากลในการนำเรือได้ทั่วโลก (โดยใช้หลักสูตร IMO หรือ International Maritime Organization) ทำให้นักเรียนนายเรือที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายเรือสามารถนำไปพัฒนาต่อยอดได้เพิ่มขึ้นอีกในอนาคต ดังเช่นเมื่อมีการฝึกภาคทะเลของนักเรียนนายเรือ เมื่อนักเรียนนายเรือขึ้นไปบนเรือแล้วนักเรียนนายเรือทราบว่าตนเองได้รับมอบหมายให้มาทำหน้าที่อะไร และต้องดำเนินการเบื้องต้นอย่างไรตามที่ได้ฝึกและศึกษาเล่าเรียนมาจากโรงเรียนนายเรือตอบสนองกับจุดประสงค์ของการฝึกและเป็นการแสดงให้เห็นว่านักเรียนนายเรือมีความพร้อมในการฝึกภาคทะเลประจำปี (โรงเรียนนายเรือ, 2558)

วารสารวิชาการโรงเรียนนายเรือ

ด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศึกษาศาสตร์

ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 มกราคม – ธันวาคม 2562

7. บทสรุป

จากความรู้และประสบการณ์ที่นักเรียนนายเรือได้รับจากการฝึกปฏิบัติการณ์ในศูนย์ยุทธการเบื้องต้นภายใต้วิสัยทัศน์โรงเรียนนายเรือที่กล่าวว่า “โรงเรียนนายเรือจะเป็นสถาบันผลิตนายทหารเรือที่เป็นเลิศในภูมิภาคอาเซียน” ของหลักสูตรโรงเรียนนายเรือ นั้น เมื่อนักเรียนนายเรือจบการศึกษาจากโรงเรียนนายเรือไปเป็นนายทหารสัญญาบัตรของกองทัพเรือแล้ว สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ความสามารถที่ได้รับจากการฝึกฝนมาตลอดระยะเวลาที่อยู่ในโรงเรียนนายเรือกับตำแหน่งหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้เกิดประโยชน์และประสิทธิภาพสูงสุด รวมถึงเมื่อโอกาสเอื้ออำนวยก็สามารถแสดงศักยภาพให้ชาติต่าง ๆ ได้เห็นถึงขีดสมรรถนะที่ไม่เป็นสองรองใครของนายทหารเรือไทยสืบไป

บรรณานุกรม

กองทัพเรือ. (2546). MTP 1 (D) VOL I - Multinational Maritime Tactical Instructions and Procedures. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.

กองทัพเรือ. (2546). MTP 1 (D) VOL II - Multinational Maritime Tactical Signal and Maneuvering Book. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.

กองเรือยุทธการ. (2534). คู่มือพนักงานศูนย์ยุทธการ (บก.ร.501). กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.

โรงเรียนนายเรือ. (2558). หลักสูตรโรงเรียนนายเรือ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2558). สมุทรปราการ: ฝ่ายศึกษา โรงเรียนนายเรือ.

โรงเรียนนายเรือ, ฝ่ายศึกษา. (2559). มคอ.3 NS 419 ศูนย์ยุทธการ (Introduction of Combat Information Center). สมุทรปราการ: กองวิชาการอวุธและยุทธวิธี โรงเรียนนายเรือ.

โรงเรียนนายเรือ, ฝ่ายศึกษา. (2559). มคอ.5 NS 419 ศูนย์ยุทธการ (Introduction of Combat Information Center). สมุทรปราการ: กองวิชาการอวุธและยุทธวิธี โรงเรียนนายเรือ.

ศึกษาวิเคราะห์แนวทางการบริหารราชการแผ่นดิน
จากวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาเรื่องลุ่มน้ำนัมมทา
An Analytical Study on the Way of How to Run the Government Based on
the Buddhist Literature Called Lumnam Nammatha

มานพ นักการเรียน
Manop Nakkanrian

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย
Mahamakut Buddhist University
e-mail: noraphiya@gmail.com

บานชื่น นักการเรียน
Banchuen Nakkanrian

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย
Mahamakut Buddhist University
email: noraphiya@gmail.com

Received 08/05/2019
Revised 20/06/2019
Accepted 13/07/2019

บทคัดย่อ

การสรรหา การบรรจุ และการแต่งตั้งข้าราชการ ต้องเป็นไปตามระบบคุณธรรม มีการทดสอบทั้งด้านจิตใจและการตัดสินใจแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า เน้นให้มีความรับผิดชอบต่อตนเอง สถาบัน และต้องคำนึงคาดการณ์ถึงการเปลี่ยนแปลงของการบริหารราชการแผ่นดินที่จะพึงเกิดขึ้นในอนาคต

ทางราชการจำเป็นต้องแก้ไขความเสื่อมของสังคม คือ การฉ้อราษฎร์บังหลวง การดื่มสุราเมรัยจนก่อให้เกิดเหตุทะเลาะวิวาท และการเล่นการพนัน ทั้งในส่วนของข้าราชการและประชาชนให้ได้เสียก่อน จึงจะพัฒนาประเทศได้สำเร็จ

คำสำคัญ: ข้าราชการ, ความรับผิดชอบ, การแก้ไขความเสื่อมของสังคม

Abstract

The recruitment, assignation and appointment of the government officers have to be based on merit system. The government officers have to be accordingly tested both in their mind-capability and their decision-making in solving the problems of the urgent situation, their responsibility to themselves and to their national institutions. They also have to consider and expect some changes in the public administration of the future. The government in its part has to correct the declining moral society including corruption, intoxicant drinks, quarrel and gambling among the government officers as well as the people and so it will be successfully able to develop the country.

Keywords: Government Officers, Responsibility, Correction to the Decline of Society

1. บทนำ

การบริหารราชการแผ่นดิน คือ การดำเนินการทั้งปวงของฝ่ายบริหาร ในรูปแบบการปกครองต่างๆ โดยมีจุดมุ่งหมายให้นโยบายของรัฐที่วางไว้บรรลุผล อย่างมีประสิทธิภาพ ประหยัด และการให้บริการสาธารณะต่อทุกคนอย่างเป็นธรรม (wikipedia, 2556) ตลอดจนกระทั่งครอบคลุมถึงปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมของคนและความร่วมมือของคนในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งของภาครัฐ (อุทัย เลาหวิเชียร, 2546)

การบริหารราชการแผ่นดินนั้นครอบคลุมทั้งการกำหนดนโยบายว่าจะจัดการปกครองประเทศในด้านต่างๆ เช่น เศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง การต่างประเทศ ในแนวทางใด และใช้วิธีการใด จึงจะบังเกิดประโยชน์สูงสุด การปฏิบัติตามนโยบายที่กำหนด เพื่อให้นโยบายบังเกิดผลเป็นจริง เช่น ต้องจัดหาอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ งบประมาณ เครื่องมือเครื่องใช้ และออกกฎระเบียบต่างๆ มารองรับให้พร้อม ตลอดจนกระทั่ง การบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย ทั้งนี้ เพราะกฎหมายที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบตราขึ้นใช้บังคับนั้น ไม่อาจมีผลในตัวเอง หากแต่ต้องมีการ “บังคับการ” เช่น ถ้ากฎหมายนั้น กำหนดให้ การกระทำใดเป็นความผิด ก็ต้องมีการบังคับเอาแก่ผู้ฝ่าฝืน โดยมีเจ้าหน้าที่จับกุมผู้กระทำผิด มีการสืบสวนสอบสวน และฟ้องคดี ถ้ากฎหมายกำหนดให้จัดตั้งหน่วยงานใดขึ้น ก็ต้องมีการบังคับให้เป็นผล โดยจัดหาอาคารสถานที่ และมีการบรรจุแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ไปประจำหน่วยงานนั้น ตลอดจนต้องจัดหา งบประมาณให้ เป็นต้น

วรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาเรื่องลุ่มน้ำนัมมทา ที่ท่าน อ.สุชีพ ปุญญานุภาพ เรียบเรียง ท่าน ดร.ชูป กาญจนประกร เขียนเชิงอรรถ เป็นการนำเสนอหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในรูปแบบของนิยาย เป็นเรื่องราวของนครพันธุมดี ซึ่งตั้งอยู่ริมฝั่งน้ำนัมมทา เป็นเมืองที่อุดมสมบูรณ์ เพราะมีอาชีพ ขุดทองค้าขาย และเรื่องของการบริหารราชการแผ่นดินด้วยสติปัญญาและคุณธรรมอันเป็นเลิศ ซึ่งก็เป็น เพราะคำอบรมสั่งสอนของพระพุทธเจ้าโดยแท้ ดังนั้น ในระหว่างการดำเนินเรื่องราว จะทำให้ชาวซึ่งใน รสพระธรรมซึ่งสอดแทรกเข้ามา ตลอดจนกระทั่งการทำสงครามระหว่างเมืองต่างๆ ให้กลายเป็นสันติ ทำให้ศัตรูกลายเป็นสหาย

ในการศึกษาวรรณกรรมเรื่องดังกล่าว ศึกษาในประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวกับแนวทางการบริหารราชการแผ่นดินหรือการบริหารรัฐกิจ ได้แก่ การสรรหา การบรรจุ และการแต่งตั้งผู้ปฏิบัติหน้าที่ราชการ การฝึก ทำหน้าที่แทน ดุลยภาพระหว่างความรับผิดชอบต่อตนเองและความรับผิดชอบต่อสถาบัน การวางแผน ในการบริหารงาน และการแก้ไขความเสื่อมของสังคมในฐานะเป็นหลักการสำคัญของการบริหารราชการแผ่นดินตามลำดับ

2. การสรรหา การบรรจุ และการแต่งตั้งผู้ปฏิบัติหน้าที่ราชการ

การสรรหาเพื่อให้บุคคลมาบรรจุเข้ารับราชการและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง ต้องเป็นไปตามระบบ คุณธรรมและคำนึงถึงพฤติกรรมทางจริยธรรมของบุคคล ตลอดจนประโยชน์ของทางราชการ ทั้งนี้ ให้บรรจุและแต่งตั้งจากผู้สอบแข่งขันได้ในตำแหน่งนั้น โดยบรรจุและแต่งตั้งตามลำดับที่ในบัญชีผู้สอบแข่งขันได้ การสอบแข่งขันเป็นหลักการสำคัญประการหนึ่งในระบบคุณธรรม การที่ระบบนี้จะอำนวยผลจริงหรือไม่เพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับความซื่อสัตย์ปฏิบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ของคณะกรรมการในสมัย โบราณแม้แต่กรรมการผู้รับผิดชอบในการสอบก็เป็นผู้ที่พระราชทานทรงคัดเลือกแล้ว ในวาระสุดท้ายยังทรง ควบคุมดูแลด้วยพระองค์เองอีกด้วย การสอบก็เป็น การสอบรวมของแคว้น มิได้แยกเป็นกรมอย่างที่กระทำ

อยู่ในปัจจุบัน ฉะนั้น ผู้ที่ผ่านการคัดเลือกได้ในสมัยโบราณจึงถือว่าเป็นบุคคลที่ควรภาคภูมิใจในความรู้ความสามารถจริงๆ (สุชีพ ปุญญานุภาพ และ ชูบ กาญจนประกร, 2514)

จินตนิยายเรื่องลุ่มน้ำนมมหาไถ่ระบุว่า “การสอบแข่งขันเพื่อคัดเลือกราชบุรุษไว้ในราชสำนักเป็นการประจำ 3 ปีต่อครั้ง มีลักษณะเป็นการสอบแข่งขันตามระบบคุณธรรม ดังข้อความว่า “มีประกาศจากราชธานีบอกไปทั่วแคว้นโลว์ณณะว่า จะมีการสอบแข่งขันอักษรสมัยและพิชัยสงคราม เพื่อคัดเลือกราชบุรุษไว้ในราชสำนักเป็นการประจำในขอบ 3 ปีต่อครั้ง ซึ่งชาวโลว์ณณะทุกคนไม่ว่าจะเป็นชาวชนบทหรือชาวกรุงย่อมมีสิทธิจะเข้าแข่งขันได้ทั้งสิ้น” (สุชีพ ปุญญานุภาพ และ ชูบ กาญจนประกร, 2514)

การสอบแข่งขันเป็นการทั่วไป 3 ปีต่อครั้ง ของแคว้นโลว์ณณะ นี้ ไม่ปรากฏว่ามีการกำหนดมาตรฐานพื้นความรู้ขั้นต่ำเหมือนปัจจุบัน แต่ผู้เข้าสอบซึ่งเดินทางมาสอบในราชธานี ก็เป็นผู้ได้ศึกษาศิลปวิทยาจากสำนักอาจารย์ต่างๆ โดยเหตุนี้ข้อสอบที่เกี่ยวกับอักษรสมัยพิชัยสงครามคงจะกว้างขวางมาก

ในปัจจุบันผู้สมัครสอบแข่งขันในตำแหน่งใด ต้องมีคุณสมบัติทั่วไป ไม่มีลักษณะต้องห้าม และต้องมีคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่ง ผู้ได้รับบรรจุและแต่งตั้งให้ทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการและให้ได้รับการพัฒนาเพื่อให้รู้ระเบียบแบบแผนของทางราชการและเป็นข้าราชการที่ดี ผู้ทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการผู้ใดมีผลการประเมินทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการไม่ต่ำกว่ามาตรฐานที่กำหนด ให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุสั่งให้ผู้นั้นรับราชการต่อไป ถ้าผู้นั้นมีผลการประเมินทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการต่ำกว่ามาตรฐานที่กำหนด ก็ให้สั่งให้ผู้นั้นออกจากราชการได้ ไม่ว่าจะครบกำหนดเวลาทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการแล้วหรือไม่ก็ตาม (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2551) แต่การทดลองให้ปฏิบัติหน้าที่ราชการในสมัยโบราณแตกต่างกันกับการปฏิบัติที่ดำเนินการอยู่ในสมัยปัจจุบัน เพราะในสมัยโบราณผู้ที่ผ่านการทดลองไม่รู้สีกตนะว่าถูกทดลอง ฉะนั้น โอกาสที่จะทราบความซื่อสัตย์สุจริต ตลอดจนอุปนิสัยใจคออื่นๆ ย่อมทราบได้ใกล้เคียงกับความเป็นจริง เพื่อที่พระราชแห่งนครนั้นๆ จักได้ทรงแต่งตั้งมอบหมายให้รับหน้าที่เป็นราชบุรุษ เป็นอำมาตย์ มหาอำมาตย์ ราชบริพารต่อไป แต่การทดลองปฏิบัติราชการในปัจจุบัน ผู้ถูกทดลองรู้ตัวทั้งในด้านที่ว่าตนเองกำลังอยู่ในระหว่างทดลองและรู้ด้วยว่าใครจะเป็นผู้รับรองอีกด้วย (สุชีพ ปุญญานุภาพ และ ชูบ กาญจนประกร, 2514) ดังปรากฏในบทที่ 1 บทเรียนซึ่งลงทุนสูง สรุปได้ว่า บุตรของชาวนาไปสอบแข่งขันอักษรสมัยพิชัยสงครามเพื่อคัดเลือกเป็นราชบุรุษได้ชัยชนะอยู่ในประเภทที่มีหวังเข้ารับราชการในตำแหน่งสำคัญ แต่ปรากฏว่าพระราชทรงใช้มาตรการที่สำคัญบางอย่างเพื่อทดสอบจิตใจ คือ ในประเพณีประจำปีนักษัตรรอยพระบาท พระราชาได้ตรัสสั่งราชบุรุษให้ไปนำตัวชาวนา 2 สามิภรรยาให้มานั่งขอทานใกล้ทางเสด็จผ่าน ณ บริเวณที่จะเสด็จไปนมัสการพระพุทธบาทเจดีย์ พระราชาทรงมอบหมายให้บัณฑิตหนุ่มไปสอบสวนดูให้รู้เรื่อง เพราะว่าในสมัยโบราณวัดความมั่งคั่งสมบูรณ์ของประเทศชาติด้วยการดูที่จำนวนคนขอทาน บัณฑิตหนุ่มไม่ยอมทักเพราะเกรงว่าจะเป็นการเสื่อมเกียรติแก่ตนผู้จะเป็นคนสำคัญในไม่ช้า ในที่สุดอำนาจฝ่ายต่ำชนะบัณฑิตหนุ่มจึงทำเป็นไม่รู้จิก 2 สามิภรรยาผู้เป็นมารดาบิดาของตนนั้น ร้องทวาดว่า เหตุไฉนขอทานทั้งคูนีจึงมานั่งอยู่ในทางเสด็จผ่าน ให้ถอยหนีไปเสียโดยดี การทดสอบดังกล่าวนี้ซึ่งพระราชทรงใช้กับบุตรชาวนามีลักษณะเป็นการทดสอบทั้งด้านจิตใจและการตัดสินใจแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่ยากที่สุดว่า บุตรชาวนาจะอย่างไร ผลที่สุดอำนาจฝ่ายต่ำชนะ พระราชาจึงทรงทราบอุปนิสัยใจคอของบุตรชาวนาได้เป็นอย่างดี คนที่เป็นราชบุรุษ อำมาตย์ มหาอำมาตย์ หรือราชบริพาร ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ราชการแม้มารดาบิดาของตนเองยังปฏิเสธเสียได้ จะหวังความซื่อสัตย์และจิตใจที่จะถวายความจงรักภักดีต่อพระราชาและราชการแผ่นดินได้อย่างไร ซึ่งสอดคล้องกับหลักราชสวัสดิธรรม ซึ่งเป็นหลักปฏิบัติราชการ

วารสารวิชาการโรงเรียนนายเรือ

ด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศึกษาศาสตร์

ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 มกราคม – ธันวาคม 2562

ที่ปรากฏใน **วิสุทธิชน** ข้อที่ 30 ใน 49 ข้อ มีว่า “ข้าราชการต้องบำรุงเลี้ยงดูบิดามารดาให้ผาสุก เคารพ นบนอบ และเอื้อเฟื้อเกื้อกูลต่อผู้หลักผู้ใหญ่ในตระกูล” (ขุ.ชา. 28/2509/329) สุดท้ายมีราชบุรุษมาพบ กระซิบบอกว่า พระราชามีพระราชดำริสมาเป็นความลับว่า ไม่ทรงถือโทษที่เขาแสดงต่อมารดาบิดาของตนเช่นนั้น ทรงให้เวลาเขาไปฝึกฝนอบรมตนในใหม่อีก 3 ปี เพื่อจะมาสอบคัดเลือกใหม่ในคราวหน้า ขออย่าให้เสียใจเลย ไม่มีใครที่ไม่เคยทำผิด แต่ทรงโปรดคนผิดที่กลับตัวได้

ข้อความข้างต้นของวรรณกรรมเรื่องนี้ก็พบได้ว่า การสรรหา การบรรจุ และการแต่งตั้งคนที่เป็นราชบุรุษ อำมาตย์ มหาอำมาตย์ หรือราชบริพาร ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ราชการ ต้องเป็นไปตามระบบคุณธรรม และมีการทดสอบทั้งด้านจิตใจและการตัดสินใจแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ซึ่งเป็นการคำนึงถึงพฤติกรรมทางจริยธรรมของบุคคล โดยการทดสอบกรณีบุตรพี่สนองคุณมารดาบิดา พี่งเศรพทาน ไม่พึงอายใครว่าทำนยากจนตกต่ำ แต่บัณฑิตหนุ่มในจินตนิยายเรื่องลุ่มน้ำนมไม่ผ่านการทดสอบดังกล่าว

3. การฝึกทำหน้าที่แทน

การทำงานในลักษณะที่ให้เป็นการฝึกผู้บังคับบัญชาชั้นรองๆ ให้มีความรู้ความสามารถที่จะทำงานแทนตนได้ (Under Study) เป็นหลักการบริหารราชการแผ่นดินข้อหนึ่ง ซึ่งถือว่าอยู่ในหน้าที่ของผู้เป็นหัวหน้างานจะต้องระลึกลึถึงเสมอ เมื่อหัวหน้างานไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติงานได้ จะทำให้ผู้บังคับบัญชาชั้นรองๆ สามารถที่จะทำงานแทนตนได้

บัณฑิตหนุ่มซึ่งพระราชเจ้าแต่งตั้งให้ปฏิบัติราชการ ณ เมืองบริวารของเมืองพันธุมดี ได้ดำเนินการเป็น 2 ทาง คือ การภายนอก ได้แก่ การเตรียมการเรื่องด้านภาษี การเตรียมสำรวจทางที่เข้าศึกษาจรรยาได้กับการภายใน ได้แก่ การสำรวจให้รู้จำนวนคนที่อาศัยในเขตแดน การสำรวจให้รู้ว่าคนเหล่านั้นประกอบอาชีพอะไร การคิดทำถนนหนทาง ตลอดจนการทำการทุกอย่างที่จะทำให้ฐานะความเป็นอยู่ของชาวปาดิขึ้น แต่การงานทั้งหมดนั้น บัณฑิตหนุ่มได้ออกสำรวจตรวจตราด้วยตนเอง พระราชาตรัสชมเชยบัณฑิตหนุ่มว่า มีความอุตสาหะและความคิดอ่านในการสร้างความเจริญได้ดี แต่ข้อสำคัญ คือ จะต้องรู้จักฝึกคนขึ้นไว้ใช้ การงานต่างๆ บ้าง มิเช่นนั้น ถ้าทำอะไรเป็นแต่คนเดียว เมื่อมีเหตุเกิดขึ้น เช่น เจ็บป่วยหรือมีอุปสรรคเกิดขึ้น คนอื่นๆ ก็จะไม่ถูก ทำไม่ถูก การฝึกคนไว้ใช้งานให้มีความรู้ความสามารถตามควร แก่หน้าที่จึงเป็นสิ่งจำเป็น ทำให้การงานไม่คั่งค้าง เพราะต้องรอบุคคลคนเดียว ไว้ใจผู้อื่นไม่ได้เลย (สุชีพ ปุญญานุภาพ และ ชูบ กาญจนประกร, 2514)

อีกตอนหนึ่ง ดังที่เสนาบดีกล่าวแก่อัครนิริต (คือ บัณฑิตหนุ่ม ซึ่งพระราชเจ้าประทานชื่อให้ว่า อัครนิริต มีความหมายว่า ผู้สนใจในประโยชน์) ว่า

“ดูก่อนอัครนิริต! ที่ข้าพเจ้าเรียกท่านมาพบในวันนี้ ก็ด้วยมีความประสงค์อยู่บางประการ คือ ข้าพเจ้าปรารถนาว่า ตนเองก็ในวันจะแก่ชราลงทุกวัน เรี่ยวแรงและความคิดคงไม่เจริญขึ้น มีแต่จะเสื่อมลง จึงปรารถนาจะเตรียมสร้างความมั่นคงไว้ให้แก่โสวัณณะสืบไปเบื้องหน้า นั่นก็คือ เตรียมฝึกท่านไว้ให้รับตำแหน่งแทนข้าพเจ้า เพราะพิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้มีคุณธรรมและมีความรู้ความสามารถพอที่จะรับหน้าที่นี้ได้ ข้าพเจ้าเองก็ไม่มีบุตรสืบสกุล จึงไม่มีหวังโยอะไรมาก คิดว่าจะปลื้มตนหาความสงบในบั้นปลายแห่งชีวิต”

“ดูก่อนอัครนิริต! ในระหว่างที่งานประณีตในบริเวณพระพุทธรูปที่ยังไม่สำเร็จ อันอาจกินเวลาเป็นปีๆ นี้ ข้าพเจ้าคิดว่า จะส่งท่านให้เดินทางไปในแคว้นต่างๆ เพื่อสังเกตการณ์บ้านเมืองและการทหาร รวมทั้งส่งให้ไปพบปะอาจารย์ต่างๆ ในแคว้นตักกศิลาด้วย เพื่อมีโอกาสสนทนาปราศรัยและฟังคำแนะนำ

ของท่านเหล่านั้น การได้รู้มากเห็นมาก จะทำให้บริหารกิจการในหน้าที่ของตนด้วยความรอบคอบ เรียบร้อย จึงใคร่ขอให้ท่านเตรียมตัวไว้จงพร้อม เมื่อสมเด็จพระราชมารดาทรงอนุมัติแล้ว จะได้ออกเดินทางทันที” (สุชีพ ปุญญานุภาพ และ ชูบ กาญจนประกร, 2514)

ดังนั้น ภาครัฐจึงจำเป็นต้องสร้างและเพิ่มพูนประสิทธิภาพของบุคลากร ทั้งประเภทบริหาร อำนวยการ วิชาการ และทั่วไป เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ โดยให้ไปศึกษาเพิ่มเติม ฝึกอบรม และดูงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานของส่วนงานของตนเอง เพื่อจะได้มาทำหน้าที่แทน โดยพัฒนางานให้มี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นไป

4. คุณภาพระหว่างความรับผิดชอบต่อตนเองและความรับผิดชอบต่อสถาบัน

หลักการปฏิบัติหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ราชการมี 2 ประการ คือ

4.1 จะต้องมีความรับผิดชอบต่อตนเอง (Self Responsibility) ในอันที่จะต้องศึกษาขวนขวายและฝึกฝนตนเองให้มีความรู้ก้าวหน้าอยู่เสมอ

4.2 จะต้องมีความรับผิดชอบต่อสถาบัน (Institutional Responsibility) ในอันที่จะต้องปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในส่วนราชการที่สังกัดอยู่และราชการในส่วนรวมให้ก้าวหน้าอำนวยความสะดวกประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ

คุณภาพของความรับผิดชอบทั้ง 2 ประการนั้น ดังที่ปรากฏพระราชสาส์นถึงบัณฑิตหนุ่มคนหนึ่งว่า “ที่เราเลื่อนตำแหน่งให้ ก็ด้วยเหตุผลเพียงอย่างเดียวที่เจ้ามีความอดทนอยู่ในที่กัณฑ์ได้ถึง 3 ปี แต่ถ้าจะกล่าวถึงการทำงานหรือการสร้างความสำเร็จแล้วก็ไม่ปรากฏว่า เจ้าได้กระทำอะไรให้ดีขึ้น นอกจากรักษาการงานให้เป็นไปตามเดิมวันหนึ่งๆ เมืองป่าไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลงขึ้น เราจึงขอเตือนเจ้าว่า เพียงแต่คิดเรื่องหรือคิดอยากจะให้ตนเจริญรุ่งเรืองแต่อย่างเดียว โดยไม่ลงมือสร้างความเจริญให้แก่หน้าที่การงานภายในความรับผิดชอบของตนนั้น จะเป็นเหมือนตราขูที่เบาข้างหนึ่ง แต่หนักอีกข้างหนึ่ง เมื่อหนักแต่ข้างอยากให้ตนเจริญ แต่เบาในข้างทำหน้าที่ของตนให้เจริญ จึงไม่สมส่วนกัน ทางที่ถูก เจ้าควรทำป่าให้เป็นเมืองขึ้นมาให้ได้ แม้จะเป็นเมืองป่า แต่ถ้าเจ้าคิดหาทางและลงมือทำด้วยความตั้งใจ เจ้าก็อาจสร้างเมืองพันธุ์ขึ้นในป่าได้ เพราะฉะนั้น เจ้าก็คงเห็นแล้วว่า เรามีได้สี่ใครเลย ถ้าเขาจะทำหน้าที่ให้ดีขึ้นเสมอ” (สุชีพ ปุญญานุภาพ และ ชูบ กาญจนประกร, 2514)

ปัญหานี้แม้ในปัจจุบันก็ยังมีอยู่ กล่าวคือ เป็นปัญหาที่ว่า ทำอย่างไรจึงจะให้ตราขูทั้ง 2 ข้างนี้มีคุณภาพ บางคนคิดเอาดีทางเรียนหนังสือ เพื่อให้ได้ปริญญาสูงๆ แล้วขอเทียบคุณวุฒิเพื่อประโยชน์แก่การเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง บางคนเอาดีในการมุ่งทำงานเพราะจะศึกษาเล่าเรียนบ้างก็ไม่มีโอกาส หรือไม่ประสงค์จะเรียน โดยถือว่า ประสบการณ์ก็เป็นความรู้ประการหนึ่งที่จะเอื้ออำนวยผลดีในการปฏิบัติหน้าที่ความรับผิดชอบได้เหมือนกัน จึงเกิดความกินแหนงแคลงใจกันในกลุ่มข้าราชการในส่วนรวมเสมอมา ฉะนั้น ถ้าข้าราชการทุกคนยึดหลักดังกล่าวและสร้างสรรค์ให้เกิดคุณภาพแล้ว ปัญหาดังกล่าวจะคลี่คลายไปในทางดีและอำนวยความสะดวกให้แก่ราชการโดยรวมอย่างแท้จริง

ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ราชการยังต้องคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงของโลกซึ่งเป็นไปอย่างรวดเร็ว จนกระทั่งเป็นเพียงหมู่บ้านโลก (Global Village) จำเป็นที่จะต้องคาดการณ์ถึงปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารราชการแผ่นดินที่จะพึงเกิดขึ้นในอนาคต แล้วหาทางป้องกันมากกว่าแก้ไข เป็นการแสวงหาผลประโยชน์สาธารณะ (Seek the Public Interest) เป็นการให้บริการแก่ประชาชนมากกว่าการกำกับดูแล (Serving rather than Steering) เป็นการให้บริการแก่พลเมือง ไม่ใช่ให้บริการแก่ลูกค้า (Serve Citizens,

วารสารวิชาการโรงเรียนนายเรือ

ด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศึกษาศาสตร์

ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 มกราคม – ธันวาคม 2562

Not Customers) และคิดแบบกลยุทธ์ ทำแบบประชาธิปไตย (Think Strategically, Act Democratically) เป็นต้น ซึ่งเป็นกระบวนการบริการสาธารณะแนวใหม่ (NPS-The New Public Service) (จินดาลักษณ์ วัฒนสินธุ์, 2557)

ดังนั้น ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ราชการจึงควรเน้นการมีความผิดชอบต่อตนเอง โดยการฝึกฝนพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง การมีความผิดชอบต่อสถาบัน โดยการทำงานที่ได้รับมอบหมายให้ก้าวหน้าเป็นประโยชน์แก่ประชาชนอย่างเต็มกำลังความรู้ ความสามารถ และต้องคำนึงคาดการณ์ถึงการเปลี่ยนแปลงของการบริหารราชการแผ่นดินที่จะพึงเกิดขึ้นในอนาคต

5. การวางแผนในการบริหารงาน

การวางแผน (Planning) เป็นแนวคิดกระบวนการบริหาร ข้อที่ 1 ของ “POSDCoRB” ซึ่งประกอบด้วย 1) การวางแผนงาน (Planning) 2) การจัดองค์การ (Organizing) 3) การบริหารงานบุคคล (Staffing) 4) การวินิจฉัยสั่งการ (Directing) 5) การประสานงาน (Co-ordinating) 6) การเสนอรายงาน (Reporting) และ 7) การจัดทำงบประมาณ (Budgeting) เป็นภาระหน้าที่ที่สำคัญของนักบริหาร ซึ่งกลุคและเออร์วิค ได้เขียนไว้ในหนังสือชื่อ “Paper on the Science of Administration”

ดร.ชูป กาญจนประกร ได้เพิ่มแนวคิดกระบวนการบริหาร โดยนำนโยบาย (Policy) และอำนาจของการบริหาร (Authority) เข้าไปรวมเรียกว่า PAPOSDCoRB (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ, 2529) ต่อมา รศ.ดร.วิรัช วิรัชนิภาวรรณ ได้เพิ่มการบริหารจริยธรรม (Morality) และการบริหารที่เกี่ยวข้องกับสังคม (Society) เป็น 11 ประการ เรียกว่า PAMS-POSDCORB (วิรัช วิรัชนิภาวรรณ, 2551) การวางแผน เป็นกระบวนการมองภาพการดำเนินงานขององค์การในอนาคต ดังนี้

1. What จะทำอะไร
2. Why ทำไปทำไม
3. How มีวิธีการขั้นตอนอย่างไร
4. When งานนั้นจะเริ่มต้นเมื่อไรและสิ้นสุดเมื่อไร
5. Resources ต้องใช้ทรัพยากรอะไรบ้าง และวัตถุดิบจะได้มาอย่างไร
6. By whom ใครเป็นผู้รับผิดชอบในแต่ละฝ่าย
7. Expected Output ผลที่องค์การคาดหวังว่าจะได้รับ
8. Evaluation การวัดและประเมินผลขององค์การทำได้ด้วยวิธีการใด

การวางแผนเกี่ยวกับแบบก่อสร้างในบริเวณรอยพระพุทธรูป ดังปรากฏในบทที่ 9 ปฐมราตรี มีว่า “ครั้งนั้น เสนาบดีได้เชิญผู้เชี่ยวชาญการก่อสร้างทั้งปวงบรรดามีในกรุงพันธุมดีมาประชุมพร้อมกัน เพื่อคิดแบบก่อสร้างในบริเวณพระพุทธรูปว่าจะควรก่อสร้างสิ่งไรไว้ตรงไหน ควรย่อเหลี่ยมย่อมุมอย่างไร และควรจะใช้วัสดุอะไรจึงจะถาวร กับได้เชิญผู้รู้ทางพระพุทธศาสนากับจิตรกรมาปรึกษากันว่าผนังกำแพงหลายรอบที่แวดล้อมพระพุทธรูปอยู่นั้น ควรจะมีภาพพระบายสีเกี่ยวกับคำสอนหรือประวัติทางพระพุทธศาสนาอย่างไรบ้าง เมื่อต่างฝ่ายต่างคิดของตนมา และมาชุมนุมร่วมกันแล้วก็จำลองสิ่งที่ต้องการ ย่อส่วนให้เล็กลง ใช้ดินบ้าง ไม้บ้าง ทำรูปสำเร็จขึ้นส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งขีดเขียนลงในแผ่นกระดาษที่ทำด้วยใบไม้ ความประสงค์ในการจัดทำครั้งนี้ได้ตั้งไว้ 3 ประการ คือ 1) เพื่อเชิดชูพระพุทธรูปให้เป็นปูชนียสถานสำคัญสืบไป 2) เพื่อรวบรวมความรู้ทางพระพุทธศาสนาอาจารย์หรือประดิษฐานไว้ให้

บรรดาผู้สนใจใคร่ศึกษาได้รับความรู้ความเข้าใจอย่างกว้างขวาง และ 3) เพื่อประมวลฝีมือช่างที่ดีที่สุดของ พันธุมดีในการก่อสร้าง...”

ดังนั้น การดำเนินงานดังกล่าวของเสนาบดีเป็นตัวอย่างที่ดีของการคิดการทำงานที่สำคัญๆ ที่หวังผล ในอนาคต เป็นกระบวนการที่สำคัญที่สุดในการบริหารงาน หลังจากที่ได้รับนโยบายจากพระราชาแล้ว มีลักษณะเป็นการใช้คนทั้งในรูปแรงงานและความรอบรู้ในสาขาวิชาการต่างๆ และในรูปความร่วมมือ ประสานงาน รวมทั้งการใช้วัสดุ เงิน และเทคนิคการบริหารต่างๆ เพื่อปฏิบัติการให้บรรลุผล ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผลงานที่หวังจะได้รับในอนาคตอาจจะเป็นระยะเวลาสั้นหรือระยะเวลายาว สุดแต่กรณี วิธีการดังกล่าวนี้ รวมเรียกว่า “การวางแผน” (Planning) ในการบริหารงาน

6. ความสัมพันธ์ระหว่างการเสนอโครงการของประชาชนแก่รัฐกับพฤติกรรมของผู้เสนอโครงการ

ในวรรณกรรมเรื่องลุ่มน้ำน่านมมทานี้ มีตัวละครสำคัญ 4 ตัว คือ พระราชา เสนาบดี บัณฑิตหนุ่ม ต่อมา เป็นข้าราชการ มีชื่อว่า อรรถนิธิต และทักษิณายุ ซึ่งเป็นประชาชน ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการเสนอโครงการใหญ่ เพื่อให้แคว้นโลว์สันณะเป็นศูนย์กลางของโลก

ในการบริหารราชการแผ่นดินของแคว้นโลว์สันณะ มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน โดยจัดให้มี คณะอำมาตย์ผู้มีหน้าที่โดยตรงในการรับข้อคิดข้อเสนอของประชาชน ซึ่งการรับฟังความคิดเห็นของ ประชาชนนั้น ข้าราชการจะต้องมีความอดทนฟังเป็นเวลานานๆ ทั้งที่ส่วนใหญ่ ตนเองก็ไม่เห็นด้วย เพราะมีข้อบกพร่องต่างๆ เป็นอันมาก แต่พระราชาพระราชทานโอวาท ตอนหนึ่งว่า “เป็นทางหนึ่งที่จะให้ ได้ทราบความคิดเห็นของมหาชน และรู้ข้อบกพร่องในการบริหารราชการ มีโอกาสทราบถึงความชั่วช้า เลวทรามของอำมาตย์ราชบริพารผู้ไม่ตั้งอยู่ในธรรม บางคราวก็ทราบถึงพฤติกรรมของโจรผู้ร้ายหรือ ผู้ประพฤติตนเป็นพาลบางคนที่อาศัยอำนาจทรัพย์ก่อความเดือดร้อนแก่คนทั้งหลายเหล่านี้ (สุชีพ ปุณฺณานุภาพ และ ชุบ กาญจนประกร, 2514)

ประชาชนผู้หนึ่งชื่อว่า “ทักษิณายุ” ได้เสนอโครงการใหญ่ต่อคณะอำมาตย์ เพื่อให้แคว้นโลว์สันณะ เป็นศูนย์กลางของโลก ทั้งโดยวิธีแผ่เดชานุภาพและโดยวิธีแผ่หลักธรรม ตลอดจนประเพณีหรือแบบอย่าง ที่ดีงามเพื่อให้คนเอาอย่างประพฤติดตาม คณะอำมาตย์เห็นว่า น่ารับไว้พิจารณา จึงนำความกราบบังคมทูล พระราชาให้ทรงทราบ พระราชารับสั่งให้ราชบุรุษสืบสวนดูความเป็นอยู่และความประพฤติอย่างลับๆ มิให้รู้ตัว สุดท้าย ก็ทรงทราบว่า ทักษิณายุเป็นคนชอบคิดการใหญ่ แต่การส่วนตัวเกือบจะไม่สนใจ ไม่ได้ ใส่ใจครอบครัว ไม่มีการงานอาชีพแน่นอน ตลอดจนปล่อยให้ตัวเองสกปรกกรุงรัง ซึ่งพระราชาตรัส แก่ทักษิณายุว่า “ดูก่อนทักษิณายุ! เราพอใจที่เจ้ามีความคิดอันกว้างขวางเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม และ ยินดีรับไว้พิจารณา แต่จะขอรอดูไปก่อนว่า เมื่อใดเจ้าของโครงการนี้สามารถยกฐานะของตนเองและ ครอบครัวให้ดีขึ้นสูงกว่าความเป็นอยู่เดิมได้ เมื่อนั้นเราจึงจะตกลงใจว่า ควรทำตามโครงการนี้หรือไม่ เพราะถ้าเจ้าของโครงการใหญ่ยังไม่สามารถทำโครงการเล็กให้สำเร็จปรากฏผล ก็ควรพักการพิจารณา โครงการใหญ่นั้นไว้ก่อน เพราะแสดงว่า ผู้นั้นยังไม่สามารถจริงเพียงแต่ชีวิตของตนคนเดียว และ ผู้เกี่ยวข้องกับตนเช่นบุตรภริยา ยังไม่อาจทำให้ดีขึ้นได้ การที่จะรับฟังโครงการใหญ่จึงชื่อว่ายังไม่ เหมาะสม” (สุชีพ ปุณฺณานุภาพ แล ชุบ กาญจนประกร, 2514)

แต่ในปัจจุบัน เมื่อประชาชนได้เสนอโครงการ หน่วยงานของรัฐก็รับไปพิจารณา ถ้าโครงการนั้น สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์/แผนงานของหน่วยงานที่ได้วางแล้ว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชน มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น แต่น่าจะเป็นโครงการย่อยๆ เน้นในเรื่องการประกอบอาชีพการงานเป็นส่วนใหญ่

7. การแก้ไขความเสื่อมของสังคมในฐานะเป็นหลักการสำคัญของการบริหารราชการแผ่นดิน

ส่วนหนึ่งของปัญหาในการบริหารราชการแผ่นดินมีที่มาจากสังคม โดยที่สังคมเป็นของไม่คงที่ หากแต่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ปัญหาทางสังคมจึงมีลักษณะต่างๆ กัน ตามกาลเวลาที่เปลี่ยนแปลงไป โดยนัยนี้ การบริหารราชการแผ่นดินที่จะบริการก่อให้เกิดความผาสุก ความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีแก่ประชาชน จึงจำเป็นจะต้องมีการแก้ไขความเสื่อมของสังคม ในวรรณกรรมเรื่องลุ่มน้ำนัมมทามีข้อเสนอแนะเพื่อกำจัดความเสื่อม ซึ่งอรรถนิรันดร์แจ้แก่เสนาบดีเพื่อพิจารณานั้น แบ่งเป็นประเภทตามเรื่องที่เกิดขึ้น คือ

7.1 ในส่วนที่เกี่ยวกับการฉ้อราษฎร์บังหลวง ให้มีหนังสือถึงหัวหน้าหน่วยราชการทั่วแคว้นโสวณณะ ขอความร่วมมือกวาดขันผู้น้อยลงไปให้ตั้งหน้าทำการสุจริต ให้ถือว่าการนำความผาสุกมาสู่มหาชนเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง ทั้งให้พยายามปราบผู้ทุจริตต่อมหาชนและต่อพระราชทรัพย์ จะมีการส่งผู้ตรวจราชการออกตรวจตราทั้งโดยตรงและโดยอ้อม ขอให้ผู้เป็นหัวหน้าทำตัวอย่างในทางที่ดีงาม ทั้งนี้ให้ทำเป็นหนังสือกลับไป ซึ่งจะทำให้เกิดความสนใจเป็นพิเศษ (สุชีพ ปุญญานุภาพ และ ชูบ กาญจนประกร, 2514) ซึ่งสอดคล้องกับหลักราชวสดีธรรม ซึ่งเป็นหลักปฏิบัติราชการที่ปรากฏใน **วิรุทธชาดก** ข้อที่ 11 ใน 49 ข้อ มีว่า “ไม่พึงลักลอบเอาพระราชทรัพย์ออกจากพระคลังหลวง (ไม่คอร์รัปชัน)” (ขุ.ชา. 28/2495/327) แม้ในปัจจุบันนี้ ประเทศทั่วโลกต่างประสบกับปัญหาการฉ้อราษฎร์บังหลวงหรือคอร์รัปชันเหมือนกันกับแคว้นโสวณณะ ดังมีข้อมูลจากองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International: TI) ว่า “ในการจัดอันดับประจำปี พ.ศ.2558 นี้ องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International: TI) ซึ่งเป็นองค์การนานาชาติ ก่อตั้งในประเทศเยอรมนี ได้จัดอันดับดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน ประจำปี พ.ศ.2558 (Corruption Perceptions Index 2015) ประเทศทั้งหมด 168 ประเทศทั่วโลกปรากฏว่า ประเทศเดนมาร์กได้คะแนนสูงสุด 91 คะแนน สามารถรักษาแชมป์เป็นอันดับ 1 ได้ 2 ปีซ้อน ประเทศไทยอยู่อันดับที่ 76 จาก 168 ประเทศทั่วโลก ขณะที่ประเทศที่ได้คะแนนลดลงจากเดิมอย่างมากกว่าปีที่แล้ว ได้แก่ บราซิล กัวเตมาลา และเลโซโธ

เมื่อเปรียบเทียบอันดับเฉพาะกลุ่มประเทศอาเซียน ประเทศไทยมีคะแนนเป็นอันดับที่ 3 ประเทศไทยได้คะแนน 38 คะแนนจากคะแนนเต็ม 100 คะแนน รองจากสิงคโปร์และมาเลเซีย ส่วนประเทศบรูไนไม่ได้อยู่ในการจัดอันดับครั้งนี้”

7.2 ในส่วนที่เกี่ยวกับการดื่มสุราเมรัยจนก่อเหตุทะเลาะวิวาท ให้มีการปรับและใช้แรงงานตามควรแก่ความผิด ผู้ใดดื่มกลั่นสุราและเมรัยให้มีการปรับและใช้แรงงานหนักยิ่งกว่าผู้ดื่ม (สุชีพ ปุญญานุภาพ และ ชูบ กาญจนประกร, 2514) ในส่วนของผู้ปฏิบัติราชการ สอดคล้องกับหลักราชวสดีธรรม ซึ่งเป็นหลักปฏิบัติราชการที่ปรากฏใน **วิรุทธชาดก** ข้อที่ 13 ใน 49 ข้อ มีว่า “ไม่พึงดื่มสุราจนเมามาย” (ขุ.ชา. 28/2496/327) จากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติพบว่า ประชากรกลุ่มเยาวชน อายุ 15 - 24 ปี เป็นกลุ่มที่มีการดื่มสุราและเครื่องดื่มมึนเมาร้อยละ 23.50 โดยชายมีอัตราการดื่มสุราหรือเครื่องดื่มมึนเมาสูงกว่าหญิงในทุกกลุ่มอายุ และในประเทศไทย พบว่า วัยรุ่นที่เริ่มดื่มสุราครั้งแรกเมื่ออายุ 15 ปี มีความสัมพันธ์กับการติดสุรา (Alcohol Dependent) มากกว่าวัยรุ่นที่ดื่มสุราครั้งแรกเมื่ออายุ 20 ปีถึง 5 เท่า นอกจากนี้ การดื่มสุรา และเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้วัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกโดยไม่ตั้งใจ และมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย รวมทั้งก่อให้เกิดความรุนแรงระหว่างวัยรุ่นด้วยกันและต่อผู้ใหญ่ด้วย นำไปสู่สาเหตุการตาย 3 อันดับ จากอุบัติเหตุรถยนต์ การฆ่าตัวตาย การฆ่าผู้อื่นตาย ล้วนมีการดื่มสุราและของมึนเมาเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องด้วย

7.3 ในส่วนที่เกี่ยวกับการเล่นการพนัน ให้มีการปรับและใช้แรงงานตามควรแก่ความผิด (สุชีพ ปุญญานุภาพ และ ชูบ กาญจนประกร, 2514) ผาสุก พงษ์ไพจิตร และคณะ (ม.ป.ป.) ได้ทำการสำรวจ และให้ข้อมูลในหนังสืออุตสาหกรรมการพนัน พบว่า ในปี พ.ศ.2539 - 2541 ธุรกิจการพนันผิดกฎหมาย สูงสุด 3 อันดับแรก คือ 1) หวยใต้ดิน 2) บ่อนเถื่อน และ 3) พนันฟุตบอล การพนันเหล่านี้ทำเงินให้กับ ผู้ให้บริการการพนันสูงถึง 138,000 - 277,000 ล้านบาทต่อปี อีก 1 รอบนักซ์ตรต่อมา สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทำการสำรวจสถานการณ์การพนัน ซ้ำอีกรอบ พบว่า ในปี พ.ศ.2553 หวยใต้ดิน ยังครองแชมป์อันดับหนึ่งของการพนันไทยควบคู่กับสลากกินแบ่งรัฐบาล โดยมีการพนันในบ่อนและการพนันฟุตบอลติดอันดับตามมา และประมาณการจำนวนเงินที่สะพัดในอุตสาหกรรมการพนันตลอดทั้งปีสูงถึง 357,275 ล้านบาท จากการสำรวจของคณะเศรษฐศาสตร์ร่วมกับสถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้สำรวจสถิติสถานการณ์ของการเล่นพนัน พบว่า ประชาชนกว่าร้อยละ 75 ในประเทศไทย เคยเล่นการพนัน โดยสถิติที่น่าตกใจ คือ มีเยาวชนอายุน้อยกว่า 24 ปี เล่นพนันกว่าร้อยละ 4 หรือเกือบ 2 ล้านคน และจากการศึกษาทางการแพทย์พบเหตุผลอย่างชัดเจนว่า การที่เด็กและเยาวชนเริ่มเล่นพนัน ตั้งแต่อายุน้อยจะมีโอกาสติดพนันสูงกว่าเมื่อเล่นการพนันในอายุมากขึ้น

จากข้อมูลในวรรณกรรมดังกล่าว จึงพอวิเคราะห์ได้ว่า อบายมุขดังกล่าวเป็นหลักใหญ่ของความเสื่อมของสังคม ฉะนั้นจึงน่าที่จะกำหนดเป็นสมมติฐานได้ว่า ในการแก้ไขความเสื่อมของสังคมดังกล่าว ทางราชการจึงจำเป็นต้องกระทำการกำจัดกวาดล้างอบายมุขทั้งในส่วนของผู้ปฏิบัติราชการและประชาชน ให้ได้เสียก่อน แล้วจึงจะพัฒนาสังคมประเทศชาติได้สำเร็จ

8. บทสรุป

การบริหารราชการแผ่นดินหรือการบริหารรัฐกิจในเรื่องลุ่มน้ำนมมทา มีเนื้อหาเกี่ยวกับการสรรหา การบรรจุและการแต่งตั้งคนที่เป็นราชบุรุษ อำมาตย์ มหาอำมาตย์ หรือราชบริพาร ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ราชการ ต้องเป็นไปตามระบบคุณธรรมและมีการทดสอบทั้งด้านจิตใจและการตัดสินใจแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ซึ่งเป็นการคำนึงถึงพฤติกรรมทางจริยธรรมของบุคคล โดยการทดสอบกรณีบุตรพึงสนองคุณมารดาบิดา

การทำงานในลักษณะที่ให้เป็นการฝึกผู้บังคับบัญชาชั้นรองๆ ให้มีความรู้ความสามารถที่จะทำงานแทนตนได้ (Under Study) เมื่อหัวหน้างานไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติงานได้ โดยให้ไปศึกษาเพิ่มเติม ฝึกอบรม และดูงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานของส่วนงานของตนเอง เพื่อจะได้มาทำหน้าที่แทน โดยพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นไปอีกด้วย

ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ราชการจึงควรเน้นการมีความผิดชอบต่อตนเอง โดยการฝึกฝนพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง การมีความผิดชอบต่อสถาบัน โดยการทำงานที่ได้รับมอบหมายให้ก้าวหน้าเป็นประโยชน์แก่ประชาชนและต้องคำนึงคาดการณ์ถึงการเปลี่ยนแปลงของการบริหารราชการแผ่นดินที่จะพึงเกิดขึ้นในอนาคต จึงจะอำนวยความสะดวกให้แก่ราชการโดยรวมอย่างแท้จริง

ความเสื่อมที่สำคัญๆ ของสังคมตั้งแต่ในอดีตจนกระทั่งถึงปัจจุบันนี้ ได้แก่ การฉ้อราษฎร์บังหลวง การดื่มสุราเมรัยจนก่อเหตุทะเลาะวิวาท และการเล่นการพนัน ดังนั้น ทางราชการจึงจำเป็นต้องกระทำการกำจัดกวาดล้างอบายมุขทั้งในส่วนของผู้ปฏิบัติราชการและประชาชนให้ได้เสียก่อน แล้วจึงจะพัฒนาประเทศได้สำเร็จอย่างแท้จริง

วารสารวิชาการโรงเรียนนายเรือ

ด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศึกษาศาสตร์

ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 มกราคม – ธันวาคม 2562

9. บรรณานุกรม

กรมการศาสนา. (2530). **พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับสังคายนา**. กรุงเทพฯ ฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2529). **รัฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการ

วัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ.

จินดาลักษณ์ วัฒนสินธุ์, “บทปริทัศน์หนังสือ The New Public Service”, **วารสารการจัดการภาครัฐ
และภาคเอกชน**, 21(1), 113 - 121.

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2551). **หลักรัฐประศาสนศาสตร์แนวคิดและกระบวนการ**. กรุงเทพฯ: บริษัท เอ็กส
เปอร์เน็ท.

สุชีพ ปุญญานุภาพ และ ชูบ กาญจนประกร (2514). **ลุ่มน้ำนมมทา**. พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานฌาปนกิจ
ศพ คุณแม่เย็น หุระนันท์. พระนคร: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง.

อุทัย เลาหวิเชียร. (2546). **รัฐประศาสนศาสตร์: ลักษณะวิชาและมิติต่างๆ**. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์เสมาธรรม.

ธรรมกับการดำเนินชีวิตในยุคประเทศไทย 4.0

Dharma and Lifestyle In Thailand 4.0

พระมงคลธรรมวิธาน

Mongkol Thumvithan

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย

Mahamakut Buddhist University

email: entrance56@gmail.com

Received 5/02/2019

Revised 7/04/2019

Accepted 14/05/2019

บทคัดย่อ

พระพุทธศาสนาเน้นการพัฒนาชีวิตให้ดำเนินไปอย่างถูกต้องตามครรลองคลองธรรม ซึ่งเป็นวิถีชีวิตที่ถูกต้องดีงามที่เรียกว่า "มรรค" เป็นของคู่กันกับหลักการคือ "สิกขา" คือ ต้องมีการฝึกฝนหรือฝึกหัด เรียกอีกอย่างว่า การศึกษา ก็คือการฝึกฝนให้ชีวิตดำเนินไปในวิถีที่ถูกต้องดีงาม ส่วนการศึกษาเป็นการทำให้เกิดการดำเนินชีวิตอย่างถูกต้อง หรือการฝึกฝนคนให้เข้าสู่วิถีชีวิตที่ถูกต้องดีงาม พุทธศาสนาจึงใช้การฝึกฝนกับการพัฒนา เพราะการพัฒนาชีวิตคือการศึกษา นั่นเอง เพราะฉะนั้น การศึกษาก็คือการพัฒนาชีวิตให้ดำเนินไปในวิถีชีวิตที่ถูกต้องดีงาม トラバドイトชีวิตยังไม่สมบูรณ์ ยังมีความบกพร่อง ยังมีความไม่เต็ม ยังมีความทุกข์ ยังมีปัญหา トラバドイトชีวิตก็ต้องพัฒนาชีวิตหรือต้องมีการศึกษาตลอดชีวิตจนกว่าจะถึงจุดหมาย เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงในด้านวัฒนธรรม ด้านการดำเนินธุรกิจ ด้านการทำงาน และด้านการเรียนรู้

คำสำคัญ: การปฏิบัติธรรม, ไทยแลนด์ 4.0

Abstract

Buddhism emphasizes the development of life in the right way or in the path of Dharma. It is paired with the principle of "Sikkha" which means to train or practice. It is also called education which is the practice of life in a righteous way. Education is a way of life or to train people to have a good lifestyle. Buddhism uses the terms of practice and development. As the development of life is education itself, so education is the development of life to live a good life. As long as life is not perfect, still defective, full of suffering, and has a problem, it is necessary to develop a life or to have a lifelong education until it reaches its destination; that is to live happily in a society that has changed in culture and In businesslike aspects of working and learning.

Keywords: Buddhist Practice, Thailand 4.0

1. บทนำ

แนวทางการปฏิบัติธรรมนั้น คือ ความตั้งใจ ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน ที่จะแสวงหาความสงบสุขของกายและใจ ไม่ให้เกิดความฟุ้งซ่าน ด้วยการเลือกเฟ้นค้นหาอุบายต่างๆ ที่เหมาะกับจริตของตน เพื่อนำมาใช้เป็นเครื่องรูของจิต และเครื่องระลึกของสติ โดยการปริกรรมภาวนาว่า “พุทโธฯ” เป็นอีกอุบายหนึ่งที่นักปฏิบัติธรรมนำมาใช้ เพื่อนำพาจิตให้สงบนิ่ง สว่างไสว ใสอารมณ์ธรรมมาประชุมพร้อมเพียงกันเป็นหนึ่งเดียว หรือองคฺมานขึ้นเอกคคตาคจิต เป็นการเข้าสูภูมิสมถกรรมฐาน ซึ่งอานิสงสที่ไ้รับคือ อุปจารสมาธิและอัปนาสมาธิ อยางไรก็ตาม ผู้ปฏิบัติธรรมควรที่จะได้รับกุศลกรรมจากการปฏิบัติธรรม คือ “จิตผู้รู้” ที่มีสติสัมปชัญญะสมบูรณ์ครองภุมิรุ ภุมิธรรม ภุมิสมาธิปัญญา หรือภุมิวิปสนากรรมฐาน เพื่อให้ได้สติปัญญาดวงตาแห่งสัจธรรม หรือวิปสนาญาณแห่งอริยมรรคคือ สิล สมาธิ ปัญญา นั้นเอง สภาวธรรมที่ผ่านการพิจารณาโดยจิตผู้รู้นั้น จะกลายเป็นองค์ความรู้ใหม่ หลังจากพิจารณาตามหลักสามัญลักษณ์หรือไตรลักษณ์ ไ้แก่ อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา คือ ความไม่เที่ยง ความเป็นทุกข์ และความไม่ใชตัวไม่ใชตน ซึ่งอยู่ภายใต้กฎแห่งธรรมชาติที่ว่า “สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีเกิดขึ้นเป็นธรรมตา สิ่งนั้นมี ความดับไปเป็นธรรมตา” องค์ภุมิปัญญาที่เกิดขึ้นในชั้นวิปสนากรรมฐานนั้น จะมีมหาสติปัญญา เป็นเครื่องมือกำหนดตามรูในการพิจารณาธรรมในเรื่องนั้นๆ อยู่ สำหรับสัจธรรมหรือองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นนั้น โดยทั่วไปไม่สามารถบรรยายด้วยภาษาสมมติบัญญัติได้ เนื่องจากพลวัตรของกำลังความคิดในภุมิสมาธิ มีจำนวนมหาศาล ถ้าปรากฏการณ์ของสัจธรรมสามารถอธิบายได้ด้วยภาษาสามัญทั่วไป ถือว่าไม่ใช่ “ปัญญาสมาธิ” ดังนั้น ภุมิปัญญาสมาธิจึงเปรียบเสมือนภาษาแห่งธรรมชาติที่เป็นลักษณะสากล สำหรับมวลหมู่แห่งการปฏิบัติธรรม เพื่อให้ได้หลักการของสัมมาสมาธินั้น ก็เพื่อไปสู่ความสงบแห่งมรรคผล นิพพาน เพื่อการดับทุกข์ โดยมีสิล 5 เป็นพื้นฐานอันดับแรก จากนั้นนำไปสู่ภุมิวิปสนากรรมฐาน อันพร้อมด้วย “จิตผู้รู้” และ “สติสัมปชัญญะ” ที่สมบูรณ์ในการพิจารณาสภาวธรรมที่เกิดขึ้นจริงในขณะนั้น แล้วประมวลผลออกมาเป็นภุมิปัญญา หรือสติปัญญา ดวยดวงตาที่เห็นธรรม เพื่อนำไปเป็นเครื่องมือในการดับทุกข์และรู้เท่าทัน โดยจะไม่เพิ่มการสร้างอกุศลกรรมใหม่ในปัจจุบัน

2. การปฏิบัติกัมมัฏฐานในพระพุทธศาสนา

คำว่า “กัมมัฏฐาน” เป็นภาษาบาลี ถ้าเป็นภาษาสันสกฤตจะใช้คำว่า “กรรมฐาน” หมายถึง ที่ตั้งแห่งการงานทางใจ เป็นการกระทำที่เป็นเหตุแห่งการได้บรรลุธรรม มรรค ผล นิพพาน การเจริญภาวนา หรือเจริญกัมมัฏฐานในพระพุทธศาสนามี 2 วิธี คือ สมถกัมมัฏฐาน และวิปสนากัมมัฏฐาน ซึ่งปรากฏหลักฐานที่พระพุทธองค์ทรงแสดงไว้ว่า “ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ภิกษุควรเจริญธรรม 2 ประการนี้ เพื่อสลัดความไม่ประมาทและเป็นเหตุให้เกิดปัญญา ธรรม 2 อย่างนั้น ได้แก่ สมถะ 1 วิปสนา 1

1. สมถะกัมมัฏฐาน หมายถึง ความตั้งอยู่แห่งจิต ความดำรงอยู่แห่งจิต ความมั่นอยู่แห่งจิต ความไม่ส่ายไปแห่งจิต ความไม่ฟุ้งซ่านแห่งจิต ภาวะที่จิตไม่ส่ายไป ความสงบ สมาธิพละ และสัมมาสมาธิ ซึ่งเป็นการกระทำให้จิตสงบระงับจากกิเลสเครื่องเศร้าหมองเร้าร้อนทั้งหลาย จนจิตใจไม่มีอาการดิ้นรน ไม่กระสับกระส่ายตลอดเวลาที่กิเลสเหล่านั้นสงบระงับอยู่ กระทั่งเจริญขึ้นตามลำดับที่เรียกว่า “สมาธิ” เป็นการตั้งใจมั่น อาการทรงจิตไว้โดยชอบ มี 5 อย่าง ประกอบด้วย (1) เอกคคตาสมาธิ (2) โลกียสมาธิ และ โลกุตตรสมาธิ (3) ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ และ อัปนาสมาธิ (4) ภิภูธมิมสุขวิหารสมาธิ ญาณทัสสนสมาธิ สติสัมปชัญญะสมาธิ และ อาสวัภยสมาธิ และ (5) สุขสมาธิ สันตสมาธิ อริยสมาธิ นิรามิสสมาธิ อกาปุริสสมาธิ

ในการที่จะทรงสมาธิเหล่านั้นให้อยู่ได้นั้น จำเป็นต้องอาศัย "อารมณ์ของสมถกัมมัฏฐาน" สำหรับการเพ่งและปฏิบัติในสมถกัมมัฏฐาน มี 40 วิธี จัดเป็น 7 หมวด ดังนี้

1. กสิณ 10 คือกัมมัฏฐานที่ว่าด้วยการเพ่งปฐวีกสิณหรือเพ่งดินทั้งปวง หรือว่าดินทั้งปวงก็เหมือนกับดินที่ดวงกสิณนี้เอง กสิณมี 10 อย่าง แม้จะเพ่งอย่างใดอย่างหนึ่งอย่างแนแนว ก็จะทำให้จิตไม่ตื่นรน ไม่กระสับกระส่าย ทำให้กิเลสเครื่องเศร้าหมองเร่าร้อนต่างๆ สงบระงับ สามารถทำให้เกิดฌานจิตตั้งแต่ปฐมฌาน (ฌานที่ 1) ขึ้นไปตามลำดับจนถึงปัญจฌาน (ฌานที่ 5) ได้ กสิณ 10 ประกอบด้วย (1) ปฐวีกสิณ คือเพ่งดิน (2) อาโปกสิณ คือเพ่งน้ำ (3) เตโชกสิณ คือเพ่งไฟ (4) วาโยกสิณ คือเพ่งลม (กสิณ 1 - 4 รวมเรียกว่า ภูตกสิณ) (5) นิลกสิณ คือเพ่งสีเขียว (6) ปิตกสิณ คือเพ่งสีเหลือง (7) โลหิตกสิณ คือเพ่งสีแดง (8) โอทาทกสิณ คือเพ่งสีขาว (กสิณ 5 - 8 รวมเรียกว่า วัฒนธรรมกสิณ) (9) อากาศกสิณ คือเพ่งที่ว่างเปล่า และ (10) อาโลกกสิณ คือเพ่งแสงสว่าง

2. อสุภะ 10 หมายถึงการเพ่งของไม่งามเป็นกัมมัฏฐานซึ่งจะปรากฏ อุดคหนิมิต ปฏิภาคนิมิต อุปจารสมาธิ อัปนาสมาธิ ตามควรแก่การเพ่งนั้น อสุภะมี 10 อย่าง จะเพ่งอย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้ การเพ่งอสุภะสามารถให้เกิดฌานจิตได้แค่ ปฐมฌาน (ฌานที่ 1) เท่านั้น อสุภะ 10 คือ (1) อุทุมตกอสสุภะ ศพที่น่าเกลียด โดยมีอาการขึ้นพอง (2) วินิลกอสสุภะ ศพที่น่าเกลียด เน่า ขึ้นเขียว (3) วิปุกพกอสสุภะ ศพที่น่าเกลียด มีน้ำเหลือง น้ำหนองไหลออกมา (4) วิฆิตกอสสุภะ ศพที่น่าเกลียด โดยถูกตัดขาดเป็นท่อนๆ (5) วิกขยิตกอสสุภะ ศพที่น่าเกลียด ถูกสัตว์แทะกัดกิน เหวอะหวะ (6) วิกขิตตกอสสุภะ ศพที่น่าเกลียด มือ เท้า ศีรษะอยู่คนละทาง (7) หตวิกขิตตกอสสุภะ ศพที่น่าเกลียด โดยถูกสับฟันยับเยิน (8) โลหิตกอสสุภะ ศพที่น่าเกลียด มีโลหิตไหลอาบ (9) ปุพุกกอสสุภะ ศพที่น่าเกลียด มีหนองไขท้วร่างกาย และอัฐิกกอสสุภะ ศพที่น่าเกลียด เหลือแต่กระดูกกระจัดกระจายไป

3. อนุสสติ 10 แปลว่า ตามระลึกหรือระลึกถึงเนื่องๆ มีความหมายว่า เอาความที่ตามระลึกถึงเนื่องๆ นั้นมาเป็นอารมณ์กัมมัฏฐาน ซึ่งมีจำนวน 10 ประการ คือ (1) พุทธานุสสติ ระลึกเนื่องๆ ถึงคุณของพระพุทธเจ้า (2) ธัมมานุสสติ ระลึกเนื่องๆ ถึงคุณของพระธรรม (3) สังฆานุสสติ ระลึกเนื่องๆ ถึงคุณของพระอริยสงฆ์ (4) สีลानุสสติ ระลึกเนื่องๆ ถึงคุณของศีล (5) จาคานุสสติ ระลึกเนื่องๆ ถึงคุณของการบริจาค (6) เทเวตานุสสติ ระลึกเนื่องๆ ถึงคุณของการเป็นเทวดา (7) มรณานุสสติ ระลึกถึงบ่อยๆ ถึงความที่จะต้องตาย (8) อุปสมานุสสติ ระลึกเนื่องๆ ถึงคุณของพระนิพพาน (9) กายคตาสติ ระลึกเนื่องๆ ถึง กายโกฏฐาส มีเกสา โลมา เป็นต้น และ อานาปาณสติ ระลึกถึงลมหายใจเข้า ลมหายใจออก ซึ่งการเพ่งอนุสตินี้ สามารถทำให้เกิดฌานจิตได้เพียง 2 ประการเท่านั้น คือ กายคตาสติเจริญได้เพียง ปฐมฌาน (ฌานที่ 1) เท่านั้นเอง ส่วนอานาปาณสติ เจริญได้ตั้งแต่ปฐมฌาน (ฌานที่ 1) ขึ้นไปตามลำดับจนถึงปัญจฌาน (ฌานที่ 5)

4. อัปมัญญา 4 หมายความว่า แผ่ไปไม่มีประมาณ แผ่ไปในสัตว์ทั้งหลายจนหาประมาณไม่ได้ โดยไม่เลือกที่รักมักที่ชังเลย บ้างก็เรียกว่า พรหมวิหาร หมายความว่า ธรรมอันเป็นเครื่องสำราญอยู่ของพรหม อัปมัญญามี 4 คือ (1) เมตตา การแผ่ความรักใคร่ความปรารถนาดีต่อสัตว์ทั้งหลายให้มีความสุขสบาย ความสุขโดยทั่วกัน ไม่เลือกชาติ ชั้น วรรณะ (2) กรุณา การแผ่ความสงสารต่อสัตว์ทั้งหลายที่กำลังได้รับความทุกข์อยู่หรือที่จะได้รับความทุกข์ต่อไปในภายหน้า โดยไม่เลือก ชาติ ชั้น วรรณะ (3) มุทิตา การแผ่ความชื่นชมยินดีต่อสัตว์ทั้งหลายที่กำลังได้รับความสุขอยู่หรือที่จะได้รับความสุขต่อไปในภายหน้า โดยไม่เลือก ชาติ ชั้น วรรณะ และ (4) อุเบกขา การวางเฉยต่อสัตว์ทั้งหลายด้วยอาการวางตนเป็นกลางไม่รักใคร่ ไม่สงสาร ไม่ชื่นชมยินดี ไม่มีอคติแต่ประการใดๆ โดยไม่เลือกชาติ ชั้น วรรณะ อัปมัญญา 3 ข้างต้นคือ

วารสารวิชาการโรงเรียนนายเรือ

ด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศึกษาศาสตร์

ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 มกราคม – ธันวาคม 2562

เมตตา กรุณา มุทิตา นั้น สามารถเจริญให้ถึงได้ ตั้งแต่ปฐมฌาน (ฌานที่ 1) ขึ้นไปตามลำดับจนถึงจุดตถฌาน (ฌานที่ 4) ส่วนอุเบกขานั้น เจริญได้โดยเฉพาะเพื่อให้เกิดปัญจฌาน (ฌานที่ 5) อย่างเดียวเท่านั้น

5. อาหารเรปฏิกุลสัญญา 1 การพิจารณาอาหารที่บริโภคเข้าไปนั้นว่าเป็นของที่ น่าเกลียดจนมีความรู้สึกเป็นไปตามที่พิจารณาเห็นนั้น การพิจารณาความปฏิกุลของอาหารนี้ไม่สามารถที่จะให้เกิดฌานจิตได้ แต่ว่าทำให้จิตแน่วแน่เป็นสมาธิได้มีใช่น้อยเหมือนกัน

6. จตุธาตววัตถาน 1 การพิจารณาธาตุทั้ง 4 มี ปฐวีธาตุ อาโปธาตุ เตโชธาตุ วาโยธาตุ ที่ปรากฏอยู่ในร่างกายเพื่อให้เห็นว่าร่างกายนี้ก็คือ ธาตุต่างๆ ที่มาประชุมคุ่มกันอยู่เท่านั้น ไม่ใช่ตัวตนเราเขาแต่อย่างใดการกำหนดพิจารณาธาตุทั้ง 4 นี้ ก็ไม่สามารถที่จะถึงฌานจิตได้ เพียงแต่เป็นสมาธิที่เฉียดฌานเข้าไปแล้วเหมือนกัน

7. อรูปกัมมัฏฐาน 4 หมายความว่า กัมมัฏฐานที่ไม่ใช่รูป ที่ไม่มีรูป ซึ่งเป็นกัมมัฏฐานที่เป็นวิสัยของผู้ที่ได้ถึงรูปาวจรปัญจฌานแล้ว จึงจะพึงกระทำให้เป็นอารมณ์เพื่อเจริญให้ถึงอรุปรมาณต่อไป อรูปกัมมัฏฐาน 4 นั้น ได้แก่ (1) อรูปกัมมัฏฐานเบื้องต้น ชื่อ กสิณุคชาฎิมาภาส บัญญัติ คือ เพ่งอากาศ ความว่างเปล่าเว้งว่างไม่มีที่สิ้นสุดนั้นเป็นอารมณ์ โดยปริกรรมว่า อากาโส อนนโต ความว่างไม่มีที่สุดซึ่งสามารถให้เกิด อากาसानัญจายตนฌานจิตได้ (2) อรูปกัมมัฏฐานที่ 2 ชื่อ อากาसानัญจายตนฌาน คือ เพ่งวิญญานความรู้ที่รู้ว่าอากาศไม่มีที่สิ้นสุดนั้นเป็นอารมณ์ โดยปริกรรมว่า วิญญาน อนนต วิญญานไม่มีที่สิ้นสุด ซึ่งสามารถให้เกิดวิญญานัญจายตนฌานจิตได้ (3) อรูปกัมมัฏฐานที่ 3 ชื่อ นตถิกาวบัญญัติ คือ เพ่งความไม่มีอะไรเป็นอารมณ์โดยปริกรรมว่า นตถิ กิลยจิ นิดหนึ่งก็ไม่มี หน้อยหนึ่งก็ไม่มี ซึ่งสามารถให้เกิดอากัญญัญจายตนฌานจิตได้ และ (4) อรูปกัมมัฏฐานที่ 4 ชื่ออากัญญัญจายตนฌาน คือ เพ่งความรู้ที่รู้ว่านิดหนึ่งก็ไม่มี หน้อยหนึ่งก็ไม่มี นั้นเป็นอารมณ์ ความรู้ถึงขั้นนี้มีความละเอียดอ่อนมากเหลือเกินจึงปริกรรมว่า เอต สนต, เอต ปณิต, สงบหนอ ประณีตหนอ ซึ่งสามารถให้เกิด เนวสัณญานาสนัญจายตนฌานจิตได้

3. ผลของสมถกัมมัฏฐาน

การทำงานอะไรก็ตาม ย่อมหวังถึงผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับงานนั้นๆ การปฏิบัติกัมมัฏฐานก็เช่นกัน ย่อมมีผลที่เกิดตามมา ซึ่งผลและอานิสงส์ของการปฏิบัติสมถกัมมัฏฐานหรือ สมาธิ มี 7 ประการ คือ (1) ทำให้ได้ขณิกสมาธิ (ชั่วขณะ) อุปจารสมาธิ (จวนจะแนบแน่น) และอัปปนาสมาธิ (แนบแน่น) (2) ทำให้ใจสงบจากนิวรณ์ทั้ง 5 (กามฉันท์ พยาบาท ถีนมิทธะ อุจัจจกุกกุกจะ และวิจิกิจฉา) (3) ทำให้ได้ฌานทั้ง 2 คือ รูปฌานและอรุปรมาณ เพื่อไปเกิดเป็นพรหม (4) ทำให้เข้าสมาบัติได้ เพื่อเป็นสุขในภพปัจจุบัน (5) ทำให้ได้อภิญญา 5 คือ (5.1) อิทธิวิธี แสดงฤทธิ์ได้ (5.2) ทิพโสตตะ หูทิพย์ (3) ประจิตตวิชานนะ รู้วาระจิตของบุคคลอื่น (4) บุพเพนิวาสานุสสติ ระลึกชาติได้ (5) ทิพพจักขุ มีตาทิพย์ (6) ทำให้เข้านิโรธสมาบัติได้ (เฉพาะผู้บรรลุประอนาคามี) และ (7) ทำให้เกิดวิปัสสนาโดยเป็นบาทของวิปัสสนาเพื่อให้ได้บรรลุมรรค ผล นิพพานเรียกว่า **สมถยานิก แปลว่า** เอาสมถะมาเป็นยานพาหนะเข้าไปหาวิปัสสนา เพื่อให้เกิดปัญญาทำลายกิเลสให้เป็นสมุจเฉตปหานต่อไป

4. การปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐานในพระพุทธศาสนา

วิปัสสนากัมมัฏฐาน เป็น ภาษาบาลี จำแนกออกเป็น 4 คำ คือ วิ + ปัสสนา + กมม + ฐาน สามารถแปลได้ดังนี้ วิ อุปสัค แปลว่าวิเศษ แจ่ม ต่าง, ทิส ธาตุ แปลว่าเห็น แปลง ทิส เป็น 2 รูป คือ ทกข และ ปสส, ประกอบด้วยปัจจัยและวิภัติ เป็น ปัสสนา แปลว่า การเห็น, เมื่อนำ 2 คำมารวมกันจึงเป็นวิปัสสนา ซึ่งแปลว่าการเห็นโดยวิเศษ การเห็นแจ่ม การเห็นด้วยอาการต่างๆ หรือ อาการหลายอย่าง และยังเป็นปัญญาที่เข้าไปเห็นแจ้งรูปนาม พระไตรลักษณ์ อริยสัจ และ มรรคผล นิพพาน สามารถแบ่งได้ดังนี้

4.1 วิปัสสนา คือปัญญาที่รู้ชัดความวิจย ความเลือกสรร ความวิจยธรรม ความกำหนดหมาย ความเข้าไปกำหนด ความเข้าไปกำหนดเฉพาะ ภาวะที่รู้ ภาวะที่ฉลาด ภาวะที่รู้ละเอียด ความรู้แจ่มแจ้ง ความคันคิด ความใคร่ครวญ ปัญญาเหมือนแผ่นดิน ปัญญาเครื่องทำลายกิเลส ปัญญาเครื่องนำทาง ความเห็นแจ้ง ความรู้ชัด ปัญญาเหมือนปฏัก ปัญญาในทรีย์ ปัญญาพละ ปัญญาเหมือนศาดรา ปัญญาเหมือนปราสาท แสงสว่างคือปัญญา ปัญญาเหมือนประทีป ปัญญาเหมือนดวงแก้ว ความไม่หลง ความวิจยธรรม และสัมมาทิฐิ อันเป็นที่ตั้งแห่งการเห็นแจ้งในชั้น 5 หรือรูปและนามที่มาปรากฏทางทวารทั้ง 6 โดยความเป็นพระไตรลักษณ์ คือ อนิจจัง ความไม่เที่ยง ทุกขัง ความทนอยู่ในสภาพเดิมไม่ได้ อนัตตา ความไม่เป็นไปตามอำนาจบังคับบัญชาของใคร องค์ธรรม ได้แก่ปัญญาเจตสิก ปัญญาที่รู้เห็นอย่างนี้จึงจะเรียกว่า “วิปัสสนา” มี 3 ประการดังนี้ (1) สังขารปริคคัณหก คือ วิปัสสนาญาณที่มีการกำหนดรู้ในสังขารธรรม รูป และ นาม (2) ผลสมาบัติวิปัสสนา คือ วิปัสสนาญาณที่เป็นเหตุให้เข้าผลสมาบัติได้ (3) นิโรธสมาบัติวิปัสสนา คือ วิปัสสนาญาณที่เป็นเหตุให้เข้านิโรธสมาบัติได้

4.2 มัชฌิมวิปัสสนา แปลว่า วิปัสสนาอย่างกลาง ได้แก่ ผู้ปฏิบัติตั้งใจอย่างจริงจัง โดยเดินจงกรมบ้าง นั่งกำหนดบ้าง กำหนดเวทนาบ้าง กำหนดจิตบ้าง กำหนดธรรมบ้าง ตามนัยแห่งพระไตรปิฎก อันมีปรากฏอยู่ในมหาสติปัฏฐานสูตร และเห็นความเกิดดับของรูปนาม คือ ญาณที่ 4 เป็นต้นไป จนกระทั่งถึงสังขารูปกชาญาณ คือ ญาณที่ 11

4.3 มหาวิปัสสนา แปลว่า วิปัสสนาใหญ่ คือวิปัสสนาที่มีกำลังแก่กล้า สามารถเห็นอริยสัจ 4 ซึ่งเรียกว่า สัจจานุโลมิกญาณ และสามารถทำลายปฏโคตรคือโคตรของปุถุชนอันหนาแน่นไปด้วยกิเลสตัณหาให้เบาบางลงไป รูปนามดับหมด ซึ่งเรียกว่า โคตรภูญาณ ต่อจากนั้นมรรคญาณก็เกิดขึ้น ประทานกิเลส คือ สักกายทิฐิ วิจิกิจฉา สีลัพพตปรามาสให้เด็ดขาดออกไปแล้วปัจจุเวกขณะญาณก็เกิดขึ้นมาพิจารณากิเลสที่ละ ทีละชื่อ มรรค ผล นิพพาน

5. ประเภทของวิปัสสนากัมมัฏฐาน

ในการปฏิบัติธรรมนั้น สามารถแยกผู้บรรลุ มรรค ผล นิพพาน ได้อยู่ 2 ประเภท คือ สุขวิปัสสก (วิปัสสนายานิกะ) และ ฌานลาภบุคคล (สมถยานิกะ)

5.1 สุขวิปัสสกบุคคล (วิปัสสนายานิกะ) เป็นผู้มิวิปัสสนาญาณอันแห่งแล้งจากโลกียฌาน คือ พระอริยบุคคลจำพวกนี้ไม่ได้เจริญสมถภาวนาจนเกิดฌานจิตมาแต่ก่อนเลย เริ่มเจริญวิปัสสนากัมมัฏฐานอย่างเดียวจนเป็นพระอริยบุคคล ที่เรียกว่า ปัญญาวิมุตติ

5.2 ฌานลาภบุคคล (สมถยานิกะ) คือผู้ที่ได้เจริญสมถกัมมัฏฐานจนเกิดฌานจิตมี ปฐมฌาน เป็นต้นมาก่อนแล้ว เป็นฌานลาภบุคคลมาแล้ว จึงได้ใช้ฌานเป็นบาท เพื่อมาเจริญตามแนวสติปัฏฐาน 4 หรือ วิปัสสนากัมมัฏฐานต่อจนได้สำเร็จเป็นพระอริยบุคคลที่เรียกว่า เจโตวิมุตติ

6. ประโยชน์ของวิปัสสนากัมมัฏฐาน

ประโยชน์ของการปฏิบัติวิปัสสนามี 10 อย่าง คือ

- 6.1 สามารถกำจัดกิเลสต่างๆ อันเป็นต้นเหตุของความทุกข์ ความเดือดร้อนต่างๆ ลงได้
- 6.2 มีความทุกข์น้อยลง และมีความสุขมากขึ้น
- 6.3 คลายความยึดมั่นในสิ่งทั้งปวงลงได้ ไม่วุ่นวายเดือดร้อน ไปตามกระแสของโลก
- 6.4 มีจิตใจมั่นคง รู้เท่าทันความเป็นจริง ของสิ่งทั้งหลาย ไม่ฟูขึ้นหรือ ยุบลง ด้วยอำนาจโลกธรรม
- 6.5 มีความเห็นแก่ตัวน้อยลง แต่บำเพ็ญประโยชน์เพื่อผู้อื่นมากขึ้น
- 6.6 จิตใจมีคุณธรรมหรือมีคุณภาพสูงขึ้นตามขั้นของการปฏิบัติ
- 6.7 สามารถเข้านิโรธสมาบัติ อันเป็นความสุขขั้นสูงในปัจจุบันภพได้
- 6.8 สามารถบรรลุความเป็นอริยบุคคล อันเป็นบุญเขตของโลก
- 6.9 ย่อมได้เต็มรสแห่งอริยผล อันเกิดจากการพ้นจากอำนาจของกิเลสได้
- 6.10 การปฏิบัติสติปัฏฐาน 4 หรือ วิปัสสนากัมมัฏฐาน จะเป็นเหตุให้ได้บรรลุผล

อย่างใดอย่างหนึ่ง คือ บรรลุอรหัตผลในปัจจุบัน แต่ถ้ายังมีเชื้อเหลือก็จะได้บรรลุความเป็นพระอนาคามี (ผู้ไม่กลับมาเกิดในโลกนี้อีก) ภายใน 7 ปีหรือลดลงมาโดยลำดับถึงภายใน 7 วัน

ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้น เป็นหลักการปฏิบัติธรรมตามแนวพระพุทธศาสนาที่พระพระเจ้าทรงวางหลักการไว้แล้วในบทสวดธรรมคุณ ดังนี้

สวากขาโต ภาคะวะตา ธัมโม	พระธรรมเป็นสิ่งที่พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสไว้ดีแล้ว
สันทิฏฐิโก	เป็นสิ่งที่ผู้ศึกษาและปฏิบัติพึงเห็นได้ด้วยตนเอง
อะกาลิโก	เป็นสิ่งที่ปฏิบัติได้และให้ผลได้ไม่จำกัดกาล
เอหิปัสสิโก	เป็นสิ่งที่ควรกล่าวแก่ผู้อื่นว่าท่านจงมาดูเถิด
โอปะนะยิโก	เป็นสิ่งที่ควรน้อมเข้ามาใส่ตัว
ปัจจุตัง เวทิตัพโพ วัณฺณหิติ	เป็นสิ่งที่ผู้รู้ก็รู้ได้เฉพาะตน

เมื่อกล่าวถึงการพัฒนาประเทศในยุคปัจจุบันนี้ เรียกว่า Thailand 4.0

7. สิ่งที่คุณไทยคาดว่าจะต้องได้รับ คือ

7.1 ต้องเป็นสังคมที่มีความหวัง (Hope) เป็นสังคมที่เปี่ยมสุข (Happiness) และเป็นสังคมที่มีความสมานฉันท์ (Harmony) เป็นสังคมที่มีความพอเพียง โดยมีคนชนชั้นกลางเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศ เกิดความเท่าเทียมในสังคม ความเหลื่อมล้ำอยู่ในระดับต่ำ มีสิ่งแวดล้อมและสุขภาพที่ดี

7.2 ต้องได้รับโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพดี และได้รับสวัสดิการทางสังคมที่เหมาะสมตลอดช่วงชีวิตเป็นคนทันสมัย ทันทเทคโนโลยี สามารถอยู่บนเวทีโลกได้อย่างภาคภูมิใจ และสามารถมีส่วนร่วมกับนานาชาติเพื่อทำให้โลกดีขึ้น น่ายุติ

7.3 ต้องที่หลุดพ้นจากกับดักความยากจน โดยผันตัวเองจากเกษตรกรผู้ผลิตมาเป็นผู้ประกอบการทางการเกษตรสมัยใหม่ (Smart Farmers) มีการบริหารจัดการที่ดี มีต้นทุนการผลิตต่ำ สามารถเพิ่มมูลค่าสินค้าทางการเกษตรจากการแปรรูป

7.4 SME ต้องสามารถสร้างหรือใช้นวัตกรรม เทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ ในการสร้างมูลค่าในสินค้าและบริการ มีความสามารถทางการค้าขาย สามารถเข้าถึงตลาดในประเทศ ตลาดอาเซียน และตลาดโลก ทำให้มีรายได้สูงขึ้น มีชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น และมีอนาคตที่สดใส

7.5 ต้องมีจังหวัดที่การกระจายความเจริญทั่วประเทศ เศรษฐกิจขยายตัว สามารถทำงานในถิ่นฐานบ้านเกิดได้ โดยไม่จำเป็นต้องเข้ามาทำงานในกรุงเทพมหานครหรือเมืองใหญ่ เนื่องจากมีช่องทาง โอกาส และงานที่ดี กระจายอยู่ในทุกจังหวัดทั่วประเทศ

8. กระแสที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในวิถีชีวิต คือ

8.1 Globalization เป็นแรงขับเคลื่อนให้เกิดการเคลื่อนไหวของทุน สินค้าและบริการ อย่างเสรี จนกลายเป็นโลกที่เชื่อมต่อกันอย่างสนิท (Connected World)

8.2 Digitization การติดต่อสื่อสารมีการเปลี่ยนรูปแบบจากการสื่อสารกับ Someone, Somewhere และ Sometime เป็น Anyone, Anywhere และ Anytime เรากำลังดำรงชีวิตอยู่ใน 2 อารยธรรม ไปพร้อมๆ กัน คืออารยธรรมในโลกจริง และอารยธรรมในโลกเสมือนในโลกของดิจิทัล ก่อให้เกิด Network Externalities ดังนั้น รูปแบบการเติบโตจะไม่เป็นไปตามหลักเศรษฐศาสตร์เดิมว่าด้วย Diminishing Return to Scale อีกต่อไป แต่รูปแบบการเติบโตจะเปลี่ยนไปเป็นแบบ Exponential Return to Scale มากขึ้น

8.3 Urbanization สัดส่วนของผู้คนในเมืองจะมีมากขึ้น โดยในปี 1995 โลกมีคนในเมืองเพียงร้อยละ 30 และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 54 ในปี 2014 และคาดว่าจะเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 66 ในปี 2050 ดังนั้น วิถีชีวิต พฤติกรรม และปฏิสัมพันธ์ของผู้คนจะเปลี่ยนแปลงไปจากสังคมชนบทเป็นสังคมเมือง จะเกิดประเด็นท้าทายชุดใหม่ครอบคลุมทั้งในมิติพลังงาน การคมนาคม การศึกษา สาธารณสุข สิ่งแวดล้อม ความปลอดภัย อาชญากรรม ยาเสพติด ฯลฯ ซึ่งหากเตรียมการไว้ได้ไม่ดีพอ เมืองเหล่านี้จะกลายเป็น Mega - Slums แต่หากเตรียมการได้ดีพอ เมืองเหล่านี้จะถูกปรับเปลี่ยนไปเป็น Smart Cities

8.4 Individualization ผู้คนในศตวรรษที่ 21 จะมีความเป็นปัจเจกมากขึ้น มีความคิดความอ่าน เป็นของตัวเองมากขึ้น ต้องการแสดงออกมากขึ้น ความเป็นปัจเจกจะเกิดขึ้นได้ 2 รูปแบบ คือ Collective Individuals และ Contra-Individuals รูปแบบแรกเป็นรูปแบบที่สร้างสรรค์ ที่ผู้คนอยากอยู่ร่วมกัน เพื่อสร้างสรรค์สังคม เกิดเป็นสังคมที่เข้มแข็ง แต่ในรูปแบบที่สอง เป็นรูปแบบที่ผู้คนต่างคนต่างอยู่ มองแต่ประโยชน์ส่วนตน เกิดสังคมที่เปราะบาง โอกาสที่จะเกิดความขัดแย้งจะมีอยู่สูง

8.5 Commonization ในโลกที่ยังเชื่อมต่อกันมากขึ้นเท่าไร ผู้คนก็ยิ่งต้องพึ่งพิงอิงอาศัยกันมากยิ่งขึ้นเท่านั้น ความเสี่ยงและภัยคุกคามมิได้ส่งผลกระทบต่อประเทศใดประเทศหนึ่งเป็นการเฉพาะ หากแต่ส่งผลกระทบต่อโลกโดยรวม เป็นปัญหาที่ทุกประเทศต้องเผชิญที่เรียกกันว่า “Global Commons” อาทิ วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ โรคระบาด การก่อการร้าย ภาวะโลกร้อน เป็นต้น หมายความว่า จากนี้ไป เวลาสุขประชาคมโลกจะสุขด้วยกัน และเวลาทุกข์ประชาคมโลกก็จะทุกข์ด้วยกันด้วย

ทั้ง 5 กระแสดังกล่าวนี้อาจก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใน 4 มิติ ดังนี้

- 1) การเปลี่ยนแปลงในวัฒนธรรมของการดำรงอยู่
- 2) การเปลี่ยนแปลงในวัฒนธรรมของการดำเนินธุรกิจ
- 3) การเปลี่ยนแปลงในวัฒนธรรมของการทำงาน
- 4) การเปลี่ยนแปลงในวัฒนธรรมของการเรียนรู้

วารสารวิชาการโรงเรียนนายเรือ

ด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศึกษาศาสตร์

ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 มกราคม – ธันวาคม 2562

อย่างไรก็ตาม โลกจะมีการเปลี่ยนแปลงไปเช่นใดก็ตาม หลักของการปฏิบัติธรรมก็เพื่อการพัฒนาชีวิต หรือการทำให้เจริญงอกงามทั้ง 4 ด้านด้วยกัน คือ

1. กายภาวนา แปลว่า การทำกายให้เจริญ ประกอบด้วย 1) การทำให้ร่างกายเจริญเติบโต แข็งแรง หรือการมีสุขภาพกายที่ดี 2) การพัฒนาทักษะ การฝึกฝนการใช้ร่างกาย การใช้มือ ใช้อวัยวะ ให้มีความคล่องแคล่วชำนาญในการที่จะประกอบกิจการต่างๆ ซึ่งมุ่งหมายไปในทางอาชีพ 3) การพัฒนา อินทรีย์ มี ตา หู จมูก ลิ้น และกาย ที่ใช้สำหรับสัมพันธ์กับโลกภายนอก เพื่อให้ได้ผลดีทั้งในแง่การใช้งาน มีความเหนียวคม ละเอียดอ่อน ไหว คล่อง จัดเจน และในของแง่การรู้จักเลือกรับเอาสิ่งที่มีคุณค่าเป็น ประโยชน์เข้ามาให้แก่ชีวิต ป้องกันไม่ให้นำเอาสิ่งที่ไม่ดีหรือเป็นโทษเข้ามา

2. ศิลภาวนา แปลว่า การพัฒนาศีล ศีลเป็นเรื่องของความสัมพันธ์ในสังคม ในด้านการมี ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ศีลเป็นสภาพหรือคุณสมบัติของตัวบุคคล เป็นเรื่องของการที่บุคคลนั้น มีระเบียบในการดำเนินชีวิตและในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นด้วยดี ความมีระเบียบหรือประพฤตินอยู่ใน ระเบียบอย่างนี้เรียกว่า ศีล ส่วนวินัยนั้นเป็นการจัดระเบียบ ทั้งการจัดระเบียบชีวิตของตนเองและการจัด ระเบียบในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น

3. จิตภาวนา การพัฒนาจิต หรือการทำจิตให้เจริญงอกงาม แบ่งเป็น 3 ด้าน คือ 1) การพัฒนาคุณภาพจิต เช่น มีเมตตา กรุณา มีศรัทธา มีความกตัญญู กตเวทิตะ 2) การพัฒนาสมรรถภาพจิต ซึ่งมีความเข้มแข็งที่จะเอาไปใช้งานได้ดี คือ มีสมาธิ มีสติ มีวิริยะ คือความเพียรพยายาม ความกล้าสู้ ความเอาใจใส่ รับผิดชอบ ความเข้มแข็ง ความอดทน 3) การพัฒนาสุขภาพจิต นอกจากมีคุณธรรม มีคุณภาพ และสมรรถภาพแล้ว ต้องมีสุขภาพจิตด้วย คือ จิตใจนั้นมีความสุข เป็นจิตที่มีความเบิกบาน มีปีติ มีความอิ่มใจ มีปราโมทย์ มีความร่าเริงบันเทิงใจ เป็นต้น

4. ปัญญาภาวนา การทำปัญญาให้เจริญงอกงาม ในระดับต่างๆ ดังนี้ 1) รับรู้เข้ามาเป็น ประสบการณ์ ตรงตามสภาพของมัน รับรู้ตามความเป็นจริง ไม่บิดเบือน ประู่งแต่ง คลาดเคลื่อนจากความ เป็นจริง ได้ความรู้ที่ถูกต้อง 2) การคิดการวินิจฉัยหรือวางแผนต่างๆ อย่างถูกต้อง ตรงตามสภาพโดย บริสุทธิ์ ไม่ตกอยู่ในอำนาจครอบงำของอคติ ประกอบด้วย ฉันทาคติ โทสาคติ โมหาคติ และ ภยาคติ เป็น ปัญญาที่บริสุทธิ์อิสระ 3) ความสามารถที่จะนำความรู้มาใช้ มาจัดแจง จัดทำ ดำเนินการต่างๆ ให้สำเร็จ ผลตามที่ต้องการ โดยเฉพาะในการแก้ปัญหาต่างๆ ให้สำเร็จ

9. สรุป

ประเทศไทยเข้าสู่ยุค Thailand 4.0 สิ่งทีคนไทยคาดว่าจะต้องได้รับ คือ (1) ต้องเป็นสังคมที่มีความหวัง (Hope) เป็นสังคมที่เปี่ยมสุข (Happiness) และเป็นสังคมที่มีความสมานฉันท์ (Harmony) เป็นสังคมที่มีความพอเพียง โดยมีคนชนชั้นกลางเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศ เกิดความเท่าเทียมในสังคม ความเหลื่อมล้ำอยู่ในระดับต่ำ มีสิ่งแวดล้อมและสุขภาพที่ดี (2) ต้องได้รับโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพดี และได้รับสวัสดิการทางสังคมที่เหมาะสมตลอดทุกช่วงชีวิต เป็นคนทันสมัย ทันทเทคโนโลยี สามารถอยู่บน เวทีโลกได้อย่างภาคภูมิใจ และสามารถมีส่วนร่วมกับนานาชาติ เพื่อให้โลกดีขึ้น นำอยู่ขึ้น (3) ต้องที่ หลุดพ้นจากกับดักความยากจน โดยผันตัวเองจากเกษตรกรผู้ผลิตมาเป็นผู้ประกอบการทางการเกษตร สมัยใหม่ มีการบริหารจัดการที่ดี มีต้นทุนการผลิตต่ำ สามารถเพิ่มมูลค่าสินค้าทางการเกษตรจากการ แปรรูป (4) SME ต้องสามารถสร้างหรือใช้นวัตกรรม เทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ ในการสร้างมูลค่า ในสินค้าและบริการ มีความสามารถทางการค้าขาย สามารถเข้าถึงตลาดในประเทศ ตลาดอาเซียน และ

ตลาดโลก ทำให้มีรายได้สูงขึ้น มีชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น และมีอนาคตที่สดใส และ (5) ต้องมีจังหวัดที่
การกระจายความเจริญทั่วประเทศ เศรษฐกิจขยายตัว สามารถทำงานในถิ่นฐานบ้านเกิดได้ โดยไม่
จำเป็นต้องเข้ามาทำงานในกรุงเทพมหานครหรือเมืองใหญ่ เนื่องจากมีช่องทาง โอกาส และงานที่ดีกระจาย
อยู่ในทุกจังหวัดทั่วประเทศ ถึงโลกจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรก็ตาม การปฏิบัติธรรมก็เพื่อการพัฒนาชีวิต
หรือการทำให้เจริญงอกงามทั้ง 4 ด้าน คือ (1) กายภาวนา แปลว่า การทำกายให้เจริญ (2) ศิลภาวนา
แปลว่า การพัฒนาศีล เป็นเรื่องของความสัมพันธ์ในสังคม (3) จิตภาวนา การพัฒนาจิต หรือการทำจิต
ให้เจริญงอกงาม และ (4) ปัญญาภาวนา การทำปัญญาให้เจริญงอกงาม

10. บรรณานุกรม

- กองบริหารงานวิจัยและประกันคุณภาพการศึกษา. (2560). Thailand 4.0 โมเดลขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน. (ฉบับพิมพ์เขียว).
- พระไตรปิฎก ภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). หมวดสุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย
ทุกนิบาต. เล่มที่ 31. ข้อที่ 246. หน้าที่ 137 – 138.
- พระไตรปิฎก ภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). หมวดอภิธรรมปิฎก ธาตุกถา. เล่มที่ 34.
ข้อที่ 54. หน้าที่ 36.
- พระไตรปิฎก ภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). หมวดอภิธรรมปิฎก ธาตุกถา. เล่มที่ 34
ข้อที่ 55. หน้าที่ 37.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). (2551). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม. (พิมพ์ครั้งที่ 16).
กรุงเทพฯ: เอส. อาร์. พรินติ้งแมสโปรดักส์.

วารสารวิชาการโรงเรียนนายเรือ
ด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศึกษาศาสตร์
ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 มกราคม – ธันวาคม 2562

คำนิยามโรงเรียนนายเรือ

Talent

" มีความเป็นเลิศในวิชาชีพและวิชาการ "

Integrity

" มีความซื่อสัตย์ "

Model

" เป็นแบบอย่างที่ดี "

